Leto LXVIII | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v nedeljo, dne 17. marca 1940 | Štev. 64 a | Cena 2 din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. rač. Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Vloga prostozidarjev v sedanji vojni

Bruselj, sredi marca.

Ako se po tolikem času zopet oglasim, imam posebne razloge. Opazujem namreč, da časopisje razne dogodke, ki so v zvezi s sedanjo politiko in evropsko vojno, na razne načine razlaga, a se mu le redko posreči zadeti pravo jedro in izluščiti resnične vzroke dogodkov, pred katerimi javnost strme stoji brez sveta in luči. Javnost, pa tudi časnikarji večkrat pozabljajo, da so različne podtalne sile slejkoprej tiste, ki bistveno vplivajo na razvoj dogodkov, o katerih široka publika more videti le zunanje učinke. Ko to trdim, pa hočem takoj opozoriti na to, da me ne vodi nobena slepa mržnja ne do takega ali drugačnega gibanja. To vam je itak poznano. Daleč je od mojih nazorov, da bi vsako slabo stvar pripisoval delovanju skrivnih sil, sedaj masonom, potem Judom, potem komunistom ali fašistom in Gestapo. Zmotno bi vsekakor bilo, ko bi omalovaževali moč masonerije, a bilo bi tudi pogrešeno, ko bi vse zlo izključno le njej pripisovali. Masonerijo je treba pravilno vrednotiti in pazno slediti njenemu delovanju. Ravno glede zadržanja masonerije bi vas in vaše čitatelje rad opozoril na nekatere stvari, ki so v tukajšnjih političnih krogih sicer poznane, ne vem pa, če jih tudi pri vas veste.

Dandanes je mnogim velika neznanka, zakaj Francija in Anglija s Sovjetsko Rusijo tako lepo ravnata. Ne le, da imata z njo diplomatične stike, ampak da tudi rešpektirata njeno plovbo, jo oskrbujeta s surovinami in se v vsakem pogledu varujeta storiti kar koli, nad čemer bi se boljševiki mogli pritoževati. In to kljub temu, da je kot krivična napadalka pomandrala polovico Poljske, da je krivično in brez vzroka navalila na Finsko in temu narodu povzročila strašno trpljenje; kljub temu, da je zasedla vse važne točke v Finskem zalivu in da je zaveznica Nemčije, ki je v vojnem stanju s Francijo in Anglijo. Mnogi pravijo, da zahodni velesili s Sovjetsko Rusijo tako postopata zaradi političnih, gospodarskih in vojaških razlogov. Morda. A gotovo je tudi, da je tako v Angliji kakor v Franciji veliko vplivnih politikov, ki s fanatično vztrajnostjo teže k Sovjetom. To so framasoni, ki jim boljševizem po svojem celotnem kulturnem programu prija in ki ne bi hoteli, da bi se Sovjetiji pripetilo kaj žalega.

Vpliv lože je tako v Angliji kakor v Franciji velik. Vojna je zbližala tudi britanske in francoske lože, da sedaj tesneje sodelujejo. V nekdanjem samostanu sv. Antona, ki je v rue de Puteaux v Parizu in ki je bil kasneje spremenjen v sedež ene izmed pariških lož, se parlamentarni masoni obeh dežel često sestajajo.

Kar se posebej tiče francoskih masonov, je za nje značilno, da je njihov antiklerikalizem in sovraštvo do Cerkve često večje kakor pa je njih ljubezen do francoske domovine. Pa to je menda lastnost vseh teh fanatičnih internacionalcev — tudi komunistov — da so večji internacionalci kot patrioti. Bolj jim je pred očmi služba njihovi internacionali, kakor pa korist lastne domovine. So izjeme tudi med njimi, a ti niso merodajni. Tako vidimo, da nekaterim francoskim masonom njihova protiverska žilica še sedaj ne da miru, ko je vsa Francija en sam vojni tabor. Ob vsaki priliki govore o »klerikalni nevarnosti«. Zadnjič je bil v parlamentu odbit z dvema glasovoma večine zakonski predlog poslanca Mielleta, po katerem naj bi redovniki zopet dobili mesto v državljanskem pravu. Večina je bila dobljena s pomočjo skesanega komunističnega poslanca Nicoda, ki je smel ostati v parlamentu. Treba pa je poudariti, da je Daladier zakonski predlog podpiral. Potem je bil trikrat zaporedoma zaplenjen verski tednik (»Verska nedelja«), ki je hotel objaviti Verdierovo poslanico. Tudi »Croix« je ni smel priobčiti. Težave s policijo so imeli tudi nekateri duhovniki, ki so propagirali papeževo mirovno poslanico. Po nekod imajo oni otroci, ki so v redovnih šolah, sitnosti s podporo (njih očetje so mobilizirani). Omenim naj še Cerkvi sovražno kampanjo obeh masonskih glasil »La Lumiere« in »L' Oeuvre«, ki nastopata proti temu, da po možnosti mašuje 30.000 duhovnikov, ki so bili mobilizirani.

Hočem izrecno poudariti, da te nevšečnosti ne prihajajo od vlade, ki se kaže dovolj spravljiva in širokosrčna v vseh kulturnih vprašanjih ter ima pred očmi res korist države. Težave prihajajo od različnih podrejenih mest, ki so v rokah masonov in ki ne znajo krotiti svojega protikatoliškega fanatizma niti v teh usodnih časih.

Glede »visoke« masonske politike, ki se kuha v rue de Puteaux, je toliko znano, da le-ta ne označuje kot poglavitnega sovražnika Francije Hitlerja, ampak Mussolinija. Popolnoma nedvomljive jasnosti pa so smernice francoskih in angleških prostozidarskih lož v pogledu boljševiške Rusije. Glede Sovjetije misli masonstvo, da se ne sme ničesar storiti, kar bi Sovjete dokončno odbilo od Pariza in Londona. Sovjetija je za nje velesila na levici, s katero je po mogočnosti treba imeti kar moč dobro razmerje. Politiko ljudske fronte loža še ni zavrgla, čeprav jo je morala zavreči vlada. Ako je prišlo do zveze Sovjetov s hitlerizmom, se je po mnenju lože to zgodilo le zaradi tega, ker zahodni velesili nista bili do Sovjetov dovolj obzirni... Treba je potrpeti in pripraviti povratek Sovjetov k francosko-angleški zvezi. Ako Anglija in Francija zmagata, lahko pustita Sovjetom zasedeno Poljsko in tudi druge pridobitve iz zadnjega časa na vzhodu.

Te politične smernice mogočnih zahodnih masonov so eden izmed vzrokov — če ne edini vzrok — za zagonetno zadržanje Francije in Anglije napram Sovjetom. Morda je to gledanje politično pravilno, iz kulturnega vidika je gotovo škandalozno. Toda če te stvari veste, boste lažje razumeli, zakaj je Finska ostala brez prave pomoči, čeprav je Sovjetija v Ženevi bila obsojena kot krivičen napadalec. Pravi vzrok gotovo nista Švedska in Norveška, saj finsko pristanišče Petsamo v Barentskem morju po zimi ne zamrzne in je torej bila pomorska pot ves čas prosta. Glavni vzrok je mogočna masonerija, ki ne pusti, da bi se boljševikom skrivil kak las ali se omajal njihov režim v Rusiji. Zaradi tega tudi nikar ne pričakujte, da bo na jugovzhodu prišlo do kakšne sovražne akcije zaveznikov proti Sovjetiji, razen če bi jo Sovjetska Rusija ali Nemčija sami izzvali.

Zadnjič je nek tukajšnji list precej jasno obravnaval te masonske politične direktive in jih na koncu označil kot »triumf neumnosti« češ da so v popolnem nasprotju s pravimi interesi zahodnih držav in z zdravo zunanjo politiko Francije in Anglije. Fanatična framasonska ideologija, tako smo brali, ki ljubimkuje z levičarstvom in komunizmom, je slepa za resnično korist domovine. Politika lože je pravi »spomenik gluposti«, ki ga utegneta Anglija in Francija še zelo drago plačati.

V te politične analize se nočem spuščati. Omenim pa, da je že sedaj zaradi zadržanja Anglije in Francije v finski vojni njun ugled vsaj v tukajšnji javnosti precej padel. Mnogi mislijo, da je Daladier sposoben in bister mož in ima drugačno, boljše spoznanje kakor pa loža. Daladier je tudi kulturno strpen in je popravil že marsikatero napako iz svojih prejšnjih političnih let. Toda on nima svobodnih rok. Loža ga drži zvezanega z mnogimi vezmi in mu vsiljuje svojo politiko.

Naj zaključim, preden pridem s skušnjavo, da se spustim v politična prerokovanja. Jasno se mi pa zdi, da kakor pri nas, tudi pri vas in v vsem kulturnem svetu veliki in plemeniti francoski narod uživa vse simpatije in želje, da bi imel tudi takšno vodstvo, ki bo njegove izredne napore in junaške žrtve pravilno cenilo in uveljavljalo v mednarodnem svetu.

Dr. —ec.

Pred odhodom iz Evrope

Wellesovi razgovori v Rimu

Ameriški državnik se je sestal z grofom Cianom, nemškim veleposlanikom in Mussolinijem

Rim, 16. marca. AA. Havas: Sumner Welles, ki je prispel snoči v Rim, se je z železniške postaje podal takoj v hotel, kamor ga je spremljal ameriški veleposlanik v Rimu William Philips. Welles in Philips sta imela krajši razgovor, nakar se je Welles umaknil v svoje apartmane.

Welles pri italijanskem kralju

Rim, 16. marca. t. Havas: Sumner Welles je bil danes dopoldne ob 9 sprejet pri italijanskem kralju v avdienco, ki je trajala tri četrt ure. Takoj nato je odšel v palačo Chigi v spremstvu ameriškega veleposlanika Philipsa.

Skupen posvet s Cianom in nemškim veleposlanikom

Uradno izjavljajo, da je bil sestanek z grofom Cianom zelo dolg in prisrčen. Četrt ure nato, ko je prišel Welles h grofu Cianu, se je na sestanek pripeljal nemški veleposlanik von Mackensen. Nemški krogi v Rimu poudarjajo, da prihod von Mackensena ni bil v zvezi s sestankom, ki ga je imel grof Ciano z Wellesom, drugi poučeni krogi pa izjavljajo, da se je von Mackensen takoj podal v kabinet zunanjega ministra, kjer je bil sestanek in da je tam ostal v razgovoru z Wellesom in grofom Cianom četrt ure.

Sicer pa rimski diplomatski krogi izjavljajo, da je drugi obisk Wellesov v Rimu popolnoma v znaku miru, ki je bil sklenjen med Finsko in Sovjetsko Rusijo, ki je načel novo dobo v Evropi. Welles se bo sestal z Mussolinijem in v ponedeljek bo sprejet pri papežu; vse to naj olajša njegovo delo v Evropi. Welles pozna sedaj zelo dobro namene vseh držav v Evropi in tudi lahko presodi, kakšna bi bila usoda kakršne koli mirovne pobude. Važno je bilo tudi to, da se je Welles v Parizu sestal z italijanskim veleposlanikom Guariglio.

Rim, 16. marca. t. Reuter: Po razgovoru z grofom Cianom, ki je bil danes dopoldne, se je Welles odpeljal v poslopje ameriškega veleposlaništva, kjer je imel dolg razgovor z ameriškim veleposlanikom.

Nato je odšel v prostore golf-kluba, kjer je bilo kosilo, ki se ga je poleg številnih odličnih osebnosti udeležil tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

Po kosilu si je Welles ogledal jahalne vaje italijanske konjenice, ob 17 popoldne pa je imel razgovor z Mussolinijem.

Rim, 16. marca. t. Reuter: Sumner Welles je poslal predsedniku vlade Chamberlainu in zunanjemu ministru lordu Halifaxu brzojavko, v kateri se jima zelo prisrčno zahvaljuje za sprejem v Londonu. Angleška državnika sta mu odgovorila prav tako s posebno brzojavko.

Sovjeti ponujajo Romuniji nenapadalno pogodbo

»Železna garda« se je pomirila s sedanjim režimom v Romuniji

Bukarešta, 16. marca. t. Reuter: Nad 300 članov Železne garde je poslalo kralju Karolu spomenico. V tej spomenici mu izražajo svoje najlepše želje, svojo ljubezen in vdanost, ki je zmerom prevevala njihova srca.

Izjavljajo, da globoko verujejo v ustvarjalno silo kralja Karola in mu hočejo nuditi vse svoje sile zato, da bi lahko izpolnil svoje delo.

Ta spomenica bi torej pomenila, da je romunska Železna garda nenadoma spremenila svoje stališče do kralja Karola in njegove politike. Večkrat se je pisalo o tem, da je Železna garda prejemala podporo iz tujine in daje hotela služiti predvsem posebni skupini držav v Evropi. Zato je odločno napadala politiko dosedanjih romunskih vlad, ki so iskale nekoliko več opore pri Franciji in Angliji.

Značilno je, da se je pri Železni gardi dogodil ta preobrat tedaj, ko se širijo vesti o tem, da bo Romunija podpisala nenapadalno pogodbo s Sovjetsko Rusijo in da bo pri teh pogajanjih odločilno posredovala Nemčija. Glavna ovira za tak preobrat romunske politike pa je mogla biti Železna garda; sedaj pa se je ta organizacija podredila kralju Karolu in to zelo verjetno po vplivu od zunaj.

Pogodba naj bi veljala 26 let

Bern, 16. marca, t. Havas: Švicarski listi objavljajo od svojih dopisnikov iz Rima poročila o tem, da je sedaj že več dni v Berlinu posebno romunsko odposlanstvo, ki je že prejelo od nemške vlade zagotovila o tem, da hoče Sovjetska Rusija z Romunijo podpisati nenapadalno pogodbo za dobo 26 let.

S svoje strani pa bi se naj Madžarska za dobo 10 let odrekla vsem svojim revizionističnim zahtevam proti Romuniji.

Romunski poslanik pri Molotovu

Bukarešta, 16. marca. t. Reuter: Po vesteh iz Berlina je bil danes romunski poslanik v Moskvi poklican k Molotovu in se z njim dolgo razgovarjal. To je bil prvi sestanek, na katerem bi naj začeli proučevati besedilo nameravane nenapadalne pogodbe med Romunijo in Sovjetsko Rusijo. Nemčija odločno podpira te namene.

Po moskovskem diktatu

Finsko prebivalstvo beži iz krajev, ki jih bodo zasedli boljševiki

Helsinki, 16. marca. t. Reuter: Finski parlament je ratificiral sovjetsko-finsko mirovno pogodbo s 145 proti 3 glasovom. Potrebna petšestinska večina je s tem znatno prekoračena.

Sklep je bil sprejet po debati, ki je trajala dve uri in pol. Parlamentarni odbor za zunanje zadeve je izjavil, da smatra v sedanjih razmerah za potrebno priporočiti sprejem pogojev, podpisanih v Moskvi. Predsednik vlade Rity je izjavil sledeče:

Finska in vsa zapadna civilizacija se nahajata še vedno v največji nevarnosti in nihče ne more povedati, kaj nam prinese jutrišnji dan. Smatramo, da smo s tem, da smo sprejeli mir, postopali trenutno najboljše. Rity je dodal, da Finska ni uradno zahtevala pomoči zaveznikov zaradi tega, **ker bi to gotovo pomenilo, da Finska stopa v veliko vojno, katere poprišče bi se z zapadnega bojišča preneslo v Skandinavijo.** Tudi bi bilo pošiljanje moštva negotovo zaradi tega, ker sta Švedska in Norveška odklonili dovoljenje za prevoz čet čez njuno ozemlje. **Ta pomoč je bila uradno ponudena prepozno, da bi jo bili mogli izkoristiti.** Edino bodočnost bo pokazala, ali je Finska postopala modro in pravilno. Rity je končal svoj govor z besedami:

Z mečem v eni in z motiko v drugi roki bomo ostali brez zagrenjenosti napram komur koli. Hiteli bomo z delom obnove ter celili rane, ki nam jih je prizadela sedanja vojna. Pospeševali bomo svojo duhovno in materialno kulturo ter družabni red, ki sloni na načelih pravice.

Ljudje beže pred boljševiki

Helsinki, 16. marca. Stefani: Posebni dopisnik agencije Stefani v Helsinkiju poroča, da so finske čete začele evakuirati kraje, ki so bili prepuščeni Sovjetski Rusiji. V te kraje že prihaja sovjetska vojska. Ruske in finske čete se premaknejo po 7 km dnevno. Evakuacija mora biti končana do 26. marca na vseh odsekih razen na severnem, kjer je rok podaljšan do 13. aprila. Sovjetske čete bodo vkorakale v Hangö 23. marca opoldne. Čete, ki se nahajajo pri Tajpali, se morajo umakniti za 100 km.

Finci odnašajo o priliki evakuacije ves material, ki ga je sploh mogoče odnesti. Da bi se lahko izvedla ta ogromna evakuacija, je morala Finska poklicati pod zastavo nove kontingente, tako da se sedanja tragična demobilizacija vrši v stvari z vpoklicem novih sil pod zastavo. Vlada je naročila maršalu Mannerheimu, **naj izvrši novo vojaško organizacijo ob novih mejah. Čez pol milijona prebivalstva zapušča svoje domove s premično imovino. Vlada je sklenila- da se evakuirano prebivalstvo naseli začasno v pokrajinah Baze in Camle. Preselilo se bo 500.000 ljudi, ki z grozo beže pred Sovjeti.**

Helsinki, 16. marca. v. Stefani: Izve se, da je samo 1% finskega prebivalstva v krajih, ki jih bo dobila Sovjetska Rusija, izjavil, da želi še naprej tam ostati.

Stockholm, 16. marca. NDB: V okviru švedske akcije za pomoč Finski je danih švedski vladi na razpolago 500 tovornih avtomobilov s šoferji, da bi se ojačil prevoz izseljenih oseb, ki se vračajo na svoje domove. Švedska narodna akcija za zbiranje denarne pomoči Finski je zbrala dosedaj že čez 30,000.000 kron. Odbor je dobil še 2,000.000 kron po sklenitvi miru.

Finci si bodo zgradili novo obrambno črto

Stockholm, 16. marca. t. Reuter: Po tukajšnjih podatkih je veljala vojna Finsko okoli 75 milijonov funtov šterlingov, **to je okoli 15 milijard dinarjev.** V to vsoto so vračunali vojni izdatki, vrednost uničene imovine, zmanjšana industrijska proizvodnja, izguba, ki jo je pretrpela zunanja trgovina in zmanjšanje nacionalnega dohodka zaradi odstopa naravnih bogastev Sovjetski Rusiji. **Tu trdijo, da še ne gre za neposredno demobilizacijo finske vojske. Še vedno vpisujejo 18 letne novince ter se zdi, da obstoja namen zgraditi novo finsko obrambno črto.**

Rovanjeni, 16. marca. Reuter: Ruske čete, ki se umikajo na severnem bojišču v skladu z odredbami sovjetsko-finskega miru, kažejo največje veselje, da se je vojna končala. Čete pojejo in nosijo zastave. Poveljništva so razdelila četam dvojne porcije hrane, kar je povzročilo posebno veselje. Sovjetske čete na odseku pri Nautsiju se bodo umaknile za 60 milj.

Olimpijada v Helsinku bo

Helsinki, 16. marca. AA. Stefani: Kakor se izve iz obveščene strani, bo Finska navzlic škodi, ki jo je pretrpela v sedanji vojni, organizirala olimpijske tekme v Helsinkiju še letos.

Govor kardinala Verdiera

Pariz, 16. marca. AA. Havas: Pariški kardinal nadškof Verdier je imel za obletnico vdora nemških čet na Češko na radiu govor. Govoreč dragim prijateljem iz Češke je kardinal poudaril srečne ure evharističnega kongresa v Pragi, kjer je bil Verdier papežev legat. V govoru je med drugim izrazil tudi svoje simpatije za Čehe in izrazil upanje v boljšo bodočnost češkega naroda.

Obsežne protiletalske odredbe v protektoratu

Slovaška meja, 16. marca. t. Reuter: Pred kratkim so angleška letala bila nad Prago in nad Češko. Oblasti so zato silno poostrile nadzorstvo nad češkim prebivalstvom. Prav tako so poostrili vse odredbe o protiletalski obrambi. Zelo strogo je nadzorstvo nad letališči v bližini Prage. Tam so nekatera letališča tako skrili, da so vse letalske naprave nevidne.

Poljaki bodo ostali verni

Vatikansko mesto, 16. marca. AA. Kardinal Hlond je dal predstavnikom tiska izjavo o položaju duhovščine in katoliške cerkve na Poljskem pod sovjetsko okupacijo. Navzlic stremljenjem boljševikov iztrebiti katoličanstvo, o čemur je navedel kardinal Hlond številne primere, je ohranilo poljsko prebivalstvo svojo vero, ker je prepričano, da sovjetska okupacija ne bo dolgo trajala.

Angleška letala nad Poljsko

London, 16. marca. t. Reuter: V zadnjih 24 urah in posebno ponoči so angleška letala opravila več poletov nad Poljsko. Tokrat so se poleta udeležili tudi številni angleški bombniki. Med poletom je prišlo do spopadov s sovražnimi letali. Naša letala so sovražniku prizadejala hudo škodo. Sovražna letala so se nazadnje morala povsod umakniti.

Politični zapiski

Gospodarske informacije »Jutra«

»Jutro« je v začetku tekočega meseca v svoji rubriki »Gospodarstvo« objavilo senzacionalno vest, češ da je finančno ministrstvo dovolilo tvrdki Bregar & Krek v Ljubljani prevoz 2000 vagonov moke in pšenice iz Vojvodine v Slovenijo brez plačila tovornine. »Jutro« je takoj tudi zračunalo, da bo sedaj ta tvrdka lahko prodajala moko 40 par ceneje kot druge tvrdke. Temu poročilu »Jutra« so nasedli tudi nekateri drugi listi, med njimi celo »Trgovski list«. Kdor pozna vprašanje prostih vozovnic, t. j. da jih finančno ministrstvo sploh ne izdaja, in da jih je pri nas nekaj dobila le banovina ter razdelila občinam, je takoj spoznal prozorni namen »Jutrove« notice. Drugi pa so se na tikem veselili, češ da bo prišla na dan strašna korupcijska afera. Toda korupcijske afere ni bilo. »Jutro« je moralo po par dneh skesano prinesti popravek, da tvrdka Bregar & Krek ni prejela nikake proste vozovnice in da zanje sploh prosila ni. »Trgovski list« je lojalno priznal, da je bil mistificiran in v številki z dne 8. t. m. v tej zvezi objavil: »... ta vest ni resnična in tvrdka Bregar & Krek ni dobila za noben vagon moke in pšenice brezplačnega prevoza. Tvrdka mora plačati tovornino prav tako kot vse druge tvrdke. Zato tudi naravno nima nobenih izjemnih privilegijev. Lojalno zato popravljamo svojo prvo vest in prosimo svoje bralce, da vzamejo naš popravek na znanje, da se ne bo delala tvrdki Bregar & Krek krivica.« Tudi drugi listi sedaj popravljajo in preklicujejo to senzacijo, katero jim je serviralo »Jutro«. Ali je mogoče smatrati za resen tak list, ki prinaša pod rubriko »Gospodarstvo« take izmišljotine? Gospodje pri »Jutru«, če boste tukaj iskali korupcijo, boste našli le svojo blamažo.

Hrvati in Slovenci

Dr. Mačkovo glasilo »Hrvatski Dnevnik« v sobotni številki prinaša uvodnik, kjer se znova peča z nastopom hrvatskih pisateljev v Ljubljani ter zavrača pisanje nekaterih listov, ki so omalovažujoče pisali o tej prireditvi. Med drugimi navaja splitsko glasilo JNS »Narodni list« ter belgrajsko »Pravdo«. Nato pa pravi dr. Mačkovo glasilo: »Predsednik društva slovenskih književnikov prof. dr. Franc Koblar je v svojem govoru rekel, da so osebne vezi med hrvatskimi in slovenskimi književniki bile že poprej, da pa sedanja prireditev obnavlja narodne vezi med Hrvati in Slovenci. Ako je v tem treba gledati politiko, je treba ugotoviti, da je bilo to gledanje istočasno izraženo s hrvatske in slovenske strani. Ni resnica, da bi bili Slovenci zamerili politični noti te prireditve. Vsakomur je znano, da so pota slovenske in hrvatske politike bila različna in da so politične razlike v časih, ko se ni bojeval navadni politični, marveč narodni boj, neugodno vplivale tudi na kulturno sodelovanje. Danes je med Slovenci razvita zavest o potrebi tudi političnega zbližanja Hrvatov in Slovencev, kar na hrvatski strani sprejemamo s polnim razumevanjem. Morda bi tistim političnim interesom, ki jih zastopa belgrajska Pravda bolj ugajalo, ko bi med Hrvati in Slovenci bil prepad čim večji, kar pa ne bi bilo v interesu niti slovenskega niti hrvatskega naroda. Sicer pa bi bilo dovolj, ko bi bil dopisnik belgrajske »Pravde« prebral, kako je »Slovenec« od 13. sušca razlagal naš članek o slovenski avtonomiji, ker bi bil v njem našel tudi ugotovitev, »da se zadnje čase obojestranski odnošaji blaže in da nastopa čas prisrčnejšega sodelovanja med Hrvati in Slovenci tudi v politiki.« Prav tako bi bil zapazil, kako je »Slovenec« prav posebno navajal tisti del poročila »Hrvatskega Dnevnika«, kjer je bilo povedano, da je dr. Korošec govora dr. Koblarja in dr. Jakovljeviča pozorno poslušal in s ploskom odobraval. To zbliževanje je morda belgrajski »Pravdi« neugodno, vendar to ni važno. Glavno je, da se bodo narodne vezi med Hrvati in Slovenci obnovile, ker je to v korist slovenskega in hrvatskega naroda.«

Pisanje o koncentracijski vladi

Zadnje čase nekateri mislijo, da bi se sestavila koncentracijska vlada vseh tistih strank, ki so za sporazum, da se odbije ost agitaciji zoper sporazum med Srbi. Z ozirom na to piše zagrebški »Obzor« v članku med drugim tudi tole: «Kaj so na seji načelnikov vladnih strank sklepali, ni znano. Jasno pa je, da ni mogoče zapustiti politike narodnega sporazuma, ne da bi se pokazale hude posledice. Vprašanje se postavlja, ali so sedanje vladne stranke sposobne izvesti sporazum. Priznano je, da HSS, skupina dr. Kulenoviča in skupina dr. Korošca imajo pravico govoriti v imenu svojega naroda. Sodimo tudi, da bi se ne dalo zanikati, da SDS zastopa Srbe iz banovine Hrvatske. Pač pa opozicija trdi, da JRZ ne predstavlja Srbov. Tako sodijo tudi SDS. Zato prvaki SDS predlagajo sestavo koncentracijske vlade, ki bi šli vanjo SDK, demokrati, radikali, dr. Kulenovičeva skupina, zastopniki Slovencev in morda še srbski zemljoradniki... Toda vprašanje je — pravi k temu predlogu SDS zagrebški »Obzor« — ali je kaj takega v sedanjem položaju sploh mogoče izvesti. Zlasti negotovo pa je, ali so zdaj sploh mogoče kake volitve... Slišimo, da bi radikali in demokrati pristali na to, da bi se sporazum med Cvetkovičem in dr. Mačkom ne menjaval, dokler bi se država končno ne uredila. Toda banovina Hrvatska ne more biti brez svojih financ ter na njo niso še preneseni nekateri posli. Zato so velike ovire za sestavo take koncentracijske vlade, kakršno bi želeli radikali in demokrati... Zato je treba te zadeve temeljito premisliti.« — Tako »Obzor« o kombinacijah opozicije.

Razkol v SDS zaradi Vojvodine

Znano je, da voditelj SDS v Vojvodini dr. Dušan Bošković vodi gibanje, da bi se Vojvodina osamosvojila ter ne bi bila več pod Belgradom. Zahteva za Vojvodino avtonomijo. Zdaj pa se je oglasil Evgen Jocić iz Petrovgrada v Vojvodini, ki je tudi vodilni mož SDS ter bivši kandidat. Ta je napisal voditelju SDS socialnemu ministru dr. Budisavljeviču pismo, v katerem pravi, da zaradi Boškovičeve agitacije odlaga vse časti v stranki ter da izstopa tudi iz stranke, če mu stranka na to pismo ne odgovori, da ne soglaša s tem, kar Bošković v Vojvodini počenja.

Zborovanje slovenskih in srbskih delavskih zbornic

Belgrad, 16. marca. m. Kakor smo že poročali, so včeraj in danes zborovali predsedniki in tajniki srbskih in slovenskih delavskih zbornic. Na sestanku so razpravljali predvsem o novem položaju, ki je nastal v zvezi s sporazumom s hrvatskimi delavskimi zbornicami.

Vse navzočne predsednike in tajnike srbskih in slovenskih delavskih zbornic je sprejel danes tudi predsednik vlade g. Cvetković, ki je obljubil, da bo ukrenil vse potrebno, da bodo čimprej izdani pravilniki o skupni uredbi delavskih zbornic v Belgradu, ki bo zamenjala dosedanje osrednje tajništvo delavskih zbornic. Istočasno se je predsednik vlade Dragiša Cvetković tudi podrobno zanimal za položaj delavstva na področju posameznih zbornic. Obljubil je vso svojo pomoč za zboljšanje položaja delavstva.

Ljubljansko Delavsko zbornico so pri teh zborovanjih, kakor tudi pri sprejemu predsednika vlade Dragiše Cvetkoviča zastopali predsednik Delavske zbornice g. Viktor Kozamernik in tajnik g. Hafner.

Ugodno rešene zahteve tobačnega delavstva

Belgrad, 16. marca. m. V upravi državnih monopolov je bila včeraj in danes konferenca zastopnikov državnih monopolov in tobačnih delavcev. Na sestanku se je razpravljalo o raznih delavskih zahtevah in o pravilniku o delu, zaslužku in pokojninskem skladu tobačnih delavcev. V vseh vprašanjih je bil dosežen popoln sporazum. O vseh spornih vprašanjih pa se bo izjavila uprava državnih monopolov v četrtek, 21. t. m. Delavsko delegacijo je pri pogajanjih vodil namestnik predsednika Jugorasa Mitič, slovensko tobačno delavstvo pa je zastopal g. Vrhovec, uslužbenec tobačne tovarne v Ljubljani in zastopnik Zveze tobačnih delavcev.

Nobelov nagrajenec dr. Ružička je predaval v Zagrebu

Zagreb, 16. marca. b. Snoči je prispel v Zagreb dr. Lavoslav Ružička, prvi naš nosilec Nobelove nagrade. Nastanil se je v hotelu »Esplanade«. Davi ob 9.30 je najprej obiskal dr. Mačka, ob 10 pa je odšel k banu banovine Hrvatske dr. Šubašiču, s katerim se je dolgo pogovarjal. Ob 11 se je sprehajal po glavnih ulicah Zagreba. — Opoldne je obiskal Jugoslovansko akademijo znanosti in umetnosti, kjer so ga pričakovali vsi akademiki.

Danes ob 5 popoldne je imel v dvorani Delavske zbornice predavanje o temi: »Od dalmatinskega buhača do seksualnih hormonov«. Velika dvorana je bila nabito polna. Predavanja se je udeležilo nad 2000 oseb. Nocoj ob 9 mu prireja mestni župan Starčevič večerjo v Gradskem podrumu.

Italijanski poslanik Mamelli izročil svoje poverilnice

Belgrad, 16. marca. AA. Danes ob 12 je Nj. kr. Vis. knez namestnik sprejel v slovesno avdienco novega italijanskega ministra na našem dvoru Francisca Giorgia Mamellia, ki mu je izročil poverilnico.

Nekoliko pred 12 je prispel pred italijansko poslaništvo vršilec dolžnosti šefa protokola dr. Ivan Frangeš, odšel v poslaništvo in se nato vrnil v družbi z Mamellijem. Odpeljala sta se zatem z dvornim avtomobilom v Beli dvor. Takoj za njim so bili v drugem avtomobilu prvi tajnik poslaništva Guidoti in vojni odposlanec polkovnik Luigi Bonfati. Po prihodu v Beli dvor je godba kralj. garde zaigrala italijansko in jugoslovansko himno, nakar je minister obšel častno četo.

Izročitev poverilnic je potekla po običajnem ceremonialu in v prisotnosti zunanjega ministra Cincar Markoviča kakor tudi civilne in vojaške hiše Nj. Vel. kralja.

Nedelja političnih zborovanj po državi

Danes se ustanovi levičarska Jovanovičeva stranka

Belgrad, 16. marca. m. Kakor vse dosedanje nedelje, bo tudi ta nedelja zanimiva zaradi številnih shodov, ki bodo po državi. Tako ima jutri v Belgradu zborovanje predvsem zastopnik znanih levičarjev dr. Dragoljub Jovanović, ki je sklenil ustanoviti svojo politično organizacijo. Večina delegatov je prišla v Belgrad že danes. Dr. Dragoljub Jovanović je z njimi razpravljal dopoldne in popoldne o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z ustanovitvijo nove politične stranke. Na jutrišnjem sestanku bo pripravljalni odbor z ustanovitvijo te stranke navzočim delegatom predložil, naj se nova politična organizacija imenuje »Narodna kmečka stranka«. Za šefa stranke bo izvoljen dr. Dragoljub Jovanović.

Ustanovitelji Narodne kmečke stranke, ki so vsi levičarsko usmerjeni, bodo pričeli organizirati novo stranko po vsej državi. V Sloveniji se bodo pri tem naslonili na »kmečko delavsko gibanje«, ki ima isti program in tudi zasleduje iste cilje.

Kakor po navadi, bo JRZ imela več zborovanj v Belgradu in tudi v notranjosti države. Na vseh teh sestankih bodo strankini funkcionarji tolmačili zborovalcem politiko narodnega sporazuma. Gospod predsednik vlade in JRZ g. Cvetković ni odpotoval v Niš ter ostane čez nedeljo v Belgradu.

Več sestankov bo imel jutri v južni Srbiji tudi pravosodni minister dr. Marković, ravno tako pa pristaši zemljoradniške stranke.

Demokratska stranka je za jutri pripravila več komemorativnih sestankov v spomin pokojnega Davidoviča. Taka sestanka bosta predvsem v Sarajevu in Valjevu. V Sarajevu bosta govorila prvak demokratske stranke dr. Boža Marković in Nikola Džonović, v Valjevu pa bivši minister Pero Marković in Miloš Carević.

Belgrad, 16. marca. m. Iz Belgrada je danes odpotovalo v notranjost države več predstavnikov radikalnega glavnega odbora, ki bodo govorili na sestankih, ki jih je sklicala za jutri ta politična skupina.

Skoplje, 16. marca. AA. Danes je dopotoval v Skoplje pravosodni minister dr. Lazar Marković. Na postaji sta ga sprejela ban Andrejević in župan Mihajlović. Minister dr. Marković se je odpeljal nato v bansko upravo, kjer se je pogovarjal z banom in predstavniki sodnih ustanov. Opoldne je bil minister dr. Marković gost na kosilu pri banu dr. Andrejeviču. Jutri dopoldne bo konferenca radikalov v gostilni Metropol, kjer bo govoril dr. L. Marković o aktualnih političnih dogodkih.

Skoplje, 16. marca. AA. Izvršni odbor zveze zemljoradnikov za vardarsko banovino je izdal sledeče sporočilo: Izvršni odbor zveze zemljoradnikov za vardarsko banovino priredi veliko politično turnejo in vrsto konferenc v Južni Srbiji. Te turneje se bodo udeležili senator dr. Taskovič, dr. Miloš Tupanjanin, senator Brkič, bivša narodna poslanca Voja Lazič in Čulevič in drugi. Jutri, 17. t. m. bodo imeli zemljoradniki v Skoplju svojo prvo konferenco. V ponedeljek bo konferenca v Kruševcu, nato pa v drugih krajih.

Vojaški ukrepi v Turčiji

Carigrad, 16. marca. t. Reuter: Turčija je vpoklicala danes v področju Carigrada vse rezervne častnike pod zastavo. V področju Fuit pa je bilo vpoklicanih enajst letnikov rezervnih častnikov na orožne vaje, ki bodo trajale 45 dni. Rezervni častniki drugi hstrok, in sicer artilerijski, konjeniški in prometni, pa so bili že prej vpoklicani.

Medameriška banka

Washington, 16. marca. AA. Havas: Kakor je znano, je bil za ustanovitev nove medameriške banke potreben podpis petih ameriških držav. Ker so do včeraj podpisale tozadevni sporazum samo štiri države, ta banka doslej ni bila ustanovljena. Snoči pa je prispela v Washington vest, da je Bolivija kot peta država podpisala sporazum, tako da bo Medameriška banka v kratkem ustanovljena.

Švedski prostovoljski zbori

Stockholm, 16. marca. AA. DNB: Vrhovni poveljnik švedske vojske general Ternel je predložil vladi predlog za ustanovitev švedskih prostovoljskih zborov. Po tem predlogu naj bi ti zbori imeli značaj vojaško organiziranih polkov in bi prevzeli tiste dolžnosti, ki so jih dosedaj imeli oddelki zadnje obrambe. V prvi vrsti bi prostovoljske oddelke vežbali za borbo proti tako imenovanim padobranskim četam.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno vedro in precej hladno vreme bo v vsej državi. Ponoči mraz.

Koncerti zbora bolgarskih akademikov

Belgrad, 16. marca. AA. Zbor študentov sofijske univerze bo priredil pod pokroviteljstvom prometnega ministra Besliča vrsto koncertov v Vojvodini. Prvi koncert bo nocoj v Petrovgradu. Koncerta se bo udeležil tudi prometni minister. Drugi koncert bolgarskega akademskega pevskega zbora bo v nedeljo v Novem Sadu, nato pa v drugih krajih.

Romunski gospodarstveniki v Belgradu

Belgrad, 16. marca. m. Na čelu večje skupine romunskih industrijcev in gospodarstvenikov je prispel v Belgrad tudi romunski minister Jon Cristu, ki se bo jutri udeležil ustanovitve jugoslovansko romunske trgovinske zbornice. Njemu na čast je opoldne priredil belgrajski župan slovesno kosilo. Med kosilom je bilo izgovorjenih več zdravic, ki so vse poudarjale željo, da se gospodarski stiki med zavezniškima državama še bolj poglobijo.

Bivši francoski letalski minister poudarja:

Letalska vojna se lahko vsak hip začne

Pariz, 16. marca. t. Havas: Bivši francoski letalski minister Laurent Eynac je podal izjavo, v kateri pravi, da bi bilo nespametno podcenjevati nevarnost letalske vojne.

Naloge vojnega letalstva moramo jemati zelo resno, kajti gotovo je, da nemški maršal Göring ne bi zbral te ogromne letalske sile, ne da bi jo hotel tudi uporabiti. V Nemčiji so preveč vpregli vso proizvodnjo v tej smeri, da ne bi mogli sedaj računati na to, da bo ravno letalstvo moralo zaigrati najodličnejšo vlogo v tej vojni.

Gotovo je tudi, da se bo napad na zapadu začel z ogromnimi letalskimi napadi na čete, na skladišča, na tovarne in na važna mesta. Kakor na Poljskem, tako bo tudi tukaj hotelo letalstvo opraviti glavno nalogo.

Eynac je zaključil svojo izjavo z besedami, da mora Francija biti pripravljena na obrambo z lastnimi sredstvi in če bo treba, preiti tudi v napad. Francoska lovska letala so že dokazala svojo sposobnost. Sedaj morajo isto doseči še borbena in bombna letala, ki naj uničijo nemško letalstvo.

Ni petroleja!

Vendar dobite izvrstno svetlobo Z DOMAČIM GORIVOM!

Stedilna **SVETILKA na ŠPIRIT „LILIPUT“**

za 80 sveč, kompletna s priborom 295·— din. - Brez razpihovanja! - Se ne kadi, ne šumi - Zajamčeno delovanje!

PETRO-LUX, Zagreb
Radićina 9

Sprejmemo prodajalce
Prospekt pošljemo zastonj in franko

Zahteve obrtnih zbornic

Belgrad, 16. marca. m. V smislu sklepov, sprejetih na ljubljanskem zborovanju Jugoslovanskih obrtnih zbornic, so dopotovali v Belgrad zastopniki teh zbornic ter bodo prihodnje dni izročili finančnemu ministru dr. Šuteju spomenico obrtnih zbornic, v kateri zastopniki obrtnega stanu prosijo za spremembo pred kratkim izdanih davčnih uredb.

Domač zavod za izdelovanje insulina

Zagreb, 16. marca. b. Danes je v navzočnosti bana banovine Hrvatske dr. Šubašiča pričel delovati domači zavod za izdelovanje insulina. Istočasno je bila odprta tudi ambulanta za diabetike. Obrat je otvoril dr. Kosanović, predstojnik odseka za zdravstvo v navzočnosti številnih zdravnikov in uglednih osebnosti. Odslej bodo mogli tudi najsiromašnejši delavci zdraviti svojo bolezen, ker je naše proizvajanje insulina izmed najcenejših na svetu.

Upravno sodišče v Novem Sadu

Belgrad, 16. marca. m. Pravosodni minister dr. Marković je podpisal uredbo o določitvi teritorijalne pristojnosti upravnega sodišča v Novem Sadu, ki bo pričelo poslovati 1. marja tega leta.

Telefonski pogovori s Portugalsko in Latvijo

Belgrad, 16. marca. AA. Z odlokom ministra za ptt. je bilo odobreno, da se lahko vrše v telefonskem prometu med Jugoslavijo in Portugalsko nujni zasebni pogovori, naprej plačani razgovori in slučajni razgovori ob določenem času, razgovori na poziv in pogovori, ki se plačajo v kraju poklicanega pod pogojem kakor to določa pravilnik za mednarodno telefonsko službo. Prav tako je odobreno, da se v telefonskem prometu med Jugoslavijo in Letonijo lahko opravljajo pogovori, ki so plačani v kraju poklicanega pod pogoji, kakor to določa pravilnik za mednarodno telefonsko službo.

Osebne novice

Belgrad, 16. marca. m. Upokojen je dr. Ivan Grafenauer, profesor na klasični gimnaziji v Ljubljani. Na rudarskem glavarstvu v Sarajevu je postavljen inž. Dušan Debevec, doslej uslužben na rudarski šoli v Knjaževcu. — Napredovali so v 2-I dr. Josip Fišinger, kasacijski sodnik pri Vrhovnem sodišču v Ljubljani, v 5. skup. Maks Ažič, okrajni sodnik pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, Leon Berlič, okrajni sodnik v Celju, Vinko Bance, okrajni sodnik v Litiji, v 6. skup. Ivan Picek, okr. sodnik v Črnomlju. Za okrož. sodnika v Mariboru je imenovan dr. Boris Mihalič, dosedanji okrajni sodnik v Mariboru.

Belgrad, 16. marca. m. Na predlog ministra za vojsko in mornarico so kraljevi namestniki podpisali ukaz, po katerem je postavljen armadni general Dušan Simović za poveljnika 2. armadne oblasti.

Belgrajske novice

Belgrad, 16 marca. m. Finančni minister dr. Šutej, ki se je včeraj zaradi ureditve financ banovine Hrvatske mudil v Zagrebu, se je zaradi dvanajstin prvega četrtletja prihodnjega proračunskega leta davi vrnil v Belgrad ter je imel konferenco s posameznimi resornimi ministri.

Belgrad, 16. marca. AA. Obiskovalci peštanskega velesejma od 30. marca do 7. aprila imajo pravico na polovično voznino na jugoslovanskih in madžarskih železnicah. Oddelek za potne liste madžarskega poslaništva v Belgradu in madžarski konz. v Zagrebu dajeta vizume za 2.5 penga. Cena legitimaciji je 60 din. Vsa pojasnila daje Putnik.

JEGLIČEV AKADEMSKI DOM BO SPOMENIK POKOJNEMU SLOVENSKEMU VLADIKI. VSI ZAVEDNI SLOVENCI, DARUJTE OB TRETJI OBLETNICI NJEGOVE SMRTI V TA NAMEN

Krajevne zastopnike

za prodajo svetovno znane in najbolje vpeljane znamke MOTOCIKLOV, solventne in agilne se išče. — Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Lahko delo« 3041.

Razno

STAMPILJE — ETIKETE — ORA SILVER — SITAR & SVETEK — LJUBLJANA FRANČIŠKANSKA 18/3

Novi naslov:
Frančiškanska ul. 3.
Telefon 45-18

okama — kamila

OKAMA MAZILO

Iz zdravilnih zelišč. — Čudovit uspeh pri ranah, opeklinah, ožuljenjih — volku — turih in vnetjih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in hrastah na temenu, za razpokane prsne bradavice. Glavna zaloga lekarna Mr. J. Oblak, Št. Vid nad Ljubljano.

Gumbnice, gumbe, plise, monograme, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Frančiškanska ulica
nasproti hotela Union

Vezenje perila, krasna predtiskana žen roč. dela

Gonilne jermene

za tovarne, mline, žage itd., kakor tudi šivalne in vezalne jermene v prvovrstni kvaliteti priporoča

IVAN KRAVOS
Maribor Aleksandrova cesta 13, Telefon 22-07.

Poizvedbe

Najditelj se naproša, da vrne denarnico z večjo vsoto denarja, izgubljeno dne 6. t. m. na poti med Bevkami in Vičem. Oddati upravi »Slovenca«

Prvi madžarski glasbeni film

HOTEL ZORA

Zelo zabavni film iz sodobnega peštanskega družabnega življenja, poln humorja, ciganske glasbe in duhovitih prizorov

Orig. ciganska kapela Magyary Imre
Sodeluje član peštanske opere Dr. Pallo Imre

Ob 10·30, 15., 17. 19. in 21. uri

KINO MATICA Telefon 21 - 24

Kako sodi Vatikan o moskovskem miru

Uradno glasilo Svete stolice, »Acta Apostolicae Sedis«, je 14. t. m. pravilno imenovalo mir, ki je bil te dni vsiljen junaškemu finskemu narodu, mir meča. To ni mir pravice, ki ustvarja in gradi, ampak mir, ki ga narekuje nasilje; nasilje pa uničuje in ruši. Zato tak mir ne prinaša blagoslova, in če je nanesel ogromno škodo napadenemu, tudi napadalcu ne bo prinesel nobene trajne koristi in se utegne nad njim še bridko maščevati.

Pravi mir more le biti, kakor je dejal že rajni papež, delo pravičnosti le pravičnost jamči, da je mir dober, da koristi obema strankama ter občemu blagru človeštva in da prestane vse izkušnje v dolgotrajnem prijateljstvu in sosedstvu. Mir pa, ki ga narekuje krivični napadalec bodisi po sili meča in svoje premoči, bodisi po lokavosti in izrabljanju njemu primerno ugodnih okoliščin in zapletenega političnega položaja, le povečuje brezdno medsobojnih nasprotij in kopiči čustva, ki gredo za povračilom — pravi »Osservatore«, ko tolmači izjavo v glasilu Svete stolice. Povrača se pa, kakor zgodovinska skušnja uči, vsaka krivica po navadi še hujše. Narekovane mirovne pogodbe so po največkrat le porazi zmagovalca. Tako utegne postati tudi »zmaga« Sovjetije nad Finci, ki so bili eden proti petdesetim, ki so ostali ogoljufani za svoje brezprimerno junaštvo in so se morali udati davno, preden so bili premagani, ter jim nihče ne bo povrnil nepopisno velikih žrtev neizzvanega krivičnega napada. Ali bo zgodovina, v kateri se vse kaznuje in so narodi za svoje napake in zločine prej ali slej neizprosno poklicani na sodbo, to »zmago« odobrila? Prav gotovo ne, pa naj se zdijo ljudem božja pota še tako dolga in nezapopadljiva.

Krivičnost tega miru — ugotavlja največja moralna avtoriteta na tem svetu — je jasno razvidna že iz splošnega zgražanja, ki ga je zbudil prav povsodi; tiste, ki so ga zakrivili, bodisi da niso napadenim pomagali, bodisi da so napadalca naravnost podpirali, peče vest in vsak se skuša oprati, kolikor se more. Eni se izgovarjajo, da jim ni kazalo napadalca ovirati, češ da bo v bodočnosti manj nevaren, če se mu vrže ali pusti vreči v žrelo žrtev; drugi se opravičujejo, da bi bili sami izpostavljeni napadu, če bi bili prijateljskemu narodu pomagali, ker bi bili tvegali svoj lastni obstoj, tretji pravijo, da imajo sami dovolj skrbi, da bi se mogli potegovati še za zadeve, ki se odigravajo na tisoče kilometrov od njih. Naj se zde vsi ti razni razlogi še tako upravičeni ali ne, gotovo je, da iz vsega tega govorjenja in pisanja ne sledi nič drugega, kakor da je vseh sram ali pa da jim je v dnu srca žal ter da ne morejo v sebi zatreti glasu vesti, ker se je storila in dopustila taka strašna krivica. Pa — kakor se iz Aktov apostolske stolice jasno razbere — ne samo človeku in narodom vrojeno pravicoljubje, ampak zdravo samoljubje samo, mora zlasti malim narodom spričo finske tragedije, ki je samo ponovitev drugih podobnih, reči, da so po takih dejstvih ogroženi vsi, ki so ali bi še mogli postati predmet tujega pohlepa. Kaj naj store — če naj obvelja, kar se je zdaj na severu zgodilo — tisti, ki nimajo nobenega drugega učinkovitega orožja, da se branijo, kakor svojo pravico? Ali tisti, ki ga imajo, pa ne bi mogli vzdržati premoči daleko močnejšega?

Svet ima zdaj priliko, da se jasno opredeli, za kaj je. Ali je za mir na podlagi pravice, da bodo vsi evropski narodi brez izjeme, veliko in mali, naj pripadajo zapadnemu taboru ali nasprotnemu, saj imajo tako vladavino ali drugačno, mogli živeti skupaj v prijateljskem izmenjavanju vseh gospodarskih dobrin in kulturnih vrednot sveta, vsak nemoteno na svojem prostoru pa neoviran v svojih upravičenih težnjah za izkoriščanje zemlje v sporazumu in sodelovanju z drugimi — ali pa hoče še nadalje pustiti odločilno besedo v sporih goli sili, raznim koalicijam, ki so naperjene zgolj le v škodo druga drugi, da bi ena stran na svetu prevladovala, druga pa bila primorana, da se pusti tlačiti in izkoriščati, in diplomaciji gole lakovosti, prevare ter zahrbtnosti? Ali naj se še dalje sklepajo miri — pravijo Akta — ki niso mir, ampak samo priložnost, da se v ugodnem trenutku čim prej kršijo, da se uresničijo namere, ki se v prvem naskoku niso dale uresničiti, da se napadalec povrne k svojemu prvotnemu načrtu, ki se ve prvem trenutku zaradi prevelikega odpora ali pa kakšne diplomatične računske napake ni dal docela izpeljati? Svet ima besedo, za kaj se hoče odločiti.

To je najbolj žalostna stran finske zadeve, da spada med tiste, ki tako hudo zastrupljajo mednarodno življenje — z največjo skrbjo beležijo papežka »Acta«. Vest sodobnega človeka se takim kričečim krivicam slejkoprej upira, toda človeštvo je že hudo obolelo. Nevarnost je, da bo čisto otopelo, če bo take stvari še dolgo trpelo. Take diplomatične navade, taki napadi, k beležijo uspeh, take kršitve in žalitve pravice, katerim se nihče ne postavi na pot, naj z napadenim še tako sočustvuje, se lahko ustalijo; vsak, kdor ima hudobne namene, se ne bo več bal, da jih uresniči, ker računa na to, da bodo mirno gledali, ko se bo vrgel na svojo žrtev, bodisi da so vsi že brezbrižni, če se pravica tepta, ali pa da se dajo z lahkoto ustrahovati. To se je na primer — ugotavljajo Akti Svete stolice — zdaj zgodila skandinavskim državam. Toda zgodilo se jim je to v nekem drugem primeru že preje in sicer od druge strani. Vse to je posledica diplomatskih metod, ki so izbrisale razliko med pravico in krivico, izenačile pravično obrambo s krivičnim napadom in odobrile vsak uspeh, naj je tudi dosežen z najsurovejšo silo.

To je tisto, kar je najbolj nevarno, ker grozi upropastiti vso omiko sveta. Ali bo triumfirala sila — končuje svoja izvajanja glasilo Vatikana — in bodo postale odveč vse državne in mednarodne naprave, ki urejajo človeško soživljenje, ali pa bo moral biti enkrat kraj takim katastrofam, kakor jo je zdaj doživela Finska, ki ni bila ničesar kriva.

Spopad med sovjetskimi in japonskimi vojaki

Tokio, 16. marca. AA. Havas. Sovjetski vojaki so streljali 15. marca na japonsko patrulo v bližini Asase na rusko-japonski meji na Sahalinu. Ob tej priliki je bil en japonski vojak težko ranjen, več japonskih vojakov pa lažje ranjenih.

Japonska patrola je istotako začela nato streljati ter ranila več sovjetskih vojakov. Podrobnosti o tem obmejnem incidentu še ni. Oblastva vodijo preiskavo. Japonska vlada pripisuje temu incidentu toliko večji pomen, ker se je dogodil potem, ko sta leteli dve sovjetski letali čez isto obmejno točko.

BABYMIRA krema

se uspešno uporablja zoper **spuščaje, rane, praske, opekline, hraste, lišaje in vse nečistosti kože pri otrocih in odraslih. Naglo suši od znoja ali mokrenja opaljeno in odrgnjeno kožo.**

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah po ceni din 16·— za škatlico.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Glavni dogodek, ki ga beleži diplomatična in vojna zgodovina preteklega tedna, je mir, ki ga je bila primorana skleniti

Finska s Sovjeti dne 12. marca v Moskvi. Mir določa, da odstopi Finska Sovjetski uniji takozvano Karelijsko ožino, ki sega od mesta Viborga v Finskem zalivu na zapadu do mesta Suojervi na vzhodu, tako da zdaj pripade Rusiji vse Ladoško jezero. Vrhtega odstopi Finska Rusiji Ribarski polotok na Severnem ledenem morju. Najvažnejšo vojaško točko Finske, ki obvlada tako Finski kakor Botniški zaliv, Hangö, dobe Sovjeti v zakup za 30 let in ga bodo zgradili v pomorsko oporišče. Pač pa Finski ostane njen izhod na sever, to je luka Petsamo, katere pa Finska ne bo smela oboroževati. Sovjeti in Finska bodo skupno zgradili železniško zvezo med Rusijo in Švedsko. To mirovno pogodbo je 15. t. m. sprejel tudi finski parlament, čeprav z globokim obžalovanjem, ker so Sovjeti mnogo dobili, ne da bi bili v tej vojni zmagali, ampak so se morali Finci udati predvsem pritisku Švedske in Norveške, ki se zaradi Finske nista hoteli zapleti v vojno in pa zato, ker so ostali brez pomoči od zunaj in je njihova mala armada bila že popolnoma izčrpana. Drug važni dogodek preteklega tedna je bil

obisk Ribbentropa v Rimu. Ali je nemški zunanji minister v Rimu kaj dosegel ali ne, ni znano. Govori se, da je hotel doseči sodelovanje med Nemčijo, Italijo in Sovjeti, da pa se Italija za to ni odločila. Pač pa je gotovo, da bo

vloga Italije v vojski zelo pomembna, ker je od nje odvisno, ako bosta mogli Anglija in Francija prenesti po svojem diplomatičnem porazu na severu vojno na Balkan in na Črno morje, da bi tam oslabili Sovjetijo in obenem prijeli Nemčijo iz boka. Italija svojih namenov ne izda, zdi se pa, da ne bo dopustila, da bi Balkan in Črno morje postala pozorišče vojne oziroma, da bi se tam kaj storilo brez nje in proti njej. Važno je tudi prizadevanje Nemčije, da bi se sklenila pogodba med

Romunijo in Sovjetsko Rusijo. Na ta način bi se preprečilo, da bi se Romunija postavila na stran demokracij in da bi se mogla napovedati vojna Sovjetski Rusiji. Tako bi ostala Nemčija na vzhodu in jugu zavarovana in bi mogla dobiti iz Rusije vsega, kar potrebuje. Končno je omeniti, da se je

Rooseveltov odposlanec Welles iz svojega potovanja po Evropi vrnil v Rim, kjer je imel takoj važna razgovora z Mussolinijem in z papežem Pijem XII. Tudi od rezultata teh razgovorov bo v veliki meri odvisno, kako se bo mednarodni položaj razvijal dalje.

Notranji pregled

Dne 15. marca so uradne »Službene novine« razglasile uredbo o volitvah narodnih poslancev. S tem je bil novi volivni zakon razglašen in je stopil v veljavo. Kakšen pa je novi volivni zakon, to pa smo že poročali takrat, ko ga je vlada sprejela.

Huda nadloga je Slovencem **ljubljanska bolnišnica,** kjer v nekaterih oddelkih ni niti toliko prostora, da bi vsak bolnik mogel ležati na svoji postelji, ampak morata po dva ležati na eni postelji. Med tem pa stoji prazen novi kirurški paviljon, ki ga je bila zgradila banovina. Toda država ni dala denarja, da bi ta paviljon opremili. Zdaj pa je vlada vendar le sklenila, naj minister za socialno politiko, ki bolnišnica spada pod njegov resor, nakaže za potrebe ljubljanske bolnišnice poldrugi milijon dinarjev. Tako upamo, da bo letos tega škandala konec, čeprav bi ljubljanska bolnišnica, pa tudi mariborska in celjska, bile potrebne še večjih denarjev.

V Belgradu je bil v ministrstvu pretekle dni sestanek zastopnikov našega kmetijstva, kmetijskih zbornic in drugih, ki so se pogajali skupaj z zastopniki vlade ter industrije, kako bi bilo mogoče **poceniti modro galico.** Ker tovarne niso bile pripravljene ugoditi željam kmetovalcev, je bilo sklenjeno, da bo, če se ne sporazumejo, vlada sama določila ceno modri galici.

Pretekli teden so v **Ljubljani nastopili zastopniki hrvatskih pisateljev,** ki so v dramskem gledališču pred polno dvorano slovenskih poslušalcev brali svoja dela. Ob tej priliki je bilo več tehtnih govorov, ki so naglašali vzajemnost Slovencev in Hrvatov. Tega večera se je udeležil tudi dr. Korošec. Vsi slovenski in hrvatski listi so o tem dogodku obširno pisali. Glavno glasilo dr. Mačka »Hrvatski Dnevnik« je na vso moč toplo popisal sprejem hrvatskih pisateljev v slovenski Ljubljani ter naglasil, da se je tega večera udeležil tudi dr. Korošec, ki je pozorno poslušal in ploskal. »Hrvatski Dnevnik« naglaša potrebo kulturne vzajemnosti med Slovenci in Hrvati tudi v politiki. Pri tem omenja, da so Hrvati hodili drugačna politična pota kakor pa Slovenci, da pa priznava, da so slovenski voditelji marsikdaj pomagali Hrvatom ter so omilili marsikak udarec, ki je bil namenjen Hrvatom. — Kakor se vidi, je prišel čas, ko je na obeh straneh dozorelo spoznanje, kako **potrebna je vzajemnost.** Omenjamo še, da hrvatska stran želi, naj bi Slovenci pomagali, da bi bila banovina Hrvatska najprej urejena, nakar bi se tudi Hrvati zavzeli za slovensko avtonomijo.

Za veliko noč!

Založba **„NAŠA KNJIGA“** razpošilja veličasten roman

Hichens:

ALAHOV VRT

ALI STE ŽE NAROČILI TO NAŠO KNJIŽNO ZBIRKO?

Za din 240·- **NA OBROKE po din 20.-** dobite 4 bogate knjige poleg **posebnih popustov** pri nakupu knjig iz založbe Jugoslovanske knjigarne

Naročila sprejema Založba »NAŠA KNJIGA« v Ljubljani, ki daje tudi obširna pojasnila

„NAŠA KNJIGA“
ZALOŽBA
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

Nameni Ribbentropovega obiska v Vatikanu

Pariz, 16. marca. t. Največji francoski katoliški dnevnik »La Croix«, ki je o dogodkih v središču katoliške Cerkve — v Vatikanu — zelo dobro poučen, prinaša daljše poročilo svojega rimskega dopisnika o obisku nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa v Vatikanu.

Dopisnik poudarja, da so ta obisk v Rimu zelo različno razlagali. Tako so se posebno nemški krogi trudili, da bi pripisali temu obisku pomen, ki ga nima, to je, da bi bila hotela Cerkev storiti korak za pomirjenje ali celo za sporazum. Temu so v Vatikanu kmalu sami napravili konec, ko so poudarili, da je nemško zunanje ministrstvo želelo ta obisk. Za sprejem pri sv. očetu je zaprosil von Ribbentorp in Sv. stolica mu je priredila sprejem, ki je določen za obisk zunanjih ministrov tistih držav, ki imajo z Vatikanom redne diplomatske stike. Od strani Vatikana ni prišla za ta obisk nobena pobuda.

Če se tega zavedamo, je jasno, da pred obiskom von Ribbentropa v Vatikanu ni bilo storjenega ničesar, kar naj bi spremenilo stališče Vatikana do narodnega socializma. Med obiskom se torej ni prav nič moglo govoriti o tem, da bi se bilo doseglo kakšno zbližanje med Cerkvijo in sedanjo Nemčijo, ampak je sv. oče pač izrabil to priliko, da je svojemu obiskovalcu razložil težak položaj katoliške Cerkve v Nemčiji in na Poljskem. Kajti položaj Cerkve se tod ni spremenil ali pa celo zboljšal; položaj postaja celo tak, da morajo biti cerkveni krogi zaradi tega zmerom bolj v skrbeh.

Kakšen bi naj bil torej pomen tega obiska? Nemški zunanji minister je z obiskom gotovo hotel dokazati svoje veliko spoštovanje do velike vloge, ki je Cerkev kot najvišja duhovna ustanova igra v teh izredno težkih časih. Sicer pa naj bi bili nameni von Ribbentropa kakršni koli, gotovo je, da je sv. oče najodločneje zagovarjal zahteve prava, zvestobo dani besedi, pravice človeštva in blagoslov resnično pravega miru.

V tem smislu se izraža tudi dopisnik lista »Italia« v Milanu, ko svojemu listu iz Rima razlaga podrobnosti o tem obisku v Vatikanu. Če postavimo ta obisk v njegov pravi okvir, tedaj je Sv. stolica gotovo ob tej priliki načela tista vprašanja, ki so najbližja zahtevam krščanske ljubezni. V tem smislu ne more nič ovirati dela sv. Cerkve. Saj je pokojni papež Pij XI. rekel, da bi se za dosego tega cilja pogajal celo s satanom, če bi bilo potrebno.

»Italia« v Milanu piše, da bo ta obisk vendarle koristen tedaj, če le v nekolikšni meri olajša položaj vernikov v Nemčiji. Toda pri vsem tem delu se moramo bolj zanašati na božjo Previdnost, ki lahko raznim voditeljem narodov edina nakaže pot pravične in modre zmernosti.

Nov konkordat med Nemčijo in Vatikanom?

Bern, 16. marca. t. Reuter: Dopisniki švicarskih listov iz Rima poročajo, da se tam govori o tem, da misli Nemčija skleniti s Sv. stolico nov konkordat.

V Berlinu bi se naj bila začela že pogajanja v tem smislu med papeškim nuncijem Orsenigom in nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom. Novi konkordat bi naj zagotovil popolno svobodo za javno bogoslužje v Nemčiji, na Poljskem in v protektoratu.

Italijanska zunanja politika je nespremenljiva

Rim, 16. marca. t. Reuter: Današnja številka »Relazioni Internazionali« objavlja članek o obisku nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa v Rimu.

Članekar pravi, da se italijanska zunanja politika ni spremenila in da je bil ta obisk popolnoma v okviru dogovorov, ki vežejo Nemčijo in Italijo. Italijanska zunanja politika pa je premočrtna in ščiti samo italijanske koristi. Toda zavezništvo med Italijo in Nemčijo je še zmerom v veljavi. Drugi lahko na to pozabijo, toda mi tega ne bomo pozabili.

Vojna na zahodu

London, 16. marca. AA. Reuter: Diplomatični urednik »Dail Telegrapha« piše, da londonski diplomatični krogi naglašajo, da je treba računati z intenzivnejšo akcijo na zapadnem bojišču. To se da sklepati iz dejstva, da je vladal v minulem tednu na morju relativen mir in da ni bilo napadov na angleške ladje. Diplomatični urednik lista naglaša, da se bod Nemci trudili končati vojno v avgustu. Na drugi strani se zdi, da bodo Zedinjene države vendarle posredovale glede sklenitve miru na osnovi Rooseveltove akcije in bivanja Sumnerja Wellesa v Evropi.

Na morju

Amsterdam, 16. marca. t. Reuter: Angleški parnik »Melrose« se je potopil v Severnem morju. Štiri člane posadke pogrešajo.

London, 16. marca. t. Reuter: Angleška admiraliteta je objavila, da bo plačevala do 1000 funtov nagrade vsem tistim navojaškim osebam, ki bi mogle podati točne podatke o gibanju sovražne mornarice. Podatki pa morajo biti taki, da bi sledilo uničenje ali zajetje nemških pomorskih vojnih edinic.

London, 16. marca. t. Reuter: Angleški vlačilec »Peridot« se je potopil včeraj, ker je zadel na mino. Med posadko ni bilo žrtev.

Amsterdam, 16. marca. t. Nizozemsko poveljstvo vojne mornarice je danes izdalo ukaz, da nizozemska trgovska mornarica ne sme več poslati nobene ladje na morje, predno ne bo od poveljstva vojne mornarice izdan poseben ukaz. Nizozemske oblasti so namreč silno razburjene, ker so bile v pretekli noči potopljene tri nizozemske ladje in sicer »Northinder«, »Wilinen« in »Goodwin«.

Na kopnem

Nemško vojno poročilo

Berlin, 16. marca. AA. DNB: Poročilo DNB z bojišča se glasi: Pri Hamelsbergu in pri Perlu smo ujeli sovražne ogledniške oddelke. Delovanje topništva in letalstva na nemško-francoski meji je bilo neznatno. Protiletalsko topništvo je pregnalo dve francoski letali, ki sta iz precejšnje višine s strojnicami streljali na posamezne nemške vojake. Na odseku ob zgornji Reni je sovražnik poskušal izvesti nekaj napadov. Naše letalske enote so nadaljevale z ogledniškimi poleti nad vzhodno Francijo in izvedle napd na Severnem morju, kjer so uspešno napadle britaneka patrolna letala.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 16. marca. AA. Havas: V začetku spomladi ni bilo opaziti nobene spremembe v splošni razdelitvi nemških čet, kakor je obstojala še jeseni. V treh zadnjih mesecih pa taborišča za vzgojo nemških vojakov niso bila nedelovna. Ustanovljene so bile nove divizije v mnogih središčih notranje Nemčije. Nekatere od teh divizij so bile odposlane v ozadje za nemškimi četami, ki še vedno drže iste postojanke, vzdolž belgijske in holandske meje se nahaja skoro isto število velikih enot, ki so prezimile pri spodnjem Renu. Prav tako ni opaziti nobenih sil, ki se nahajajo vzdolž švicarske meje in na alzaškem bojišču. Včeraj in ponoči ni bilo videti vzdolž švicarske meje in na Siegfriedovi črti nobenih posebnih sprememb. Na lorenskem in na alzaškem bojišču ni bilo nobenih posebnih dogodkov in spopadov. Letalske operacije so bile zelo omejene z ozirom na vremenske razmere, ki so še zmerom neugodne. Francosko vojaško letalstvo je izvedlo več ogledniških poletov, prav kakor tudi Nemci. Na Severnem morju so letela tudi letala. Po trditvah francoskih pomorskih krogov je število podmornic, ki operirajo sedaj na morju, zelo majhno.

Selma Lagerlöf umrla

Stockholm, 16 marca. t. Reuter: Selma Lagerlöf je umrla danes zjutraj.

Stockholm, 16. marca. AA. DNB: Ob smrti švedske pisateljice Selme Lagerlöf se je naknadno izvedelo, da je pisateljica obolela 10. marca zaradi izliva krvi v možgane. Zaradi njene visoke starosti so se bali, da bolezni ne bo prestala. Zadnji dan pa je nastopila še pljučnica, nakar je danes ob 7.25 pisateljica umrla.

Kako naj Nemčija dovaža premog v Italijo

Bazel, 16. marca. t. Dopisnik lista »Basler Nachrichten« poroča svojemu listu iz Berlina, da se v nemškem prometnem ministrstvu zelo mučijo s tem kako organizirati prevoz premoga v Italijo. Nemčija se je obvezala, da bo pošiljala v Italijo letno 12 milijonov ton premoga. Tada sedaj proučujejo način kako bi izvažali to količino po železnicah. Nemška prometna sredstva morajo prvič služiti vojnim namenom, pa tudi proge morajo biti proste v prvi vrsti za vojne potrebščine.

Gospodarstvo

Smersu Rudolf:

Pokojninsko zavarovanje trgovskih pomočnikov

Trgovski sotrudniki pričakujejo dan za dnem, da bodo morali biti obvezno pokojninsko zavarovani pri Pokojninskem zavodu za zasebne nameščence. Nedavno je namreč minister za socialno politiko gospod dr. Budisavljevič zastopnikom slovenskih nameščencev določno in jasno izjavil, da bo v najkrajšem času rešil vprašanje pokojninskega zavarovanja trgovskih sotrudnikov.

Zdi se pa, da so nastopile razne težave in ovire, zaradi katerih se to vprašanje zadnje čase ne premakne naprej. Nasprotniki razširjenja pokojninskega zavarovanja na trgovske sotrudnike so podvzeli razne korake, da preprečijo to razširjenje, in zdi se, da imajo njihovi napori vsaj to posledico, da se je rešitev tega vprašanja zavlekla. Ako pa bo hotel minister za socialno politiko izrabiti pooblastilo, ki ga ima v finančnem zakonu za leto 1939-40, potem bo moral do 1. aprila to vprašanje rešiti, oziroma bo potrebno tudi v bodoči finančni zakon vnesti pooblastilo, enako pooblastilu, ki je v letošnjem finančnem zakonu, da sme namreč minister za socialno politiko z uredbo razširiti obvezno pokojninsko zavarovanje pri pokojninskih zavodih za nameščence tudi na trgovske sotrudnike.

Nekoliko zgodovine.

V bivši Avstriji je 8. II. 1906 poslanska zbornica sprejela načrt zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev, po katerem naj bi bili tudi trgovski nameščenci zavezani pokojninskemu zavarovanju. Ko pa je prišel ta zakon pred gosposko zbornico, so trgovski sotrudniki pod vplivom politične agitacije sami postavili zahtevo, da se jih izvzame od obveze zavarovanja. In res je gosposka zbornica v osnutku zakona črtala trgovske sotrudnike. Pokojninskemu zavarovanju so bili zavezani samo oni trgovski nameščenci, ki so opravljali pretežno duševna dela, kar je novela iz leta 1914 uredila tako, da je smatrati zavarovanju zavezane samo one prodajalce in uslužbence v skladiščih, ako vodijo obrat, oddelek, ali poslovalnico, ako imajo višje nadzorstvo nad delom drugih oseb in ako so imeli neke določene šole. Poleg takih trgovskih nameščencev so bili zavarovanju zavezani tudi oni, ki so redno opravljali pisarniško in kontorsko službo in potniki s stalno plačo, ali z zajamčenimi najmanjšimi prejemki.

Politična demagogija socialnih demokratov je torej povzročila, da trgovski sotrudniki že od vsega početka niso dobili pokojninskega zavarovanja, kot so ga dobili drugi zasebni nameščenci. V tej zvezi moramo omeniti, da so druge srednjeevropske države brez vsake omejitve obvezno zavarovale tudi trgovske sotrudnike, enako kot zasebne nameščence. Celo trgovski vajenci so na primer pokojninsko zavarovani po čehoslovaškem, avstrijskem in nemškem zakonu.

Borba naših nameščenskih organizacij

Slovenske nameščenske organizacije, zlasti pa naše Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije, so vzele v svoj program in sicer na prvo mesto zahtevo po pokojninskem zavarovanju trgovskih sotrudnikov. Zlasti po letu 1935 dalje — torej po zlomu diktature — vršijo slovenske pa tudi hrvaške in srbske nameščenske organizacije živahno borbo za to, da se pritegnejo v pokojninske zavode tudi trgovski sotrudniki. Je pa to vprašanje naletelo v naši državi na mnoge težkoče, ki jih v drugih državah v Srednji Evropi ni bilo. Na jugu naše države je namreč cela vrsta malih pa tudi večjih trgovcev, ki često nimajo kvalificiranih trgovskih sotrudnikov in jim v trgovini tu in tam pomagata le hlapec ali služkinja, ki seveda ne moreta biti pritegnjena v nameščensko pokojninsko zavarovanje. Tudi še marsikje ni pravega razumevanja in smisla za to pokojninsko zavarovanje, češ da je to predraga stvar in da je za trgovskega sotrudnika brez pomena, ker se v poznejših letih itak vsak trgovski sotrudnik osamosvoji.

Mi pa uvidimo, da ti ugovori — vsaj za Slovenijo — ne veljajo. Pri nas so tudi na podeželju v trgovinah uslužbeni resnično samo trgovski sotrudniki, torej kvalificirane osebe. Na drugi strani pa tudi dobro vemo, da ne obstoja samo med trgovskimi sotrudniki, ampak tudi pri delodajalcih smisel in razumevanje za pokojninsko zavarovanje trgovskih sotrudnikov. Edino, kar naši trgovci zahtevajo, je, da naj to zavarovanje velja povsod, ker bi sicer konkurenčna moč slovenskega trgovstva, ako bi to zavarovanje veljalo samo v Sloveniji, bila zmanjšana v primeri s konkurenčno močjo trgovcev v drugih pokrajinah.

Prav posebno neosnovan pa je ugovor, da se vsi trgovski sotrudniki osamosvoje. Statistika ravno nasprotno kaže, da se jih prav za prav zelo malo osamosvoji. Mnogi ostanejo vse svoje življenje trgovski sotrudniki. Še več pa jih preide v druge poklice. Lahko torej rečemo, da bi prišlo pokojninsko zavarovanje v poštev za ogromno večino trgovskih sotrudnikov. Sicer pa se tudi pri drugih poklicih marsikdo osamosvoji. Zakon o pokojninskem zavarovanju je mislil tudi na take primere in dal zato pravico do delnega povračila plačanih premij. Poslužujoč se tega določila bodo torej mogli oni trgovski sotrudniki, ki se bodo osamosvojili in postali samostojni trgovci, dvigniti svoje premije.

Zasluga nameščenskih organizacij je, da je to vprašanje, kakor zatrdno upamo, tik pred rešitvijo. Res je bilo potrebno napisati nešteto resolucij in predavati na neštetih zborovanjih, da je končno ta zadeva prišla v obliki pooblastila v finančni zakon. Toda upajmo, da vse to ni bilo zastonj.

Mnenje Pokojninskega zavoda v Ljubljani.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani je vedno odločno podpiral zahtevo trgovskih sotrudnikov, da se obvezno zavarujejo po zakonu o pokojninskem zavarovanju nameščencev. Leta 1928 je Pokojninski zavod izdelal načrt novega zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev in tedaj je v tem načrtu predvidel tudi obvezno zavarovanje trgovskih sotrudnikov. Toda ta načrt ni postal zakon. Zato je Pokojninski zavod v naslednjih letih podpiral nameščenske organizacije v njihovi borbi, da se to vprašanje začasno reši s finančnim zakonom.

Zdi se, da se je borba za pokojninsko zavarovanje trgovskih sotrudnikov približala svojemu koncu in da bodo skupni napori nameščenskih organizacij in pokojninskih zavodov kronani z uspehom. To zmago iz srca privoščimo našim vrlim trgovskim sotrudnikom in trgovskim sotrudnicam, ki vrše v našem narodnem in gospodarskem življenju važno in odgovorno nalogo.

Ustanovitev jugoslovansko-romunske zbornice

V nedeljo se svečano odpre v Belgradu Jugoslovansko-romunska trgovinska zbornica. V ta namen pride iz Romunije tudi g. Jon Kristu, ki je minister zunanje trgovine. To ministrstvo je bilo osnovano šele pred dobrim mesecem dni in ima skrbeti za dobre trgovinske odnošaje Romunije.

V vrsto držav, ki sedaj nimajo toliko važnosti za Romunijo, spada tudi naša država. Toda nedvomno je, da se morejo trgovinski stiki med obema državama še znatno povečati, kar bo v korist gospodarstva obeh držav. V ta namen služi tudi Jugoslovansko-romunska trgovinska zbornica, ki ima svoj sedež v Belgradu, Obilićev venac št. 36.

Ljubljanski proračun

»Službeni list« z dne 16. marca objavlja razglas o proračunu mestne občine ljubljanske za leto 1940-1941 s pravilnikom za izvrševanje proračuna. Po finančnem ministrstvu odobreni proračun znaša 131.305.385 din (za 1939-1940 123,608.766 din), proračun skladov pa 11,369.107 (9,820.221) din v dohodkih, oz. ravnotako v izkatkih.

Iz pravilnika posnemamo, da je vnesena nova določba, po kateri ni pobirati tržnine pri vnosu ali uvozu blaga do 5 kg. Izpremenjena določila o občinski davščini na potrošnjo, ki je bila doslej pravilnoma pavšalirana.

Številnejše so izpremembe pri občinski trošarini in uvoznini. Tako je znižana mestna trošarina na špirit in žganje od 10 na 5 din za hl stopnjo. Za ribe vseh vrst je vpeljana enotna trošarina 1 din za kg, dočim je prej znašala 0.50 oz. 2 din za kg. Za izdelke iz tkanin in pletenin z omejeno dolžino (n. pr. brisače, namizno perilo, nogavice itd.) se zviša uvoznina od 0.65 na 1 din pri kg (to velja za izdelke iz bombaža, jute, lanu, konoplje itd.). Uvoznina za navadno usnje za vrhnje dele čevljev ter za drugo obrtno porabo se zniža od 0.50 na 0.25 din pri kg.

Novo je določilo v pripombah k tarifi za mestno trošarino — uvoznino, da smejo vinogradniki iz lastnega vinograda uvoziti brez plačila mestne trošarine na leto za lastno lastno porabo do 4 nad 18 let starih družinskih članov 400 litrov, do 8 članov 600 litrov, do 12 8000 in z nad 12 družinskimi člani 1000 litrov. Iz lastnega pridelka proizvedena količina žganja, ki se sme uvoziti v mesto za lastno porabo brez plačila mestne trošarine, znaša do 5 družinskih članov starih nad 18 let 25 hl st., do 10 članov 50 in nad 10 članov pa 75 hl st. Prosilec mora predložiti knjižico pristojnega oddelka finančne kontrole za prenos odn. prevoz vina in žganja lastnega pridelka za lastno porabo po predpisih o državni trošarini.

Nova določila o občinski taksi za uporabo cest. Tozadevni objavljeni pravilnik določa za vsa podjetja, ki uporabljajo javna tla, javne prostore na območju mesta Ljubljana, uporabnino. Ta znaša: za vsako leto po tekočem metru plinovoda ali cevovoda, položenega v javna tla 40 din, za naprave, postavljene na javna tla do 10 kvad. metrov zavzete površine 100 din, nad 10 do 50 kvad. metrov zavzete površine 500 din, nad 50 kvadr. metrov zavzete površine 1.000 din.

Ta določila so važna za mestna podjetja, ki so doslej plačevala posebno priznavalnino, ki se izpremeni sedaj v uporabnino. Za podjetja se lahko uporabnina tudi pavšalira. Ta določila ne veljajo za plinarno in tramvaj.

ŠPORT

Dan skokov v Kropi

V Kropi, ki je samo pol ure oddaljena od železniške postaje Otoče bodo danes ob 3 popoldne skakalne tekme, ki jih priredi Fantovski odsek ZFO Kropa. Te tekme so dostopne vsem društvom in klubom, ki so člani JZSZ. Bo to zadnja večja skakalna prireditev v tej zimski sezoni in zato se pričakuje velika udeležba. Nad 40 skakalcev bo danes zbranih v Kropi in od teh bo tri četrtine domačih fantov. Svojo udeležbo so najavili vsi naši planiški mojstri s prvakom Novšakom na čelu.

Veliko zanimanje vlada zlasti za domačina Rudita Finžgarja, člana Fantovskega odseka Kropa, ki se je na poletih na veliki smuški skakalnici v Planici tako dobro odrezal. Prvakrat je nastopil in takoj je zmagal. Njegov najdaljši skok pri treningu je bil 87 m, pri glavnih skakalnih tekmah pa je bil med vsemi Jugoslovani na prvem mestu s skokom 84 m.

Borbe na preurejeni skakalnici v Kropi bodo gotovo zelo zanimive. Skakalnica je zgrajena po načrtih inž. Bloudeka in dopušča skoke do 32 m. Danes bo velik praznik za vso Kropo, saj bodo na skakalnici, ki bo danes blagoslovljena, skakali naši najboljši skakalci.

Olimpijske igre se bodo menda le vršile letos na Finskem?

Po vesteh iz Helsinkov je imel finske olimpijski odbor takoj drugi dan po sklenitvi sovjetsko-finskega miru svojo sejo, na kateri je bilo konštatirano, da ob priliki napadov iz zraka med vojno ni bil poškodovan olimpijski stadion. Olimpijski odbor je zato mnenja, da ni zadržkov, ki bi jih prinesla olimpijada, država v znatni meri materielno opomogla. — Predsednik mednarodnega olimpijskega odbora grof Baillet-Latour pa pravi, da je mišljenja, da bi se mogla prav težko izvesti letos olimpiada na Finskem in sicer zaradi sedanjih prilik na morju, ker prete vsem parnikom velike nevarnosti. Če ne bo iger na Finskem, potem misli Baillet-Latour, da se sploh nikjer drugod ne bodo mogle letos izvesti. Prihodnje olimpijske igre pa bodo — kakor znano — leta 1944 v Londonu.

Važno za davkoplačevalce!

Vse davkoplačevalce uslužbenskega davka in narodno-obrambnega fonda opozarjamo, da sta izšli po najnovejši davčni noveli z dne 22. decembra 1939 popolnoma izpremenjeni novi tabeli za plačilo.

1. tedenskih ponavljajočih se dohodkov in
2. za preračunavanje posebnega prispevka na narodni obrambni fond.

Cena vsaki tabeli je samo 1 dinar. Dalje priporočamo tudi nove tiskovine za plačilo uslužbenskega davka in narodno-obrambnega fonda, sestavljene po najnovejših davčnih predpisih. Pola stane 1.50 din. Vse navedene, kakor tudi druge davčne tiskovine se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Licitacija: Dne 21. marca bo v pisarni Štaba za utrjevanje v Ljubljani licitacija za napravo raznih betonskih del pri Cerknici; 28. marca za dobavo raznih živil.

Vpisi v zadružni register: Kreditna zadruga združenih nameščencev v Ljubljani, z. z om. j. (prvi član načelstva inž. Burja Ivan); Zadruga rejcev malih živali v Ljubljani, z om. j. (prvi član uprave Ferlež Jože); Osrednja kmetijska blagovna zadruga z om. j. v Murski Soboti (pryi član uprave Kerec Jožef); Strojna zadruga v Orehovic,i z. om. j. (prvi član uprave Penca Jože); Zadružna elektrarna v Veliki Nedelji, z. om. j. (prvi član načelstva Medik Franc).

Konkurz je razglašen o imovini Petriča Ivana, mizarskega mojstra in posestnika v Dol. Logatcu 30, prvi zbor upnikov, oglasiti se je do 6. aprila, ugotovitveni narok 20. aprila.

Potrjeni poravnavi: Sever Anton, neprot. trgovec in posestnik v Semiču št. 13 za 40% v štirih trimesečnih obrokih; Stražar Matej, trgovec z usnjem v Domžalah, Kolodvorska ulica 18.

Odpravi konkurza: Trautman Hinko, trgovec v Murski Soboti (vsa masa razdeljena); zapuščina po Udoviču Ivanu, posest. v Črmošnjicah-Stop. št. 15 (vsa masa razdeljena).

Likvidacija: Električna zadruga za Sp. in Zg. Šiško v Sp. Šiški, r. z. z o. z.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Izvoz vina v Nemčijo. Kakor znano je trgovinski minister dr. Andres pri svojem bivanju v Berlinu opozoril zlasti na vprašanje izvoza našega vina v Nemčijo. Kakor izvemo z najbolj avtentične strani se je ministru dr. Andresu posrečilo izposlovati v teh pogajanjih od nemške vlade odobritev kontingenta vina v znesku poldrugega milijona nemških mark (ca 22 milijonov din). Posebno je treba poudariti, da je to dejstvo posebnega pomena za naše tržišče. S tem bo mogoče našemu kmetu pridelovalcu, da bo pod bolj ugodnimi pogoji vnovčil vino ter v zvezi z akcijo PRIZADA za izvoz kmetijskih pridelkov, ki bo po sklepih kr. vlade odkupoval tudi vino in žganje od pridelovalcev.

ZFO

Vrhunska orodna telovadba

Krasni so liki pri drsanju na ledu, umetniki so oni mojstri, ki skačejo z 10 metrskega stolpa v vodo, drzni so prvaki, ki plavajo visoko v zraku s smučmi. Kaj pa orodni telovadci?

Morda pri nobeni drugi športni panogi nista umetnost in pogum tako tesno povezana kakor pri orodni telovadbi. Pri nobeni drugi športni panogi ne igra estetična plat tako važne vloge kakor pri orodni telovadbi. In le redka je športna panoga, kjer bi bilo treba toliko poguma tolikega ravnovesja, spretnosti in prisotnosti duha kakor ravno pri vajah na orodju. In kdor ima vse pogoje, da te zahteve združi v gotove harmonično celoto, kdor ima primerno telesno konstrukcijo in kdor zna najtežje orodnevaje podati z lahkoto, eleganco in fineso, ta lahko trdi, da spada med vrhunske telovadce. Pogum igra pri celi stvari izredno važno vlogo; motili bi se pa seveda, če bi mislili, da pri orodnih vajah ni treba delati z možgani, z glavo. Nasprotno. Tako kot pri orodnih vajah zlepa ni treba napezati možganov pri kaki športni panogi.

Vrhunska orodna telovadba, podana v taki obliki kakor nam jo predvajajo današnji mojstri, je brez dvoma velika umetnost. Še več; ta umetnost je združena z velikim pogumom, ki ga mora imeti vsakdo, ki hoče postati telovadni umetnik na orodju.

Take mojstre na orodju bomo imeli priliko videti v nedeljo, 31. marca v Kranju, kjer bodo tekmovali najboljši telovadci Zveze fant. odsekov za prvenstvo posameznikov pri II. orodnih tekmah ZFO.

Bratje načelniki — pozor!

Nek odsek je vprašal ZFO, če korakajo člani Fantovskih odsekov v krogih pri procesiji odkriti ali pokriti. Na to odgovarja telesnovzgojni odbor ZFO to-le: Za redovne vaje, javne nastope, pogrebe itd. v telovadni obliki in v kroju predpisuje »Vadnik za redovne vaje« (iz leta 1927) točno, kako se formiramo, kretamo kot posameznik ali v četi itd., in kako javno nastopamo v krojih pri procesijah in drugod.

Ker gre tu za nastop krojev pri procesiji in ker smo tik pred velikonočnimi procesijami, opozarja telesnovzgojni odbor ZFO na omenjeni »Vadnik«, ki v § 179, odstavek 2 (stran 133), pravi, da se smejo udeležiti člani v krojih pri procesiji le tedaj, če jih je najmanj 4 pare, da korakaoj v dvostopih, če jih je 4—8 parov in da korakajo v štiristopih, če jih je nad 8 parov. **Člani v krojih so ves čas odkriti, pobožno resnih obrazov, korak slovesno počasen, v minuti 60 in kratek, a vedno enak. Pogled vedno premo predse, govorjenje je ves čas strogo prepovedano.**

Odseke, ki še nimajo »Vadnika za redovne vaje« pozivamo, da ga takoj naroče pri ZFO.

Opozorilo vsem fantovskih odsekom.

Ker se bliža velika noč, opozarjamo vse odseke na določila § 179, Vadnika, ki določa, da so člani v kroju pri procesiji ves čas odkriti. Ostala določila najdete v Vadniku za redovne vaje. Kdor ga še nima, si ga lahko naroči pri Društveni nabavni zadrugi, Miklošičeva c. 7-I. Broširan izvod velja 20 dinarjev.

Snežne razmere

Pokljuka 1300 m: —8, jasno, mirno, 60 cm snega.
Erjavčeva koča na Vršiču 1515 m: —7, jasno, 90 cm snega, sren.
Bohinj - Zlatorog 530 m: —8, delno oblačno, 35 cm snega, osrenjen.
Dom na Komni 1520 m: —11, delnoo blačno, 115 cm snega, osrenjen, deloma srenec.
Dom na Krvavcu 1700 m: —9, jasno, 85 cm snega, osr.
Koča na Veliki planini 2558 m: —8, jasno, 55 cm snega, osrenjen.
Dom na Kofcah 1500 m: —5, jasno, 60 cm snega, pršič.

Ribištvo na ledenih rekah.

D. P.: 3

17 dni v Nemčiji

Slovo od Dunaja

Dunaj, 27. februarja.

Danes smo zadnji dan na Dunaju, toda vse kaže, da se bomo še vrnili na Dunaj, ker nas vabijo, da pri povratku pridemo še na dunajski velesejem, kateremu je poverjena posebna naloga za trgovino z jugovzhodnimi državami.

Dopoldne smo si ogledali tvornico Krause & Co., ki izdeluje stroje za obdelovanje železa in jekla, stroje za vrtanje itd., torej stroje, ki služijo za izdelovanje najfinejših motornih delov. Podjetje je srednjega obsega in lepo urejeno ter je važno za nemško industrijo motorjev.

Že ta teden smo prišli tudi v stik z uradnimi predstavniki, kajti bili smo sprejeti pri pokrajinskem vodji in deželnemu glavarju nekdanje Nižje Avstrije, ki se imenuje sedaj Gau Niederdonau, ki pa ne obsega Dunaja. Težki omnibus le s težavo vozi skozi ozke arkade dvornega gradu do uradnih prostorov. Pg. (Parteigenosse), t. j. član stranke (Jury) nas sprejema, nas vprašuje za prve vtise in nam razvija svoje načrte. Nemški spremljevalci nam pripovedujejo o važni vlogi, ki jo je igral g. Jury ob prehodu na novi režim v Avstriji.

Popoldan pa dunajski film! Brez tega ne moremo iti z Dunaja in vodijo nas tja. V ateljejih vlada živahno vrvenje, kajti dela se s polno paro. Ljudstvo potrebuje filmske hrane in vse se trudi to hrano dajati primerno svetovnopolitičnemu naziranju, seveda ne zanemarjajoč tudi umetniške plati. Za zaključek še predvajanje kratke scene, v kateri igra glavno vlogo znani dunajski igralec Hans Moser. Dame kažejo zanj veliko zanimanje in se ne morejo ločiti od njega, še celo avtogrami so potrebni. Da nam ustrežejo, še enkrat ponavljanje prizora. Seveda ne smemo zanemariti tudi pogleda v tehnično delo, ki je izredno zanimivo, toda v kratkem času se je že nabralo toliko vtisov, da komaj zmagujemo in komaj še sprašujemo za stvari, ki jih takoj ne razumemo.

Baden pri Dunaju

Baden pri Dunaju je danes tretje največje zdravilišče v Nemčiji po številu obiskovalcev, kar pričajo tudi lanske številke. Žvepleni izvori že od rimskih časov sem privabljajo bolnike, da si izbijejo iz kosti in udov revmo. V tem letnem času je malo gostov, temveč pa poleti. Vprašujemo za publiko: Judov sedaj ni več, zato pa je tem večji dotok iz prejšnje Nemčije, kar je nadoknada za izpad. Ker so gostje že večinoma v starejših letih, je treba poskrbeti tudi za njih živce: zato igralnica, ki pa je tudi drugače atrakcija za svet. Ruleta, Trente et quarante, bakarat privabljajo ljudi, ki si srčno žele prislužiti na najlažji način denar. Vkljub vojni so mize dobro zasedene, vendar ne v takem številu kot sem jih imel priliko videti avgusta leta 1937. Toda tedaj smo bili v poletnem potovalnem času in bilo je tudi izredno mnogo radovednežev.

Pač pa se je nekoliko izpremenila publika. Prihajajo tudi ljudje, ki se jim bere skrb za vsakdanje življenje z obraza in dame niso vse v večernih toaletah. Toda igra jih privlačuje in z resnobo, ki se spodobi pravemu igralcu, slede teku krogel, vpisujejo na lističe številke in skušajo priti do dna sistemu, da bi potem stavili samo na gotovo, da bi prišli do denarja, do veliko denarja, ki jim pa najbrže ne bo ostal tako trajno kot težko prisluženi denar, saj gre lahko prisluženi ali pridobljeni denar isto pot, kakor je prišel...

Pri večerji nam hvalijo nemški sosedje nižjeavstrijska vina in razpoloženje se stopnjuje od vrste do vrste vina. Vina so prav prijetna in za nas okusnejša, saj sličijo našim, tako da si vsaj glede vina lahko domišljujemo, da smo blizu. Toda vkljub večerji in vinu nam uhajajo gostje v igralnico, da še enkrat poskusijo srečo. Večno je to v človeškem življenju: igralska strast je ena najhujših slabih lastnosti človeka in ni je ovire, katere igralec ne bi premostil samo zato, da prisluškuje lesketajoči sreči in sledi njenim gibom in vročično čaka, kdaj mu bo naklonila svoj pogled. Marsikomu izmed nas se je gotovo še zvečer sanjalo o sreči, ki jo prinašajo številke, saj smo vso pot nazaj do Dunaja govorili samo o sistemih in žal samo o sreči drugih.

Strokovna šola Del. zbornice

Danes bo zaključen I. tečaj, ki je prav lepo uspel

Po opravljenih končnih izpitih bo danes zaključen I. tečaj Strokovne šole Delavske zbornice v Ljubljani. Strokovna šola Delavske zbornice v Ljubljani je pričela z rednim poukom dne 15. januarja t. l. Njen namen je, vzgojiti in izobraziti mlade delavske strokovne voditelje. Strokovna šola DZ v Ljubljani je prva šola te vrste v državi. Marca meseca ji je sledila sorodna šola Delavske zbornice v Zagrebu. Učna snov je obsegala 18 vzgojnih, kulturno-socialnih, socialno-gospodarskih, sindikalnih in pomožnih predmetov. V prvem tečaju je bilo 27 učencev, ki so med tečajem stanovali v posebnem šolskem internatu. Tečaj je spretno vodil dr. Ciril Žebot. Končni izpiti so pokazali zelo lepe uspehe. Na sliki vidimo udeležence I. tečaja te šole.

Katastrofalna povodenj v Dol. Lendavi

Ubogo Prekmurje. Leto za letom obiskujejo to lepo našo Slovensko Krajino hude elementarne nezgode; ako ne poplavlja Mura, pa prestopajo trije lendavski potoki svoje nasipe ter vdirajo v že itak skrajno skromne domove prebivalcev. Če pa izostane kakšno leto povodenj, se pojavi na lepih dolnjelendavskih ravenskih poljih kakor n. pr. lansko leto, mišja nadloga. Zares hudo je preizkušeno to dobro ljudstvo.

V četrtek proti večeru je prišlo iz Murske Sobote telefonsko obvestilo, da prihaja nevarna povodenj, v noči od četrtka na petek pa je zadivjal silen orkan: med grmenjem je padal sneg, dež in led. Okrog 2 zjutraj pa je plat zvona zbudila prebivalce iz spanja: besni valovi iz Lendave in Kobiljskega potoka so vdrli v hiše spodnjih ulic v Lendavi, trebalo je rešiti živino in ljudi tudi v sosednih Trimlinih.

Še le ob nastopu dneva se je pokazala vsa žalostna slika: od Lendave preko Trimlinov do Petršovcev eno samo veliko jezero v razdalji do 5 km.

Ko to poročamo še ni znano nič gotovega o usodi Kolonije Benica, zvemo pa, da je tudi tam most v nevarnosti. Z zaskrbljenostjo gleda hudo prizadeto prebivalstvo v pomlad; najhujše bo pač za krompir v svrho prehrane kakor tudi za seme. Še težje prizadeti pa bodo vsi oni, katerim je voda vdrla celo v stanovanja, kjer jim je napravila že samo na pohištvu veliko škodo, to tembolj, ker še vedno narašča. Oba mursko-soboška avtobusa sta se mogla le s težavo vrniti, ker je državna in banovinska cesta ne samo preplavljena, ampak celo na dveh mestih raztrgana na razdaljo do dva metra. Izmed poplavljenih vasi so pač najbolj prizadeti poleg Dolnje Lendave. Trimlini, oba Lakoša, Renkovci, Radmožanci in Benica.

ŽREBANJE VELIKE EFEKTNE LOTERIJE

Obrtnega društva za Kamnik in okolico je na dan sv. Jožefa 19. marca 1940.

Glavni dobitki: 1. avto Opel Kadet, 2. motorno kolo, 3. moderna spalnica, 4. radio aparat, 5. šivalni stroj, 6. telica, 7.—26. 20 koles (moških in ženskih), 27. sadna škropilnica, 28. sadni mlin, 29. plug, 30. blago za moško obleko, 31. blago za žensko obleko, 32. vreča moke, 33. sežemj drv, 34. žepna ura, 35. šest stolov, nadalje še 265 dragocenih dobitkov v blagu, perilu, posodi in raznih obrtniških izdelkih.

Še je čas, da si nabavite srečke! — Cena srečki 6·— din.
Izžrebane številke bodo objavljene v dnevnih časopisih.

Velik napredek Rogaške Slatine

v petih letih ravnateljevanja g. Iv. Gračnarja

Dne 15. marca 1940 je poteklo pet let odkar je g. Ivan Gračnar nastopil službo ravnatelja našega najlepšega zdravilišča. Usoda je tokrat bila zdravilišču posebno naklonjena, da je postavila na odgovorno mesto ravnatelja baš njega, mladega po duhu in telesu, polnega najlepših načrtov za ustvarjanje, a tudi dovolj močnega, da te načrte uresniči. Res je, da Rogaška Slatina že iz davnih dni slovi po svoji zdravilni mineralni vodi. Toda njeno, v plašč stoletja stare tradicije zavito bogastvo je bilo neizrabljeno in potrebno je bilo krepkih rok in trdne volje, da se je temu zakladu dal sijaj, ki ga zasluži. To se je v dobi kratkih petih let posrečilo doseči ravnatelju g. Ivanu Gračnarju.

Le kratek sprehod po zdravilišču zadošča, da človeku predoči naravnost ogromen napredek zadnjih petih let. Kronologično urejeno so se dela vršila približno tako-le: asfaltiranje zelo prometne ceste skozi zdravilišče; ureditev športnega kopališča v najmodernejšo napravo te vrste v državi; popolna preureditev hotela Aleksandrov dom z napeljavo tekoče hladne in tople vode v vseh sobah tega hotela; oprema Ljubljanskega- in Aleksandrovega doma z novim pohištvom; zgradba velikega in najmodernejše urejenega hotela Jugoslovanski kralj s 86 sobami; zgradba novih garaž; moderniziranje kopališča Styria I in II.

Če pomislimo, da je Zdraviliški dom bil dograjen leta 1848, ostali hoteli pa v teku naslednjih skoraj 100 let, bomo razumeli veliko delo, ki ga je gospod ravnatelj Gračnar izvršil v petih letih. Koliko truda in skrbi pa je vložil v to delo, lahko doumejo samo oni, ki vedo, s kakimi težavami se je moral boriti za dosego svojih ciljev. Samo njegova ljubezen do podjetja in njegova jeklena volja je mogla premagati vse ovire.

Sedanji mednarodni položaj mu je nekoliko zavrl naglo pot dosedanjega plodonosnega ustvarjanja. Neizpodbitno pa ostane dejstvo, da je gospod ravnatelj Gračnar v teku petih let dvignil Rogaško Slatino — kakor nikdo do sedaj — na nivo svetovnega zdravilišča prvega reda, ki je in bo v ponos naši ožji in širši domovini. V zgodovini Rogaške Slatne bo ostalo ime ravnatelja Gračnarja neizbrisno, ker so njegove zasluge za razvoj zdravilišča nevenljive.

Njegovo delovanje pa se ne omejuje samo na razvoj zdravilišča kot takega, temveč se razteza tudi na vse javno življenje tega kraja. Predseduje malone vsem kulturnim, socialnim in narodnim društvom. Kot član občinske uprave deluje z vso vnemo za socialni in gospodarski napredek našega kraja in posveča temu delu ves svoj prosti čas. Občina Rogaška Slatina mu je za njegove zasluge izrekla posebno priznanje s tem, da ga je imenovala za svojega častnega člana.

Gotov delež jubilejne slovesnosti pa gre tudi njegovi g. soprogi, ki mu z vso požrtvovalnostjo pomaga v njegovi socialni in kulturni misiji bilo kot predsednica, bilo kot odbornica raznih društev. S posebno ljubeznijo pa vodi zdraviliški cerkveni in zdraviliški moški pevski zbor, ki šteje danes že 32 aktivnih članov in ki je na svojih javnih nastopih žel vsestransko priznanje.

Obema velja naša želja, da bi še dolgo delovala na tem mestu v korist in čast zdravilišča in v korist celemu kraju.

...in zato tako dober za odstranitev zobnega kamna!

Izvrstna kakovost Sargovega Kalodonta je posledica učinkovitega dodatka sulforicin oleata, ki je od učenjakov priznano, klinično preizkušeno sredstvo proti nevarnemu zobnemu kamnu. Redno čiščenje zob s Sargovim Kalodontom Vas varuje posledic zobnega kamna: razmajanja in nato izpadanja zdravih zob!

Zjutraj, zlasti pa zvečer

Če hočete imeti ne samo bele, temveč tudi zdrave zobe, brez zobnega kamna, uporabljajte vedno Sargov Kalodont! On Vam je porok, da bodo ostali Vaši zobje vedno zdravi in lepi!

SARGOV

KALODONT Proti zobnemu kamnu

Nova knjiga

Zveza fantovskih odsekov je izdala lepo vzgojno knjigo: V ž i v l j e n j e — pisma slovenskim fantom (136 strani), ki obravnavajo težko in izredno važno poglavje fantovskega življenja. Kadar fant dozoreva v zrelega moža, potrebuje za to dobo svoje mladosti dobrega svetovalca in spremljevalca. K n j i g a »V ž i v l j e n j u« m u h o č e v s e t o b i t i.

Ljubljanski g. knezoškof dr. G r e g o r i j R o ž m a n priporoča knjigo v uvodu takole:

»Dragi fant! Prav Tebi so bila napisana ta pisma. Pisal jih je Tvoj dobri prijatelj v iskreni ljubezni in s srčno skrbjo. V življenje Ti kažejo pot. Vsak fant hoče ubrati najboljšo pot v življenje, pa mnogi si izberejo pot v pogin, kjer zgube mladost, veselje in srečo. Ti pa pojdi s prijateljem, ki Ti piše tale pisma. Vsem sodobnim zmotam in mikom nakljub si pribori n a j v e č j o z m a g o, d a z n j o postaviš temelje zadovoljni in srečni družini.«

Zato ZFO želi, da zares dobi knjigo v roke vsak naš fant. Za člane fantovskih odsekov velja knjiga 10 dinarjev, za vse ostale pa 15 dinarjev. Knjiga se naroča pri Zvezi fantovskih odsekov v Ljubljani.

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode:

Pri kostobolju in sladkorni bolezni se dosegajo zelo dobri rezultati z vrelcem D o n a t

Rogaška slatina

Velikonočne počitnice podaljšane

Prvotna napoved za letošnje velikonočne šolske počitnice ni razočarala samo šolarjev in dijakov, ampak tudi učiteljstvo, profesorje in starše. Počitnice so bile določene od vštetega 21. do vštetega 27. marca. Ker je itak prihodnji torek praznik sv. Jožefa, ko ni šolskega pouka, in je šlo samo za en dan na veliko sredo, so bili vsi prizadeti mnenja, da nikakor ne gre, da je šola še na veliko sredo, ko se začenjajo že cerkveni obredi velikega tedna in to tembolj, ker bi mnogi dijaki morali potovati domov še na veliki četrtek.

G. ban dr. Natlačen je uvidel vse te neprijetnosti in je zato izposloval od prosvetnega ministra g. Boža Maksimoviča odobritev, da on sam odredi velikonočne počitnice za Slovenijo. G. ban je sedaj odredil za vse ljudske, meščanske in srednje šole v dravski banovini, da v sredo, 20. marca, ne bo več šolskega pouka. Praznik sv. Jožefa pa prinese še en pouka prost dan, tako da bo zadnji dan pouka pred počitnicami v ponedeljek, 18. marca. Počitnice trajajo do vključene srede po veliki noči in se bo šolski pouk spet pričel v četrtek, dne 28. marca.

»Ognjišče«

dekliško zavetišče v Zagrebu

Deset let že opravljajo slovenska dekleta veliko misijo med svojimi tovarišicami. Ko se je pred leti občutila močna potreba po domu in zavetišču za trenutno brezposelna dekleta, je marsikdo zmajeval z glavo: češ, kaj bodo uboge hišne pomočnice same naredile. A zavetišče se je ustanovilo sicer z velikimi težavami in se držalo, dokler ni pred tremi leti dobilo sedanje ime in novo upravo. Prišlo je popolnoma v roke slovenske dekliške Marijine družbe. Marijina družba se je pod svojim voditeljem p. Janezom Kozeljem D. J. živo zanimala za zavetišče in uredila nove prostore, v katerih se nahaja še danes, namreč v Solovljeljevi ulici 3, pritličje levo.

Nedavno je bil redni letni občni zbor tega zavetišča. Imeli smo priliko videti, s kako velikimi žrtvami in težavami je to delo zvezano; videli smo dosedanje uspehe pod predsedstvom zdravnika dr. Jožeta Marjetiča; bili smo priče navdušenja in požrtvovalnosti deklet, katera znajo najti poleg svojih dnevnih opravil v težkih službah še časa za svoje društvo in zavetišče. Videli smo vse to in prišli do prepričanja, kako je tako zavetišče v velikem mestu res potrebno. Saj koliko je naših deklet, ki so prisiljene zapustiti domače ognjišče in priti semkaj v službo, da kako preživijo sebe in morda še pomagajo revnim domačim. A velikokrat se zgodi, da je tako dekle kar naenkrat brez službe na cesti. Kaj naj počne v tem času, ko si mora iskati kruha, nove službe? Morda bo primorano izdati vse svoje borne prihranke, saj vsi vemo, kako so draga prenočišča in prehrana v mestu. Glejte, tu ji pridejo tovarišice na pomoč. S stalnimi skromnimi prispevki vzdržujejo to svoje zavetišče, katero naj njihovim sestram v času potrebe nudi izgubljeni dom za majhen denar. In uspehi? Čez 4000 deklet je bilo v preteklem letu sprejetih v zavetišče, uživalo njegove dobrote in se tako obvarovalo ulice in nerazumevajoče tujine. Zares, to je delo, ki zasluži vso pozornost in veliko pomoč. Ti slovensko dekle, ki si še na ljubi domači zemlji, spomni se, da so tvoje sestre in tovarišice prisiljene na težko delo po tujih mestih. Spomni se, da jih včasih dolzti tudi nesreča, da ostanejo brez zaslužka in brez kruha. Kdo jim lahko pomaga? Tudi ti! Pokaži jim pot v naše zavetišče, daj jim njegov naslov, ko se odpravljajo v Zagreb, ali še dalje v južne kraje. Ti pa, ki si v Zagrebu in imaš službo, vpiši se v to društvo, podpiraj ga s skromnimi prispevki in se zavedaj, da je naše zavetišče v slučaju nesreče odprto predvsem tebi, delavno slovensko dekle!

»Ognjišče«, dekliško zavetišče, Zagreb, Solovljevljeva ulica 3, pritličje, levo.

Občni zbor Krščanskega ženskega društva

je privabil lepo število gospa in gospodičen v dvorano Akademskega doma. Društvena predsednica ga. Logarjeva je iskreno pozdravila navzoče. Posebej je pozdravila go. banico dr. Natlačenovo, društvenega duhovnega svetovalca univ. prof. prelata dr. Lukmana, ki je zastopal tudi Prosvetno zvezo, predsednico Slov. krščanske ženske zveze gospo Lebarjevo, predsedniko Društva za varstvo deklet go Golievo, zastopnico Slomškove družbe gdč. Schubertovo, zastopnico društva Družina go. Vidrovo, predsednico Savice gdč. Zupančičevo in zastopnico Dekliških krožkov gdč. Kržanovo.

Izčrpen pregled o obsežnem društvenem delovanju je podala tajnica ga. Sadarjeva. Nekaj bežnih podatkov iz njenega poročila: Društvo ima 320 članic. 25. marca je proslavilo Materinski dan z jutranjo pobožnostjo t. j. s sv. mašo za rajne članice, govorom in skupnim sv. obhajilom, zvečer pa s prisrčno prireditvijo v opernem gledališču, pri kateri je nastopila množica ljubkih malčkov. Prebitek vsakoletne materinske prireditve je namenjen za obdaritev revnih otrok. — 5. decembra je povabilo društvo Miklavža v belo unionsko dvorano. Prišel je z lepim spremstvom ob pol 3 in pol 5. uri. Ob prvem prihodu se je spomnil otrok, ki jim svojci ne morejo nuditi Mklavčevega veselja. Obdaril je 120 družin s približno 300 otroki z obleko, obutvijo in jestvinami. Neumorne odbornice so nabrale v to svrho raznega blaga v minimalni vrednosti 3800 din, v denarju so dobile 2466 din. Ostale stroške pa so krile s pribitkom materinske proslave. Ob drugem nastopu je obiskal Miklavž malčke članic in somišljenic. Svojci so poskrbeli, da je bil prav radodaren. Društvo je priredilo 6 zanimivih in aktualnih predavanj, 7 ekskurzij, ki so imele kulturni, gospodinjski in humani značaj, ter 3 družabne sestanke. Udeležba članic je bila vselej prav zadovoljiva. Odbor je skušal poglobiti in učvrstiti stike z društvom slov. katoliških akademičark »Savica«. Ob VI. Mednarodnem kongresu Kristusa Kralja je sodelovalo društvo pri stanovanjski akciji. Poizvedovalo je za stanovanja in hrano za odlične udeležence kongresa ter pregledalo in ocenilo za inozemce prijavljene sobe. Članice so se v velikem številu udeleževale vseh kongresnih prireditev. Društvo je sodelovalo pri socialni ustanovi mestnega poglavarstva v cukrarni. Pri dobrodelni vsesvetski akciji je razpečalo za 8430 din vencev in sveč. Posredovalo je pri somišljenikih za podpise obveznic za »Slovenski dom«. Uspeh 25.000 din. — Za razne slavnostne prilike je organiziralo nastop narodnih noš. Ob času uveljavljanja novega volivnega zakona decembra m. l. je dvignilo društvo svoj glas in zahtevalo, da se priznajo tudi ženstvu vse politične pravice. — Po svoji delegatki je zastopano društvo in je delovalo v raznih odborih, anketah, komisijah in odsekih. Udeležilo se je po svojih zastopnicah 22 različnih prireditev kakor občnih zborov i. dr. Tako je budno spremljalo in podpiralo delovanje sorodnih društev.

Blagajniško poročilo je podala ga. Sušnikova. Tudi iz tega je bila razvidna velika delavnost društva.

Po poročilih se je oglasil k besedi g. prelat dr. Lukman, ki je čestital društvu k tako obsežnemu, raznovrtnemu in uspešnemu delu. Dostavil je nekaj pojasnil glede bodočega »Slovenskega doma«. Nato je prebrala tajnica pozdrav ameriškim Slovenkam z občnega zbora, ki so ga sprejele navzoče z velikim navdušenjem in viharnim odobravanjem.

V odbor so bile izvoljene nastopne gospe: Goričanova, Logarjeva, banica Natlačenova, Podgornikova, Sunkarjeva, Remčeva, Sadarjeva, Sušnikova, Vencajzova, Vrhovčeva; v nadzorstvo pa: ge. Golieva, Hubadova, Milavčeva ter v razsodišče: ge. Barkolova, Lebarjeva in gdč. Tomažičeva. — Nato se je razpravljalo o načrtu za prihodnjo poslovno dobo. — Občni zbor je določil članarino za redne članice letno 10 din, za podporne članice pa 50 din. Dalje je sklenil, da se osnujejo v podkrepitev društvenega delovanja posebni pododbori v smislu čl. 9 točka 6 društvenih pravil. Članice, ki bi hotele delovati v teh pododborih, naj se prijavijo društveni tajnici. — S toplo zahvalo za lepo udeležbo in veliko zanimanje je zaključila g. predsednica občni zbor.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, dne 17. marca: Šesta postna, cvetna nedelja; Jedert, devica; Patrik, škof. — Ob 4.25 krajec. Herschel napoveduje sneg in vihar.

Ponedeljek, dne 18. marca: Ciril Jer., c. uč.; Salvator, spoz.

Torek, 19. marca: Jožef, ženin Marije Device.

Novi grobovi

✝ **V Tomačevem pri Ljubljani** št. 25 je umrla gospa Marija Dovč. Pogreb bo danes popoldne ob 4 na pokopališče k Sv. Križu. Naj počiva v miru! Žalujočim naše sožalje!

✝ **V Ljubljani je v 64. letu starosti umrla gospa Marija Teršan, vd. Vilfan, roj. Kralj, soproga profesorja v pokoju.** Pogreb bo v ponedeljek, 18. marca, ob 3 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

✝ **Na Trati pri Št. Vidu nad Ljubljano je v** 69. letu svojega življenja umrl gospod Anton Štrukelj, posestnik in gostilničar. Pogreb bo v ponedeljek, 18. marca, iz hiše žalosti na Trati v družinsko grobnico na pokopališču v Št. Vidu nad Ljubljano.

✝ **V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gospa Frančiška Kurent.** Pokopali so jo v petek, 15. marca, na pokopališče pri Sv. Križu.

✝ **V Solčavi** je umrl gospod **Matevž Podbrežnik**, posestnik v Logarski dolini. Pokopali ga bodo danes zjutraj ob 9 na župnijskem pokopališču.

Naj jim sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne novice

= **Osemdesetletnico** je čil in zdrav obhajal včeraj bivši minister gospod **Jožef Gostinčar.** K častitkam k lepemu življenjskemu jubileju pridružujemo željo, da bi ga Bog ohranil še dolga leta srečnega in zadovoljnega.

—**Kratkovalovna radijska postaja v Belgradu** bo pričela dne 1. aprila t. l. ob 19.40 do 19.50 z oddajo v slovenskem jeziku na valovni dolžini 49.18 metrov, odnosno 6100 kilociklov za antensko energijo 10 kilovatov. Ta emisija je prvenstveno namenjena našim slovenskim izseljencem v evropskih državah.

— **Praktični učiteljski izpiti** bodo pred državnim izpitnim odborom v Ljubljani od 4. do 13. aprila in od 3. do 11. maja t. l. Učitelji-pripravniki (ce), ki žele delati izpit še v tem šolskem letu, naj takoj vložijo priprave s potrebnimi prilogami.

ZUNDAPP KVALITETNI MOTOCIKLI
GL. ZASTOPSTVO O. ŽUŽEK LJUBLJANA TAVČARJEVA 11
Vsak model dobite takoj.

— **Ljudska knjižnica** kakor tudi pisarna Prosvetne zveze sporočata, da bo knjižnica odprta na veliki petek do 12. Zato naj si obiskovalci preskrbe pravočasno knjige, društva pa, ki imajo opravka bodisi pri Prosvetni zvezi, Zvezi dekliških krožkov in ZFO, naj to upoštevajo.

— **Preložitev sejma v Grahovem pri Cerknici.** Ker bi letos običajni sejem padel na veliki petek, zato je bila odobrena preložitev tega sejma in se vrši na dan 20. marca to je v sredo po prazniku Sv. Jožefa.

— **Glavna skupščina Zveze lovskih društev v Dravski banovini** bo v nedeljo, 7. aprila 1940 ob 10. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva c. 22.

Kaj pravite?

V št. 63. »Slovenca« z dne 16. t. m. poudarja nekdo pomen velikonočnih počitnic in želi, da jih šolske oblasti ne bi okrnile. Prav! Mladina, ki prihaja iz mest domov, naj ima priliko prisostvovati lepim in najpomenljivejšim cerkvenim obredom vsega leta! In naj se veseli in uživa lepoto veličastnih praznikov in pomladnih dni — brez skrbi in nemoteno! Tako je bilo nekdaj, da smo prihajali dijaki domov brez vseh skrbi glede šole! Da, celo prepovedano je bilo mladini dajati naloge čez počitnice. A danes? Mladina prihaja na počitnice polna skrbi in vleče s seboj cele kopice knjig za učenje. Izvršiti mora po tri ali štiri spisne naloge. Kaj pravite, g. urednik, ali je to kakšen odmor? Moral bi biti — v resnici pa ni, ker s tem vzgojitelji zagrenijo mladini vse dni bivanja doma. Znan je celo primer, da je učiteljica ukazala učenkam med velikimi počitnicami prebrati 50 knjig in navedla tudi naslove knjig. Pa ne samo prebrati, ampak tudi napisati potem vsebino. — Kaj pravite, g. urednik, je to pedagoško? Moja misel je, naj ima mladina počitnice res za odmor — potem pa spet šolo res kot resno delo! V počitnicah, zlasti pred veliko nočjo, pa naj pomaga mladina staršem čistiti stanovanje, sekati drva itd., ker je fizično delo zelo primerna spremenba zanjo.

— **V Zagrebu živeče ali skozi Zagreb potujoče Slovence opozarjamo, da dobe »Slovenca« in »Slov. dom« v naslednjih trafikah:** Kolodvor Zagreb-Sava, Zagreb glavni kolodvor, Mestni paviljon v Ljubljanski ulici, Trafika v Ilici 160, Pejačičev trg, paviljon, Pejačičev trg, trafika, Jelačičev trg v obeh paviljonih, Tomislavov trg (pred glavnim kolodvorom), Draškovičeva ulica, paviljon, Jurišičeva ulica 23, trafika. — Ob nedeljah in praznikih se prodajajo vsi naši listi (»Slovenec, Domoljub, Bogoljub«) pred cerkvijo sv. Roka dopoldne in popoldne. Na željo dostavljamo list na dom, za kar prosimo, da se dotični obrnejo z dopisnico na: Gospod Edvard Štok, Kolodvor Zagreb-Sava. V tem slučaju bodo naročniki dobili list že pred 8. uro. — Lastništvo »Slovenca«.

Puhlmann-ov čaj
ublažuje kašelj!
Dobiva se v vseh lekarnah. Orig. zavitek 125 g Din 37·-
Ogl. reg. br. 1503/1936

— **Izletniški vlak na Gorenjsko za Sv. Jožefa.** Na praznik Sv Jožefa bo vozil na Gorenjsko izletniški vlak ob 5.40, vračal se bo pa v Ljubljano ob 22.10.

— **Nova zgodovinska povest župnika Lavtižarja.** Vedno mladi svetovni popotnik in pisatelj, osemdesetletni, toda šele letos upokojen planiški župnik **Josip Lavtižar**, je napisal novo zgodovinsko povest **»Lipniški grad pri Radovljici«.** Kakor v vseh svojih zgodovinskih povestih, se je tudi pri tej poglobil v podatke o posestvu Ortenburžanov na Gorenjskem v 14. in 15. stoletju ter jih je povezal v lepo tekočo besedo, v kateri je podal zanimive slike iz tistega časa. Priče smo obiskov škofov in plemičev na lipniškem gradu in blejskem otoku, potresa, ki je podrl Dobrač, kuge ali črne smrti v Radovljici, kobilic, bičarjev, kar vse se je dogajalo v 14. stoletju. V 8. poglavju podaja zgodovino Lipniškega gradu, ki bo zanimala vse Gorenjce, zlasti pa Radovljičane, zlasti še, ko jo ponazarja reprodukcija slike iz Valvazorja. V ta čas pade tudi obisk patriarha iz Ogleja, na selitev Kočevarjev, višareka božja pot, razmerja vitezov do tlačanov. Posebej je opisano razmerje Ortenburžanov do cesarja Karla IV. češkega kralja, pa tudi do papeža, ki se je tedaj po posredovanju Katarine Sienske zopet preselil iz Avignona v Rim. Ortenburžan gre v boj s Švicarji, kjer pade. Njegov naslednik se poroči z bavarsko vojvodinjo, ki ga je zastrupila in povzročila, da so izumrli Ortenburžani in da je nekdaj tako mogočen grad začel razpadati. Danes so samo še razvaline »Pusti grad«, kjer je bilo nekoč tako ponosno življenje. Podatke o tem življenju in gradu je zbral in v leposlovni obliki podal župnik Lavtižar v tej zgodovinski podobi, ki jo je založilo Radovljiško prosvetno društvo in jo vsem Gorenjcem, ki jih zanima domača zgodovina, kakor tudi prosvetnim društvom priporočamo.

— **Za veliko noč** nudi damske torbice, nogavice, rokavice, srajce, samoveznice in igrače, vse v veliki izberi in po nizkih cenah Ivan Samec, Ljubljana, Mestni trg 21.

— **V Službenem listu kraljevske banske uprave** dravske banovine od 16. t. m. je objavljen »Razglas o proračunu mestne občine ljubljanske za leto 1940-41 s pravilnikom o izvrševanju proračuna itd.«

— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

— **Slowacki — Tine Debeljak: Oče okuženih,** je lepa pesnitev o Arabcu, ki mu je vsa družina umrla na kugi. Prevajalec jo je posvetil sedanjemu trpljenju poljskega naroda. Izšla je v lepi obliki z ilustracijo akad. slikarice Bare Remčeve. Cena 24 dinarjev. Priporočamo jo kot darilo za praznike.

— **Pregled avtomobilov in motornih koles za območje okrajnega načelstva Ljubljana** (izvzemši občin sodnega okraja Vrhnika) bo v sredo, dne 20. marca 1940 od 8 do 13 pred poslopjem oddelka kontrole mer v Ljubljani, Grudnovo nabrežje 17, kjer bo tudi zamenjava evidenčnih tablic. — Okrajno načelstvo poziva vse lastnike motornih vozil, da pripeljejo svoja vozila ob določenem času na kraj pregleda. S seboj je prinesti prometno knjižico in vozniško izkaznico.

— **Da boste stalno zdravi, je potrebno, da** redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— **Prav primerno darilo mladini za veliko noč** so dr. Sušnikovi »Akademski poklici«, ki nudijo najboljših napotkov glede izbire poklica. Knjiga (400 strani) se dobi v knjigarnah oz. pri Slovenskem kat. akademskem starešinstvu v Ljubljani, Miklošičeva 5, za 40 din (po pošti 45 din).

— **Za nabavo perila siromašnim otrokom,** ki se oskrbujejo na otroškem oddelku splošne državne bolnišnice v Ljubljani, je pokojni kamnoseški mojster Feliks Toman v svoji oporoki volil znesek 600 (šeststo) dinarjev. Zavod bo omenjeni znesek po svojem poudarku uporabil v določene namene in se za velikodušni dar iskreno zahvaljuje. — Uprava splošne državne bolnišnice v Ljubljani.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— Naše bravce opozarjamo na današnji oglas tovarne čevljev »Peko«.

— **V Milano na velesejmu** z avtobusom od 20. do 23. aprila za din 900. Prijave in informacije v izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, Miklošičeva 5.

— **Velikonočna številka družinskega lista »Žike«** je izšla. Lepo ilustrirani list vsebuje to pot Ingoličevo novelico »Ljubezen na jugu«, A. Zalaznik pa prispeva humoristični črtici: »Kurirsko pismo« in »Obisk pri lepi Silviji«. Martin Benčina nadaljuje zopet s svojim zanimivim kramljanjem o likovni umetnosti. Trboveljski rudar Tone Sajovic popisuje »Požar v podzemlju«. Za zabavo pa skrbi K. Čapkov »Izgubljeni dopis«. E. A. Poe je tudi v tej številki z grozo vzbujajočim »Sodom amontillada«, nova sotrudnica Milica Kogoj pa se je oglasila s prav posrečeno črtico »Pustolovec«. Slede: Mistral s »Strahovi v Majanu«, Juvan Marjan s poučnim in aktualnim člankom »Treba bo lončice presajati« in Adam Polevka s »Srečnimi dnevi«. Primarij dr. Dragaš poučuje tudi tokrat mlade mamice na splošno zanimiv način, kako je treba negovati dojenčke in poldoraslo deco, v »Gospodinjskem kotičku« pa bo našla vsaka dobra gospodinja nebroj uporabnih nasvetov, med njimi tudi nasvete »Za velikonočno mizo«. Številko zaključuje kratek članek s sliko »Otroški kotiček« s praktičnimi migljaji kako je treba urediti deci kotiček, kjer bo nemotena in sama zase. — Družinska revija »Žika« prinaša tudi navodila zdroba in Žikinih ovsenih kosmičev. Interesenti naj pošljejo svoj naslov: Pražarni Žiki, Ljubljana-Vič, pa bodo dobivali list brezplačno.

— **Binkoštno romanja Trsat-Split 22 din! Tekmovalni načrt 3 din (znamke); navodila brezplačno.** Uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana.

Redna stolica
Feopilule
Oglas reg. S. Br. 31430 dne 24. XII. 1935.

Železniki

Danes goduje tukaj ugledna žena ga. Jerica Košmelj — Lukeljnova mama —, ki je dne 14. marca dopolnila 70 let. Rojena v skromni Mlinarjevi družini, se je kot 20-letno dekle poročila z uglednim Josipom Košmeljem, posestnikom in mesarjem. V oktobru bi obhajala zlato poroko, ko bi ji Bog ne vzel že pred 17 leti moža, s katerim sta živela v lepi vzajemnosti. Podarila je življenje 7 otrokom, ki pa so šli vsi že v večnost. Od teh štiri že v nežni mladosti. Sin Joško je padel, komaj 19 let star, pri Oslavju. Obe hčerki: Jerčka in Rezka, sta se poročili leta 1923, prva je prevzela dom, druga se je poročila g. Srečkom Žumerjem, strojnim stavcev v Jugoslovanski tiskarni. Obe sta imeli po 5 otrok, katerih po eden je umrl. Obe sta umrli leta 1933, v razdobju pol leta, kakor sta se tudi poročili v razdobju pol leta. To so bili težki udarci za Lukeljnovo mamo, ki pa jih je nosila z Jobovo potrpežljivostjo. Od mladosti vsa molitvena, je tudi sedaj iskala tožbe le v molitvi. Ni bilo slišati najmanjše tožbe proti božji previdnosti V tem je bila res močna žena. V javnosti ni nastopala, pač pa je tiho delala v svoji družini, posebno pred 35 leti, ko je v Železnikih nastopila ločitev duhov. Mnogo se je trudila sama, prosila druge, da je ohranila družino vdano Cerkvi in katoliškim organizacijam. Namesto da bi se sedaj malo odpočila, mora skrbeti za vnuke, ki jih je pustila hčerka Jerčka na domu. Hoteč pomagati drugim, je zgubila precej premoženja, tako da mora danes prav skromno živeti. V težavah pa išče še vedno pomoči pri Bogu. Vsak dan, če le ni bolna, ali ni posebnega zadržka, je pri sv. maši in sv. obhajilu. Sama se gotovo danes zahvaljuje Bogu, tako za vse dobrote, kakor tudi vse križe, ki jih je prejela iz božjih rok. Vsi njeni prijatelji, in vsi, ki so bili deležni njene dobrotljivosti, pa se je bodo ob tem jubileju spominjali v molitvi. Vsi ji želimo trdnega zdravja, da bo mogla nabrati še veliko zakladov za nebesa.

Radovljica

Na praznik sv. Jožefa bo radovljiška mladina, ki se zbira pod zastavo ZFO in DK, praznovala svoj slavnostni dan. Vsa ta družina, od najmlajših, ki so šele začeli svojo pot v vrstah slovenske zavedne mladine, pa do odraslih članov, ki že po več let rastejo ob tem ognjišču, bo na praznik sv. Jožefa ob 8 zvečer priredila v Ljudskem domu akademijo, ki bo — po programu in pripravah sodeč — lepo predstavila radovljiško mladino. — Program je kaj bogat in obsega poleg telovadnih točk članov, mladcev in naraščajnikov, ki bodo izvajali proste vaje za l. 1940, tudi več točk orodne telovadbe. Članice in mladenke bodo izvajale proste vaje; največje zanimanje pa vlada za simbolične vaje po narodnih pesmih in himni »Dvignite Orli«. Pri akademiji bo sodelovala tudi tržiška godba. Večer na praznik sv. Jožefa v Ljudskem domu bo v resnici lep dokaz, kaj naša mladina z združenimi močmi in svojimi neizčrpnim idealizmom premore. Vstopnice so na razpolago v predprodaji v Kmetijski zadrugi.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes ob 3, 5 in 8 češki film »Poročnik Rjepkin«. V ponedeljek, 18. marca ob osmih zvečer in na praznik sv. Jožefa ob treh popoldne in zvečer ob osmih film »Rembrandt«. Pri vseh predstavah dodatki.

FO ima obvezen članski sestanek v ponedeljek, 18. marca ob 8 zvečer v čitalnici.

Delavska zbornica je na pobudo ZZD sklicala anketo radi postajališča Pod Kočno. Anketa bo v torek na praznik ob 10 dopoldne v mestni občinski posvetovalnici.

Litija

Društvo slovenskih obrtnikov v Litiji sklicuje dne 17. marca ob 2 popoldne svoj redni letni občni zbor v restavraciji Borišek v Litiji. Dolžnost obrtnikov je, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeleže.

Sv. Križ pri Litiji

Tukajšnji FO in DK priredita na praznik sv. Jožefa ob 15 v prosvetni dvorani telovadno akademijo s pestrim sporedom. Vabimo vse prijatelje naše mladine doma in v okolici, da se akademije udeleže.

Sava pri Litiji

Materinski dan bo na cvetno nedeljo ob 3 popoldne. Letos bo posebno zanimiv, ker bomo počastili tudi očete. Naj se torej tudi očetje v obilnem številu udeleže akademije!

Tombola za kritje stroškov električne razsvetljave je začasno preložena na 2. maja, ako bo ugodno vreme in ne drugih ovir.

Vlom. V noči na 7. marec je bil pri Lenartovih na Logu pokraden ves denar. Upamo, da bodo orožniki kmalu prijeli tatove.

Zagorje

Treznostno predavanje bo danes popoldne v Zadružnem domu. Skioptične slike. Govornik pride iz Ljubljane. Vabimo k številni udeležbi. Vstopnine ni!

Akademija FO bo drevi ob pol 8 zvečer v dvorani Zadružnega doma. Spored, ki ga bodo izpopolnjevale tudi nekatere točke simboličnih vaj našega Dekliškega krožka, je izredno bogat in pester.

Krško

»Župnik iz cvetočega vinograda« je naslov drami, ki jo bo uprizorilo Prosvetno društvo danes ob 3 popoldne in v ponedeljek ob 8 zvečer ter na praznik sv. Jožefa ob 3 popoldne v tukajšnji prosvetni dvorani.

Ljubljana, 17. marca

Gledališče

Drama. Nedelja, 17. nedelja: **Neopravičena ura.** Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 18. marca: Severna lisica. Premiera. Premierski abonma. — Torek, 19. marca: Asmodej. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Nedelja, 17. marca, ob 15: Nižava. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20: Frasquita. Izven. Gostovanje Zlate Gjungjenčeve. — Ponedeljek, 18. marca: Adriana Lecouvreur. Izven. — Torek, 19. marca, ob 15: Pri belem konjičku. Izv. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20: Traviata. Izven. Gostovanje Zlate Gjungjenčeve, Josipa Gostiča in Borisa Popova.

Radio Ljubljana

Nedelja, 17. marca: 8 Jutranji pozdrav (plošče) — 8.15 Instrumentalni dueti: klavir in harmonij — 9 Napovedi, poročila — 9.15 »Pomlad prihaja« (plošče) — 9.45 Verski govor (g. Vilko Fajdiga) — 10 Prenos bogoslužja iz stolnice — 11.15 Godba na pihala igrajo koračnice (plošče) 11.45 Operni trio — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Nedeljski koncert Radijskega orkestra — 17 Kmet. ura: Cene kmetijskim pridelkom in zadružništvo (g. dr. Jože Basaj) — 17.30 Radijski mladinski zbor — 18.15 Poljske narodne pesmi in plesi (plošče) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Kako pošiljamo slovenske čebele v tujino (Štefan oblak, Ljubljana) — 19.40 Objave — 20 Večer pesmi. Poje g. Tone Petrovčič, igra Radijski orkester — 21.30 Plošče — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Samospevi: gdč. Nuša Kristanova, pri klavirju g. prof. Pavel Šivic.

Ponedeljek, 18. marca: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Naša narodna pesem (plošče): — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Poročila — 18 Zdravstvena ura Dopolnila in odgovori — 18.20 Komorna glasba (plošče) — 18.40 Kaj je novega v stari Emoni (g. dr. Rajko Ložar) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Kako smo našli naš najstarejši rokopis srbskih narodnih pesmi (dr. Gezeman Gerhard, Belgrad) — 19.40 Objave — 19.45 Več manire — pa brez zamere (g. Fr. Govekar) — 20 Plošče — 20.30 Veseli zvoki (Fantje na vasi in Radijski orkester) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Magistrov trio.

Prireditve in zabave

Prosvetno društvo na ljubljanskem gradu uprizori v franiškanski dvorani na praznik sv. Jožefa ob 8 zvečer Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«. Prodaja vstopnic na dan predstave od 10—12 ter dve uri pred predstavo v frančiškanski pasaži.

Vstopnice za »Krvavo Španijo«, ki bo na franč. odru uprizorjena na praznik sv. Jožefa ob petih, se prodajajo danes ves dan pri blagajni v frančiškanski pasaži. Čisti dobiček predstave je namenjen kritju stroškov za prenovitev božjega groba v cerkvi Mar. Oznanjenja v Ljubljani.

Frančiškanska prosveta vprizori danes ob 5 popoldne dramo »Luč z gora«. Vstopnice so v predprodaji pri blagajni od 10 do 12 dopoldne in pop. 2 uri pred predstavo.

Trnovski fantovski odsek vprizori na praznik sv. Jožefa v društvenem domu igro »Luč z gora«. K tej lepi fantovski igri vljudno vabljeni! Predprodaja vstopnic v nedeljo in na praznik od 10—12 v domu.

Prosveta v Zelenj jami vprizori na praznik sv. Jožefa dramo »Črnošolec« ob 8 zvečer v Zavetišču.

Prosvetno društvo Ljubljana-Moste ponovi danes popoldne ob pol 5 Jurčičevega »Desetega brata«. Nabavite si vstopnice v predprodaji v Ljudskem domu v nedeljo od 10 naprej.

F. O. Šiška priredi na praznik sv. Jožefa (19. marca) v samostanski dvorani ob 20 vsakoletno akademijo s pestrim programom.

Klavirski koncert pianista Marijana Lipovška bo jutri v ponedeljek, dne 18. t. m. ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Vabimo k obilni udeležbe. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

Pevsko društvo Krakovo-Trnovo bo imelo svoj redni letošnji koncert v petek, dne 5. aprila v veliki filharmonični dvorani.

Predavanja

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva Moste priredi danes ob 10 praktično predavanje o precepljenju sadnega drevja na vrtu gosp. Kregarja A., Zaloška cesta 157.

Sadjarska podružnica Ljubljana-Bežigrad priredi v ponedeljek, 18. t. m., ob 20 v fizikalni dvorani III. državne realne gimnazije (Bežigrad) nazorno predavanje o pravilnem obrezovanju in sajenju sadnega drevja. Člani naj smatrajo udeležbo za obvezno, gostje vljudno vabljeni.

Cerkveni vestnik

Marijina kongregacija gospodov seniorjev ima svoj običajni sestanek v ponedeljek, 18. marca ob 8 zvečer v frančiškanski samostanski kapeli. — Voditelj.

Ljubljanski vestnik. Ljubljanski tretjeredniki! Mesečni shod ljubljanske skupščine ne bo danes popoldne, temveč na praznik sv. Jožefa ob 4 popoldne v frančiškanski cerkvi.. — Voditelj.

III. kongregacija v Lichtenturnu ima svoj velikonočni sestanek v torek, 26. marca, ob 2 popoldne. Pridite polnoštevilno!

Kongregacija učiteljic in gospodičen pri sv. Jožefu v Ljubljani. — V nedeljo, 18. marca odpade kongregacijski shod; skupno sv. obhajilo bo na praznik sv. Jožefa v cerkvi ob pol sedmih.

Poizvedovanja

Izgubil se je damski temnomoder klobuk z rdečo lastovko, blizu sadnega trga. Odda naj se v kavarni Tabor proti nagradi.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala v ponedeljek od 8 zvečer do srede do 8 zjutraj mestna zdravnica dr. Žitko Jožica, Pleteršnikova ul. št. 13, telefon št. 47-64.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec, ded., Cesta 29. oktobra. — **V ponedeljek:** mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič - Tržaška cesta. — **V torek:** dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

LJUBLJANA

Priznanje g. bana junaškima stražnikoma

Stražnika Franc Medle in Gojmir Kremžar, ki sta v sredo ponoči s tveganjem lastnega življenja ukrotila in aretirala razbojnika Antona Haceta, ležita, kakor smo že poročali, na kirurgičnem oddelku v ljubljanski splošni bolnišnici. Razumljivo je, da jima ne manjka obiskov in občudovalcev. Prav radi jih obiskujejo stanovski tovariši, ki jih podrobneje izpraševajo, kako je bilo pri aretaciji.

Posebnega priznanja pa sta bila deležna oba junaka v soboto popoldne, ko jih je obiskal g. ban **dr. Marko Natlačen** ter se osebno prepričal, kako napreduje njuno zdravje. G. ban je prišel v bolniško sobo v spremstvu upravnika bolnišnice **dr. Ferlana** in šefa II. kirurgičnega oddelka **dr. Lavriča.** G. ban je krepko stisnil obema ranjencema roko ter jima čestital k uspehu. Posebno je povdaril, da zaslužita pohvalo in priznanje za junaško obnašanje, pri katerem sta oba tvegala življenje. Ranjenca sta prejela od g. bana vsak po eno pismo, v katerem je bilo pismeno priznanje g. bana, ki povdarja, da sta s svojim odločnim nastopom rešila vso deželo velikega strahu, za kar jima je tudi prebivalstvo hvaležno. Pohvalno je omenjena njuna junaška borba, za katero jima g. ban izroča tudi posebno nagradu v denarju. Že tedaj, ko sta stražnika odpirala kuverte, so obema žarela lica, še bolj pa so se jima zasvetile oči, ko so se jima iz pohvalnega pisma usuli bankovci. Tako Kremžar, kakor tudi Medle sta prejela vsak po 2500 din. Prepričani smo, da vsa Slovenija pozdravlja to lepo priznanje g. bana in ga od srca privošči obema stražnikoma. Posebno prav pa bo nagrada prišla Francu Medletu, ki stalno podpira svojo mater, ki živi v Gabrju pri Brusnicah na Dolenjskem. G. ban je še povprašal šefa dr. Lavriča, kako je z zdravjem obeh bolnikov in dobil zagotovilo, da se obema rane prav lepo celijo.

Vsa bolniška soba, v kateri je okrog 50 bolnikov, je z zanimanjem spremljala visoko priznanje, ki sta ga bila deležna oba stražnika. G. ban se je za tem še razgovarjal z drugimi bolniki in si do podrobnega ogledal, kakšna stiska vlada na kirurgičnem oddelku, kjer ležijo na mnogih posteljah bolniki v dvoje. Upravnik dr. Ferlan je sporočil gosp. banu, da je današnji dan še posebej zanimiv za ljubljansko bolnišnico tudi zaradi tega, **ker je pod njeno streho 1051 bolnikov, postelj v njej pa je 949. Poseben rekord pa ima kirurgični oddelek dr. Lavriča, ki ima 108 postelj in 160 bolnikov.** G. ban si je nato v spremstvu upravnika dr. Ferlana in šefa dr. Lavriča ogledal še novi kirurgični paviljon ter se zanimal za vse podrobnosti o ureditvi tega prizidka.

Danes ob pol enajstih (1/2 11)

na treznostno zborovanje

v frančiškanski dvorani!

l **Nočni častilci presv. Zakramenta** opravijo v noči od vel. četrtka na veliki petek izredno celonočno češčenje pred božjim grobom. Molili bomo iz knjige »Večne molitve« 23. in 24. uro za veliki četrtek ozir. veliki petek. Možje in mladeniči, žrtvujmo po eno nočno uro v spravo križanemu Zveličarju!

l **Karmel na Selu.** Na praznik sv. Jožefa, 19. marca bo v Karmeličanski cerkvi na Selu pri Ljubljani o pol 7 konventna sv. maša. Popoldne ob 4 govor, pete litanije sv. Jožefa in blagoslov.

l **Kapela sv. Vincencija v Zeleni jami.** Mirovna pobožnost bo danes od 3 do 4 popoldne: ura molitve pred izpostavljenim Najsvetejšim in evharistični križev pot. Jutri zvečer bo sklep devetdnevnice. Na praznik sv. Jožefa bo ob 8 skupno sv. obhajilo članov prosvete. Po sv. maši bo v dvorani obnovitev posvetitve društva presv. Srcu Jezusovemu. Vsi člani so vljudno vabljeni.

Lahko za pirhe

a težko za pogrnitev prazniške mize, če ni dovolj izbire. Vseh skrbi pa se lahko že zdaj rešite v trgovini z delikatesami V. A. Janeš, Aleksandrova 12, tel. 34-55, kjer rezervirajo prvovrstno šunko a la Praga od 2 kg naprej, pitane kopune ter izvrstne narezke, urejene po želji in seveda poleg najboljšega prigrizka za praznike, tudi najboljša pijača.

l **Zahvala za darove revni družini na gradu.** Čutim prijetno dolžnost, da se onim dobrotnikom, ki so obupen klic družine za pomoč čuli in odprli radodarno roko za miloščino, zelo toplo zahvalim. V tem primeru je bila pomoč dana v pravem hipu in taka pomoč, da bo družina rešena za sedaj najbednejšega stanja. Mati bo mogla svoje otroke kolikor toliko obleči in jim kupiti potrebna učila. Še nekaj bolj važnega. Mati se vsaj eden ali dva meseca ne bo morala v tajnem strahu spraševati, kaj bomo jedli. Pa še nekaj, družina bo dobila neke nove pobude in poguma za nadaljnje življenje. Osem oseb je, izmed katerih samo ena zasluži nekaj stotakov. Proračun za svojo malo »državico« dela mati, bolj s solzami, kot s številkami, bolj z gladom, kot z denarjem. — Hvala še enkrat vsem dobrotnikom, ki bodo pa razumeli, da v tem primeru ne morem navajati ne številk, ne imen. Nekje berem v svetem pismu, naj ena roka ne ve za to, kar je druga dala, vem pa tudi, da to še niso bili zadnji darovi. Kakšno je bilo moje začudenje, ko mi pošlje neki učitelj iz dežele 200 dinarjev in ko mi prinese neki uradnik lepo vsoto denarja, ki jo je zbral med uradništvom. Bog plačaj vsem. — Dr. Lambert Ehrlich, univ. prof.

l **Žale bodo slovesno odprte v maju.** Ureditev kapelic na Žalah bo kmalu dokončno opravljena, urediti pa bo treba še dohod do Žal. Pred Žalami je sicer sedaj že precejšen trg, vendar zastira pogled na mogočno stavbo stanovanjska hiša na Hmeljnikih. Zaradi tega z glavne ceste, ki vodi na pokopališče, ni mogoče videti Žal v celoti, kar izredno moti vsakega gledalca. To stanovanjsko hišo bi bilo treba podreti in banska uprav, ki je lastnica hiše, je že hišo odstopila mestni občini brezplačno. Mestna občina bo kmalu začela to hišo bi bilo treba podreti in banska uprava, ki je plačani iz zbirke za zimsko pomoč, podirati. Potem, ko bo hiša podrta, bodo odvozili uporabno gradivo, s katerim razpolaga banovina, mesto pa bo dalo ves trg zravnati. Vse to bo opravljeno najkasneje do konca maja in tedaj bodo tudi slovesno blagoslovljene in odprte Žale, kamor se bo preselil tudi ljubljanski Pogrebni zavod.

KLOBUKI

v najmodernejših barvah in oblikah

BOGATAJ Ljubljana, Stari trg · Maribor, Gosposka ulica 3 · Radovljica - mesto

Nizke cene! Strokovna postrežba!

Pred nakupom si oglejte izložbe!

l **Vse učiteljstvo** je najtopleje vabljeno, da se na veliki petek udeleži ure molitve od 2—3 popoldne v stolnici. — Pridite!

l **Prosvetno društvo in FO Ljubljana-mesto.** Vse može in fante vabimo, da se udeleže dne 17. in 18. t. m. ob 8 zvečer duhovne obnove v stolnici. Sklep s sv. mašo in skupnim sv. obhajilom bo na praznik sv. Jožefa ob 7 zjutraj. Ob pol 10 bo obvezen sestanek vseh starešin, članov, mladcev in naraščaja v telovadnici na Poljanah, člani v kroju, vsi ostali v telovadnih oblekah. — Odbor.

l **Javna dela za zaposlitev brezposelnih v Ljubljani.** Te dni je imel akcijski odbor za zimsko pomoč v Ljubljani sejo na magistratu, na kateri so odborniki razpravljali, katera javna dela bi bilo treba v Ljubljani najprej začeti, zato, da bi se zaposlili številni brezposelni, ki vedno bolj težko čakajo dela. Sestanek je vodil tajnik akcijskega odbora dr. J. Dermastia, poročilo pa je dal načelnik socialnega urada mestne občine g. H. Svetel. Po daljši debati je bilo sklenjeno, naj se čimprej začne z nekaterimi deli, kot najnujnejša pa so bila označena sledeča: dokončna preureditev Ambroževega trga, regulacija sveta okoli otroškega zavetišča v Trnovem, zgraditev kolesarskih stez ob Celovški cesti ob remizi in podiranje hiše na Hmeljnikih. Za druga javna dela, ki jih je vse polno, pa je bilo sklenjeno, naj se odbor še posvetuje, zato da bodo izbrana sama taka dela, pri katerih bodo lahko zaposleni največ le brezposelni in ki bodo tudi koristila mestu Ljubljani in če mogoče, posebej še socialnemu skrbstvu.

Tvrdka

Modni magazin, Prešernova ul. 5

nudi veliko izbiro damskega perila, svilenih nogavic, moških srajc in kravat po ugodnih cenah

l **Rezervni častniki** se opozarjajo na vojaško predavanje, ki bo danes ob desetih dopoldan v veliki dvorani »Zvezde«. Udeležba obvezna za vse rezervne oficirje glavnih rodov vojske. Streljanje za udeležnike kurza za izpit za čin rezervnega kapetana in majorja se preloži zaradi vel. petka od 22. na sredo 27. marca ob 8.30 na vojaškem strelišču.

l **Izvrstno Wögerer-jevo šunko** si nabavite pri Fr. Kham, Kongresni trg 8.

l **O novem železniškem mostu čez Savo v Zagrebu** bo predaval načelnik generalne direkcije drž. železnic g. ing. Emil Krick in Belgrada. Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, vabi na to predavanje, ki bo v sredo, 20. marca ob 20 v društveni predavalnici na Kongresnem trgu 1, II. nadstropje (Kazina). Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

Dentist-tehnik Franjo Radovan

je **preselil** svoj zobni atelje iz Celovške ceste 14 v Frančiškansko ulico 2/I. (Hotel »Union«)

l **Poštne upokojence obveščamo,** da je ministrstvo pošte dovolilo tudi vsem upokojenim poštnim nameščencem znižane pristojbine za pakete, ki jih oddaja ali prejmejo. V ta namen bo poštnim upokojencem vse Ljubljane izročala samo glavna pošta te vrste spremnice. Težna pristojbina za pakete do 10 kg znaša 1 din, preko 10 kg pa 2 din. Vsi poštni upokojenci, ki se želijo okoristiti s to ugodnostjo, naj se s svojimi legitimacijami zglasijo do 31. marca 1940 v upravniški pisarni glavne pošte, da bo potem pošta mogla nabaviti potrebno število spremnic.

l **Rokodelski oder.** Lepo romantično igro »Koroška roža« bo uprizoril Rokodelski oder 19. marca, na dan sv. Jožefa ob 8 zvečer. Ker je zanimanje za igro zelo veliko, vabimo občinstvo, da si oskrbi vstopnice v predprodaji, ki bo na praznik sv. Jožefa od 10—12 dopoldne v Rokodelskem domu. Komenskega ulica št. 12. Pred predstavo bodo vstopnice na razpolago od 7 dalje. Začetek igre je točno ob 8 zvečer, konec ob 10.

l **Člane Zadruge državnih uslužbencev** obveščamo, da morejo tudi pri nas dobiti vse vrste čevljev proti nakazilu iste zadruge. — **Triumf,** Miklošičeva cesta št. 12.

Grobnice in spomenike

kamnoseško stavbna, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah

kamnoseško kiparsko podjetje

FRANJO KUNOVAR

pokopališče Sv. Križ-Ljubljana

telefon 49-09

OPRSTVNAZI

l **O angleškem slikarstvu** bo pod okriljem Angleškega društva jutri v ponedeljek 18. t. m. ob 18 v beli dvorani hotela Uniona predaval lektor umetnosti na univerzi v Oxfordu in znamenit angleški kritik g. Anthony Bertram. Predavanje, ki ga bodo spremljale številne skioptične slike, bo pokazalo ves razvoj angleške slikarske umetnosti, osobito njegove znamenite portretne šole. Na predavanje opozarjamo vse, posebno prijatelje slikarstva. Predavanje bo slovensko tolmačeno. — Vstop prost.

l **Sadjarsko in vrtnarsko društvo Vič.** Danes popoldne ob pol 3 bo na vrtu g. Aleša v Soški ulici št. 4 g. nadzornik Štrekelj pokazal, kako se obrezuje sadno drevje in trta.

l **Zastore, pregrinjala za postelje, tekače (tepihe) svilene in klotaste odeje,** posteljno in namizno perilo, gradi za žimnice, morsko travo perje in puh dobite najceneje v špecialnem oddelku tvrdke Goričar, Sv. Petra cesta 30, Ljubljana.

l **Dražbo za dobavo gramoza, peska in kamna za posipanje cest** je razpisala mestna občina ljubljanska v »Službenem listu« kos 19 dne 6. marca in bo dražba 29. marca.

Dravlje

Dva redka jubileja. Naše prosvetno društvo bo danes praznovalo dva redka jubileja. Vprizorilo bo v cerkveni dvorani v Dravljah krasno opereto v petih dejanjih: »Mala pevka«, ki jo režira g. Vrhovec Ivan, krojaški mojster iz Št. Vida. G. Vrhovec, ki že trideset let deluje v draveljskem prosvetnem društvu, bo pri tej opereti igral glavno vlogo. To bo njegov stoti nastop na odru. Naš drugi jubilant je g. Žagar Vinko, mizarski mojster iz Dravelj, ki bo ravno tako kot njegov tovariš stopil danes stotič na oder. Obema jubilantoma ob tej priliki iskreno čestitamo ter jima želimo nadaljnih uspehov na prosvetnem polju. Opereta se bo ponovila na praznik sv. Jožefa. V pavzah bo pel moški zbor slovenske narodne pesmi.

Sneberje-Zadobrova

Dramatični odsek Pevskega društva Sneberje-Zadobrova vprizori na praznik sv. Jožefa, 19. marca ob pol štirih popoldne v Pevskem domu dramo v 6 slikah »Carski sel«. Vstopnice v predprodaji pri tov. Avšiču.

Dev. Mar. v Polju

Tudi letos proslavi naš FO svoj praznik sv. Jožefa. Fantje se bodo nanj pripravili z duhovnimi vajami, na praznik bodo pa skupno pristopili k sv. obhajilu. Popoldne ob 3 po večernicah bo pa namesto običajne telovadne akademije v domu zelo lepa igra »Za hrepenenjem po materi«, ki opisuje dogodke iz zadnje svetovne vojne. Vsi domači farani in vsi iz bližnje in daljnje okolice, ste vabljeni! — Na belo nedeljo igro ponovimo!

Ježica

Katoliško prosvetno društvo priredi danes popoldne ob 3 štiridejansko dramo »Prisega o polnoči«. Vstopnice se dobijo v predprodaji v cerkvenem domu od desetih naprej. — Na praznik popoldne ob 3 priredita FO in DK **svojo tretjo akademijo.** — Naša katoliška društva so začutila potrebo po ustanovitvi dijaškega krožka, ki naj zbere v svoj krog vse dijake pri nas na Posavju. Katoliško prosvetno društvo sklicuje in vabi vse dijake na prvi sestanek, ki bo na praznik sv. Jožefa ob 10 dopoldne v cerkvenem domu na Ježici. K temu sestanku vabimo tudi vse naše domače vzgojitelje!

Kranj

»Kam pa, kam?« »Po nov klobuk v Kranj«. »Tudi jaz sem namenjen tja. Hočem imeti orig. **HINKO**-klobuk. »Kar z mano pojdi Janez. V Kranju (poleg farne cerkve) je največja izbira na Gorenjskem«.

Delavsko zborovanje. Na praznik sv. Jožefa bo zborovanje katoliškega delavstva, organiziranega v ZZD. Zjutraj ob 8 je skupna sv. maša v farni cerkvi z govorom in skupnim sv. obhajilom, nato bo ob 9 v dvorani Ljudskega doma zborovanje. Popoldne ob 4 igra dramateški odsek Prosvetnega društva Klinarjev «Plavž«. Čisti dobiček je namenjen organizaciji ZZD.

Nosite »HINKO« klobuke!

Kamnik

Na Jožefovo popoldne ob 4 se nam bo Fantovski odsek v Kamniku že drugič v tem zimskem času —prvič je bilo to za praznik zedinjenja, 1. decembra — predstavil na akademiji v svojem delu in stremljenju. Glavna točka bo zaobljuba članov in mladcev. Za okvir so na sporedu lepe glasbene točke mladcev, zborne deklamcije in telovadba. Prijatelji mladine gotovo ne bodo pozabili počastiti idealne mladine s svojim obiskom. Vstopnina je znižana.

Ljutomer

Vsem, ki bi še radi videli prelepo liturgično igro »Križev pot našega Gospoda Jezusa Kristusa«, sporočamo, da jo bo Prosvetno društvo v Ljutomeru ponovilo še na velikonočni ponedeljek in na belo nedeljo ob 4 popoldne v Katoliškem domu.

Trojni jubilej

Dne 11. t. m. je dočakal **Ivan Šveiger,** brivski mojster v Črnomlju, ki ga pozna vsa Bela Kraj. 60 letnico svojega rojstva. Rodil se je v Vranovičih ter je po odsluženi vojaški službi odpotoval v Ameriko, kjer se je izučil brivske obrti, katero sedaj izvršuje že 30 let. Obenem pa praznuje tudi srebrno poroko s svojo dobro ženo Marijo, rojeno Papež iz znane črnomeljske družine. G. Šveiger, ki je v Črnomlju in okolici jako priljubljen, je še vedno krepak. Malokomu se posreči, da naenkrat praznuje kar tri jubileje. Za obrtniški stan je zlasti važen jubilej 30 letnice, odkar tako uljudno in mojstrsko vodi svojo obrt. Mi vsi Črnomeljci želimo priljubljenemu obrtniku, da dočaka še druge visoke jubileje v krogu svoje ljubljene družine. Na mnoga leta!

Ptuj

Društvo slovenskih obrtnikov v Ptuju vabi vse obrtnike in obrtnice iz Ptuja, okolice in iz Ormoža, da se udeleže obrtniškega zborovanja, ki bo dne 19. marca ob 10 dopoldne v prostorih restavracije »Slon« v Ptuju. Na zborovanju se bo razpravljalo o najbolj perečih obrtniških zadevah.

Kino Royal, Ptuj. Danes zadnjikrat prekrasna romanca o ljudeh z alpskih višin **»Gospodar bregov«** (Hansi Knoteck, Paul Richter). Sledi: **»Grofica Walevska** (Greta Garbo, Charles Boyer)

Trbovlje

Stolna prosveta iz Ljubljane vprizori danes ob pol 4 popoldne v Društvenem domu vojno dramo »Konec poti«. Uvodno besedo spregovori bivši vojni kurat g. Ratej.

Delavske knjižice morajo nujno imeti vsi, ki iščejo zaposlitve. Zato opozarja občina vse prizadete, da si jih nujno nabavijo na občini. Brez teh knjižic ne more nobeden dobiti zaposlenja, ne znižane vožnje, ne podpor pri borzah dela ali OUZD. Zato naj si jih preskrbijo takoj.

Občni zbor JRZ Trbovlje je danes dopoldne v Društvenem domu. Poročata tudi g. senator Smodej in prof. Bitenc.

Umrl je Frajle Jožef, posestnik v Retju, dober gospodar, zaveden, veren in delaven mož. Bil je tudi odbornik naših gospodarskih organizacij. Bog mu bodi plačnik za vse dobro. prizadeti družini pa naše iskreno sožalje.

»Stražarji Indije«, velefilm s slavno malo Shirley Temple predvaja kino Društveni dom v nedeljo in na praznik.

Planina pri Sevnici

Zadnje dni dobivamo vtis, da bo dolgotrajne in hude zime vendar enkrat konec. Vsi se veselimo toplejših dni, posebno pa podjetni Planinci, ki so pozidali lansko leto nova poslopja in bi že radi z deli nadaljevali. Mesar Žveglič je postavil novo hišo, šofer Jazbec novo garažo in stanovanjske sobe, banovinski zdravnik dr. Repič svojo krasno vilo, Semiški Mirko pa impozantno novo gostilno v planinskem slogu.

V dneh od 2.—4. marca je bil v šoli tridnevni tečaj za naše živinozdravnike. Ljudstvo je pokazalo čudovito zanimanje za to prireditev. Primeroma velik šolski razred je bil nabito poln in so udeleženci vstrajali pri predavanjih 4—5 ur. Poudariti pa je treba, da so bila predavanja res praktična in zanimiva. Sprožena je bila tudi misel o ustanovitvi gospodarske zadruge, ki bi pripomogla kmetovalcem do višjih cen pri živini. Ljudstvo in predavatelji so bili s tečajem v resnici zelo zadovoljni. Takih splošno koristnih tečajev želimo še več.

Polzela

Fantovski odsek in dekliški krožek vljudno vabita na svojo akademijo, ki bo dne 19. marca na praznik sv. Jožefa točno ob 3 popoldne. Na sporedu je nad 20 točk. Za pirhe je krasna prilika, da dobite novo motorno kolo, ali kak drug krasen dobitek **na loteriji fantovskega odseka.** Žrebanje bo nepreklicno na velikonočni ponedeljek, dne 25. marca. Srečke so po 3 din komad.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Tukajšnji rojak g. Jože Verbič, trgovec v Ilirski Bistrici, se je že večkrat z znatnim darom spomnil revnejših otrok svojega domačega kraja. Njegova velikodušnost zasluži priznanje in naj zbudi še kaj posnemovalcev!

Vodovodna dela lepo napredujejo. Zajemališče je bilo zgrajeno že jeseni, sedaj pa ledajo glavni kanal. Instalacijska dela v zgradbah se bodo začela še to pomlad.

Tri otroke v najnežnejših letih smo pokopali pretekli teden. G. Ferležu, ki je izgubil svojega prvorojenca, naše iskreno sožalje!

Sv. Trojica v Slov. gor.

Strokovna organizacija ZZD v Vevčah priredi skupno s Prosveto pri D. M. v Polju na praznik sv. Jožefa ob 8 zvečer delavsko akademijo v Prosvetnem domu v D. M. v Polju. Na sporedu je tudi govor g. Križmana in Finžgarjeva drama »Nova zapoved« v treh dejanjih. Vsi prijatelji katoliškega delavstva, iskreno vabljeni!

Cirkovce

FO Cirkovce na Dravskem polju priredi na Jožefovo akademijo z zanimivo igro »Za križ in svobodo«. Prijatelji, pridite!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju

Farne fantovske duhovne vaje so imeli naši fantje na cvetni petek in soboto za velikonočno obnovo. Vodil jih je cirkovški g. župnik I. Kupčič.

Prvo grmenje v letošnjem letu nas je v petek ponoči zbudilo! Združeno je bilo celo z novim snegom, ki ga je pa hitro vzelo in smo tako ob koncu tedna tudi že mi dravskopolci brez snega.

Kap je zadela 77letnega berača Sovinca iz Pristave v šmarskem okraju. Ko je sedel pred Frasovo gostilno v Župečji vasi, se je z gospodinjo še razgovarjal o smrti, češ, da še ne bo tako hitro umrl, ona bo prej itd., celo pel si je od dobre volje. A v tem zleze s klopi na zemljo, bil je — mrtev.

Mladinsko akademijo, združeno z materinsko proslavo, priredita FO in DK na velikonočni ponedeljek ob treh.

KINO KODELJEVO — Telefon 41-64

Danes ob 1/2 6. in 1/2 9. uri senzacionalni velefilm francoskih prvakov Jean Gabina in Simone Simon

? ? ?

ter Georg Brent in Gloria Dickson v G-Man filmu:

Poslednji raketerji

Danes ob 1/2 3. uri sijajni glasbeni film popevk in šlagerjev:

Ulična glasba

ter pustolovna senzacija:

Poslednji raketerji

Pozor! Ob pol 9. uri trije filmi: ? ? ? - Poslednji raketerji - Ulična glasba

PAULA WESSELY
Willy Birgel, Paul Hörbiger
Režija: **Geza Bolvary**

KINO UNION Telefon 22-21

Danes ob 10·30 dop. (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Največja evropska oderska in filmska umetnica v najnovejšem filmu ljubezni in odpovedi

MARIJA ILONA

Ljubezen mlade madžarske grofice in avstrijskega zunanjega ministra v burnih revolucijskih letih ko se je Ogrska pod vodstvom Košuta Lajoša borila proti nadvladi avstrijskega dvora.

Moj najlepši film — moja najljubša vloga! P. Wessely

BEOGRAJSKI POMLADNI VELESEJEM

Avtomobili, motorna kolesa, kolesa, tekstilije, galanterija, oprave, kovčki, taške, obutev, kovine, stroji, motorji, aparati, blagajne, štedilniki, hladilniki, kemija, stiskalnice, poljedelski stroji, stavbarstvo, barve, umetna gnojila, elektrotehnika, optika, kovinska galanterija, šivalni in pisalni stroji, registrirne blagajne, tehtnice, stroji za rezanje mesa, stroji za kavo, steklo, porcelan, keramika, lesni ročni izdelki, nakit, ure, kosmetika, papir, glasbila, knjige, radio-aparati, kinematografija, turizem, modna revija, propaganda in reklama, prehrana, alkoholne pijače, mineralne vode, mlečni izdelki

Od 13. do 22. aprila 1940

in SALON AVTOMOBILOV IN MOTOCIKLOV

Popust 50% na železnicah in ladjah

Pojasnila: Uprava Beogradskog sajma, Sajmište, pošt. pretinac 538, telefoni: 28-526 in 28-802

MARIBOR

Razbojnik Hace v Mariboru

V Betnavskem gozdu je imel svoje skladišče. — Njegovi mariborski zaupniki pod ključem

Maribor, 16. marca.

Aretacija razbojnika Haceta v Kranju je močno odmevala tudi v Mariboru. Ni bila namreč nobene skrivnost, da se je Hace zadnje čase kaj pogostoma mudil v našem mestu, kjer je imel celo vrsto zaupnikov in pomagačev. Izvršil je tudi v mestni okolici večje število vlomov in tatvin. Haceta so v Mariboru nekajkrat lovili, pa se jim je vedno spretno izmuznil. Njegove zveze, ki jih je imel z raznimi mariborskimi in okoliškimi zločinci pa so razkrinkali orožniki.

Sedaj, ko je Hace na varnem, nadaljujejo orožniki mrzlično z obširno preiskavo, da bi razkrinkali vse Hacetove pajdaše. Še preden je bil Hace aretiran, so že aretirali orožniki njegove glavne tukajšnje zaupnike, Petra Unterlechnerja in njegovo ženo ter nekega Kolška ter njegovo priležnico. Aretiranci so pod težo dokazov izdali, da so se družili s Hacetom ter so vedeli za njegove zločine.

Peter Unterlechner je star 24 let ter živi na Pobrežju. Bavil se je s prodajo razglednic, kar pa je le bolj navidezen njegov posel. Že pred leti se je v Ljubljani seznanil s Hacetom. Vse okolnosti kažejo, da je Unterlechner spremljal Haceta na njegovih zločinskih pohodih po Štajerskem, predvsem pa po Savinjski dolini. Meseca novembra so imeli Hace, Unterlechner in Kolšak v Slovenski Bistrici sestanek. Popivali so v gostilni Avguštin, kjer se je dal Hace s Kolškom fotografirati. Eno od teh fotografij je Hace 29. januarja t. l. podaril v Šoštanju nekemu delavcu. Ta fotografija je prišla v roke orožnikom ter so se na tak način razkrile zveze, ki jih je imel Hace v Šoštanju, v mariborski okolici in v Mariboru.

Ker so mu bili orožniki iz Šoštanja za petami in so odkrili njegovo skrivališče pri neki ženski v Topolšici, jo je popihal s kolesom proti Mariboru. Pred pustom je bil na Zgor. Polskavi, kjer je popival v neki gostilni ter se izdajal za čevljarskega mojstra Ivana Kosa iz Celja. Pokazal je tudi svojo legitimacijo. Od tu je krenil z avtobusom v Maribor, kjer je obiskal Kolška in Unterlechnerja. Ko pa so mu postala tla spet prevroča, je pobegnil v Celje, kjer je umoril orožnika Medena. Po tem umoru je pobegnil v Kranj.

Lansko leto meseca novembra je izvršil Hace v družbi z Unterlechnerjem več drznih vlomov v mariborski okolici. Skrivališče ukradenega blaga je imel v Betnavskem gozdu. Od tu so potem znosili v nahrbtnikih Hace. Unterlechner in Kolšek naveden plen v stanovanje Kolška v Mariboru ter Unterlechnerja na Pobrežju. Blago so razpečali po zelo nizkih cenah po mariborski okolici.

Zelo nevaren član Hacetove zločinske družine je bil Ignac Iljašič iz Slovenskih goric. Ta je bil že neštetokrat kaznovan ter je šele lani prišel iz ječe, v kateri je v kaznilnici v Lepoglavi odsedel pet let. Iljašič se je zadnje čase zadrževal v Mariboru. Ko pa je čital na časopisni deski vest, da je Hace aretiran, je takoj izginil iz Maribora. Iljašič ima na vesti težke zločine ter je delal družbo Hacetu pri njegovih zločinskih pohodih po Savinjski dolini.

† Provizor A. Zupanič

Maribor, 16. marca.

Včeraj so v Lučanah onstran naše meje pokopali provizorja v Št. Jurju ob Pesnici, gospoda Antona Zupaniča, ki je 13. marca ob pol 4 popolne nedaleč od njegovega župnišča nenadne smrti umrl. Pokojni gospod provizor se je rodil 6. januarja 1884 v Hajdini pri Ptuju. Po dovršenem gimnazijskem študiju v Mariboru se je odzval klicu srca in stopil v mariborsko bogoslovje, kjer je bil 25. julija 1912 posvečen v mašnika. Svoje prvo službeno mesto je nastopil kot kaplan v Št. Andražu v Slov. goricah. Služboval je nato v raznih krajih lavantinske škofije, dokler ni bil imenovan za provizorja v Št. Jurju ob Pesnici, kjer ga je dohitela tragična smrt. Naj v miru počiva! Sorodnikom naše iskreno sožalje.

Češko in angleško blago

dobite še po starih cenah

v Češkem magazinu, Maribor, pri glavni policiji.

m **Proslavo prve obletnice papeževega kronanja** priredijo mariborski in okoliški fantovski odseki na Jožefovo ob 11 dopoldne v dvorani Zadružne gospodarske banke. Govori bosl. prof. dr. Anton Trstenjak. K proslavi vabljeni tudi prijatelji naše organizacije.

m **Obredi v stolnici in mestni župnijski cerkvi.** Na cvetno nedeljo, 17. marca, bo ob 9.30 prevzv. g. knezoškof blagoslovil oljke, po blagoslovu bo običajna procesija z oljkami, nato slovesna sv. maša, med katero se poje trpljenje Jezusa Kristusa po sv. evangelistu Mateju. Od 16 do 17 bo pred izpostavljenim Najsvetejšim molitvena ura, ob 16.30 sv. križev pot za Antona Lipovšek in sorodnike. Ob 17 postna pridiga, nato litanije s sv. blagoslovom in darovanje za Družbo vednega češčenja. — Na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca, bo sv. maša ob 6.30, ob 9.30 bo po slovesnem vhodu prevzv. g. knezoškofa najprej pridiga, nato škofovska sv. maša, med katero se bo pelo trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa. — Zjutraj ima skupno sveto obhajilo klub svečarjev med blagoslovom sv. mašo pri glavnem oltarju. Ob 16.30 bo sveti križev pot za pokojno Ivano Brus, nato litanije s sv. blagoslovom. — V sredo se bere pri sv. mašah trpljenje Jezusovo.

18. marca 1940 ob 20 vsi na

DIJAŠKO TELOVADNO AKADEMIJO V NARODNEM GLEDALIŠČU

Predprodaja vstopnic v knjigarni sv. Cirila na Aleksandrovi cesti št. 6.

m **Mariborski obrtniki** bodo imeli na praznik sv. Jožefa pri cerkvici sv. Barbare na Kalvariji sv. mašo.

m **Slikarska in kiparska razstava.** 31. marca bo v mali unionski dvorani odprta umetniška razstava, na kateri bosta razstavila slikar Zoran Mušič in kipar Karl Putrih iz Ljubljane svoja najnovejša dela.

Nogavice, kombineže, rokavice, modrčke, najnoveiše kroje, steznike v veliki izbiri dobite najugodnejše pri **„LUNA" Maribor** Glavni trg pri avtobusni postaji

m **Ljudski oder v Mariboru** vprizori na velikonočni ponedeljek v režiji g. Leskovška ljudsko igro o izgubljenem sinu, ki je napisanana podlagi svetopisemske zgodbe.

m **Krznarstvo P. Semko** se je preselilo iz Tyrševe 7 v Aleksandrovo c. 13.

m **Družba za izvoz sadja »Kanada« se preosnovi v firmo »Kanada-M. Palouc« brez vsake izpremembe v lastništvu ali vodstvu.**

Dospeli so novi modeli DKW motornih koles in Adler dvokoles

M. Ozvatič, Maribor, Cafova 1

m **Fantovski odsek in Dekliški krožek v Kamnici** vabita Mariborčane na svojo II. telovadno akademijo, ki bo danes popoldne ob 3 v cerkveni dvorani v Kamnici.

m **Službo dobita.** Razpisan je natečaj za sprejem dveh zvaničnikov-dnevničarjev v službo pri poveljstvu mariborskega vojnega okrožja.

Moško perilo po meri

ceneno in solidno izdeluje

Ivan Babič, Maribor, Gosposka ulica 24

m **Zapestno uro** je nekdo našel dne 14. t. m. na Aleksandrovi cesti. Lastnik jo dobi v naši upravi na Koroški cesti 1.

m **Zdravniško dežurno službo** za nujno pomoč članov OUZD in njihovil svojcem opravlja danes dr. Teobald Zirngast, Kralja Petra trg 3-I.

m **Veliko racijo je izvršila mariborska policija.** Aretiranih je bilo pri tej priliki 53 oseb, katerim sedaj na kriminalnem oddelku pretresajo vest.

m **Srebrne in sinje lisice** v veliki izbiri nudi krznarstvo P. Semko, Aleksandrova 13.

Gledališče

Nedelja, 17. marca ob 15: »Neopravičena ura«. Znižane cene. - Ob 20: »Gejša«.

Ponedeljek, 18. marca ob 20: Akademija Pomladkov ZFO.

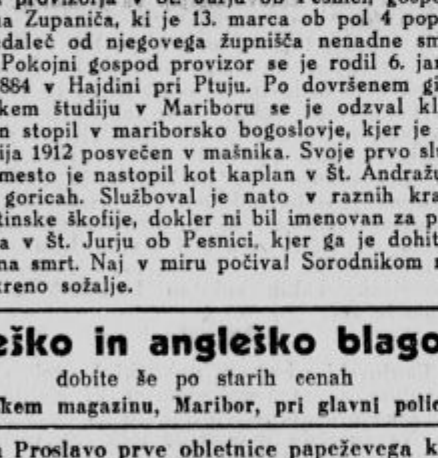

Pri **revmatizmu,** gihtu in išijasu masirajte boleče dele z »Nibol« mastjo in vzemite »Nibol« tablete. Tudi pri **prehladu, gripi** in glavobolu pomagajo »Nibol« tablete.

»Nibol« v lekarnah Din 20·—

Apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana

Reg. br. 17, 816/35

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(49.) Brez sape je pritekel k hišici Ančkinih staršev. Luč je še gorela v njej. Torej so bili ljudje gotovo še pokonci. Čakaj, najprej bo poskusil, če bo lahko odprl vrata. Oh, kako je ta kljuka visoko! Ne more je doseči.

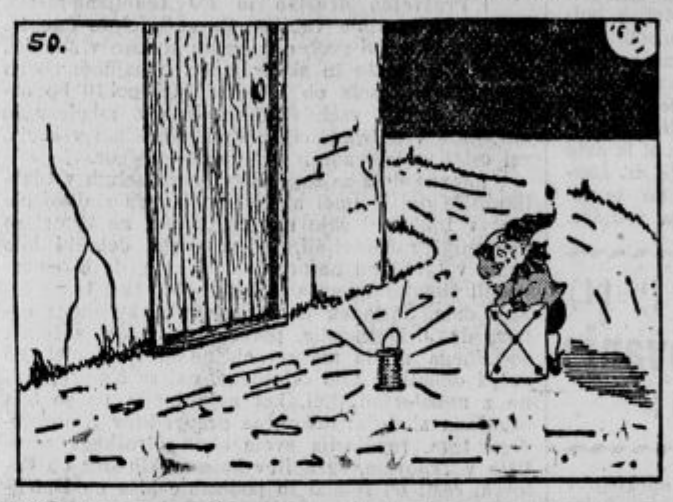

(50) Vzel je zopet pismo, katero je prej odložil, in se globoko zamislil. Pismo mora oddati in tako spolniti svoje kraljevo poslanstvo. Le kako? A, nekaj se mu je posvetilo. Že ve, kaj bo naredil.

Sv. Peter pri Mariboru

Smrt je začela kositi vrsto najstarejših faranov. Tako smo pred kratkim in ob lepi udeležbi pokopali 88 letno posest. vdovo Cvikl Marijo iz Viničke vasi. Naj ji bo zemljica lahka!

Akademijo, ki jo priredita danes in na Jožefovo FO in DK po večernicah, obeta biti silno pestra. Prisrčno vabljeni!

Gasilska četa ima danes ob 9 izredni občni zbor v prostorih gostilne g. Sande. Člani in prijatelji pridite!

Kolesa Najnoveiši otr. vozički

Ceniki franko! motorji tricikiji šivalni stroji Velika izbira!

igračni vozički, skiroji, avtomobilčki, koles. deli

Tribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovška c. 4

Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova 26.

Novodošlo blago za spomladi

Blago za moške in ženske obleke, svilene rute itd. Pridite in si vsaj oglejte, da se prepričate, da so cene najugodnejše pri **M. Gajšek, Maribor Glavni trg 1**

Pozor! Staro železo, kovine, rabljene stroje, cunje, papir kupuje po zelo visokih cenah, kar se blagovolite prepričati, tvrdka Justin Gustinčič - Maribor, Ulica kneza Koclja in podružnica Tezno, vogal Ptujske in Tržaške ceste.

Spedicijsko podjetje

išče za takojšnji nastop v stroki verzirane

uradnike

Prošnje s podrobnimi navedbami predizobrazbe in prakse ter honorarnimi zahtevki je nasloviti na upravo »Slovenca« pod zn. »Spedicija« 3866.

Razpisujemo

sukcesivno dobavo (od avgusta do novembra t. l.) večje količine zdravih, dobro suhih

bukovih drv (cepanic)

brez okroglic in klad, iz zimske sečnje 1939/40. Plačljivo takoj po prejemu. Ponudbe z navedbo množine, označbo kvalitete in najnižje cene za 100 kg, franko vagon nakladalne postaje, poslati na naslov: Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic, Ljubljana, Masarykova cesta 17.

Zahvala

Za prisrčne izraze sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli osebno ali pismeno ob prerani izgubi gospe

Franje Žakove

vdove po urarju in zlatarju v Trbovljah

se s tem najiskreneje zahvaljujemo. Posebna zahvala bodi izrečena gg. zdravnikom primariju dr. Watzkeju iz Celja, dr. Cizelju in dr. Krasniku iz Trbovelj za njihovo veliko skrb v njeni bolezni, č. gg. duhovnikom, posebno še g. Gorograncu za njegov poslovilni govor ob grobu, kakor tudi ge. Ratajevi in Škofčevi za njuno požrtvovalno postrežbo v njeni bolezni, gasilski četi, vsem darovalcem cvetja in vencev ter končno vsem znancem in prijateljem, ki so blago pokojnico v tako lepem številu spremili na njeni zadnji poti.

Trbovlje, dne 16. marca 1940.

Žalujoči ostali

Nedeljsko branje

BUTARE NESO!

»Oh, že spet,« se je razjezil Tone, ko se je ozrl v goro, ki se je dvigala visoko nad borno domačijo. Ker tesno mu je bilo, kadar je burja vila drevje, da je ječal ves hrib. Zdelo se je, da skalni previsi groze vasici v rebri. Vsak trenutek lahko zagrme in zdrobe nizke koče. Zdaj zdaj jih bo podsulo, bi mislil človek, ki bi prvič prišel v ta kraj. A ljudje so živeli pod okajenimi, lesenimi stropi že Bog ve koliko stoletij brezskrbno in veselo, kot bi jih varovale ogromne peruti.

Teden dni je divjala sapa, kot bi iskala izhoda iz doline. Sivi oblaki so viseli nizko. Kopičili so se in trgali. Zdaj se je zmračilo, dasi je bilo še daleč do noči, zdaj se je razsvetlilo, kot bi sonce skušalo topiti oblake. Ob takih dnevih je bil Tone čemeren in kačjepičen, pa še sam ni vedel zakaj.

Zazeblo ga je, ko je stopil pred hišo. Stiskal je zobe, da mu niso šklepetali. Roke je tlačil globoko v žepe. Stopical je, kot bi nekoga nestrpno pričakoval. Po bregu so v strupenem dihu trepetale trobentice, ki jih je nevidna roka posejala kakor rumene bisere. Zelen prt je prepregel vrt, ob potu so že za ped visoko pognale koprive. Saj je bilo nekaj toplih dni. Ali kaj, ko se je pa tako naglo zaobrnilo. Tako je bilo kot o svetem Pavlu.

Najrajši bi se pomaknil v vežo in se spravil na peč. Toda, cvetna nedelja bo precej tu, bršljana pa še nič za butaro. Miha je, vem, da že vse pripravil. Nekaj let sem je tako nosil, da se je majhno izpod nje videl. Že je mislil: naj se drugi bahajo pri fari, bom jaz pa doma, a v istem hipu mu je padlo v glavo: »Moram, kaj če se s Poljci udarimo! Sitnarit bodo skoraj gotovo prišli.« Lahen nasmeh mu je spreletel od mraza višnjeve ustnice, v rahlo zadovoljstvo so se mu napela lica. V očeh mu je zagorela upornost in maščevalnost. »Bomo se,« je zatrdil ostro in odločno. »Le počakajte!« — Pogledal je okoli sebe, ali ga ne vidi, in potlej stekel v gozd, ki se je vzdigoval kmalu za hišo. Padal je med debli in pogledoval v vrhove. Na marsikaterem kostanju so migotale bršljanove jagode, a takih, kot je želel, ni mogel dobiti. Pihalo mu je v obraz, da je kar žgalo. A kdo misli na to! Zaiskrilo se mu je očeh: »Aha, ga že imam!« Od veselja je vrgel klobuk ob tla in kakor veverica splezal v rogovilo starega hrasta. Tako visoko ni še bil, odkar so zadnjikrat ptiči gnezdili. Vso vas je imel pod seboj. Kako se mu je zdela majhna domača hiša! Če bi bila le malo bliže, bi skočil na streho in jo zakobalil kakor takrat kozolec, ko ga je Anžakov France pokrival. Prsti so ga zaščemeli, kmalu bi se mu zanohtalo. Načehal je najlepših vejic, z dolgimi, sočnimi listi in debelimi grozdiči. »To bo butara! Take ni še bilo v naši cerkvi, kot bo moja.«

Ves je bil zmeden. Ostroga ga je praskala po nogah, šibine so ga bile po obrazu, ko je s polnim naročjem hitel domov. Pa še čutil ni.

Tiste dni je bil Tone ubogljiv kot že lep čas ne. Ni mu mati kaj takega ukazala, da bi se obotavljal, tudi jezljal ni. Samo o butari je mislil. Še v sanjih se je pogovarjal z Miho, kaj je treba, koliko tega in onega. Sam ni vedel, saj ni bilo še nikoli pri hiši butare. Bil je nestrpen. O, da bi že vendar prišla nedelja! Gruntarskim se bo pridružil; z Miho bosta šla, sta se že zmenila. Kakor nalašč se dnevi nikamor niso premaknili. Težki oblaki, ki so se pehali po nebesu, so ga strašili: tako bo usipalo, da še v cerkev ne bo mogoče!

»No, če si kaj pripravil,« se je omajal oče. Neumno se mu je zdelo, da bi delal butaro, ko je še nikoli ni. A Tone ga je nadlegoval, da se ta res ni mogel ustavljati. »Ne boš imel prej miru, saj vidiš,« se je zasmilil materi in prigovarjala je očetu. — Tone je zlagal na mizo, pa tudi po klopeh je bilo polno bršljana, šibin. »Po vsej hiši je razmetano to protje,« se je usajala Anica. »Ravno pomila sem, pa bo precej vse grdo.« »Pusti mu, pusti veselje,« jo je mirila mati. — Oče je sedel k delu. Vajen ni bil takega posla. Kaj pa hoče, ko mu bo pa vse leto očital: »Pasti moram kravo, butarice mi pa niste naredili.«

»Fant, mačke so še bele, kaj nisi mogel boljših dobiti.« Odbiral jih je in prirezoval. Ta se mu je zdela predolga, ona prekratka. Metal jih je proč, jih spet prebiral, kakor bi se ne mogel od njih ločiti. Že vsako je trikrat pretipal, končno so bile pa le dobre, ko ni bilo drugih. Tone je čepel v kotu. Naslonil je komolce ob rob mize in polne dlani upiral v brado. Od časa do časa je posegel po šibini, da bi ustregel očetu. Z očmi je lovil vsako njegovo kretnjo. Nerodno mu je bilo. Kaj, ko bi se oče ujezil! »Popkovine je bolj malo. Tudi prida ni.« Zmajeval je, češ: zijalo, kam si gledal, ko si nabiral. Grajal je vse, kar mu je prišlo pod roke. Le polagoma se je raztajal. Zadnji ščepec tobaka je stepel s papirja v pipo. Toneta je pognal po žerjavico v peč in kmalu je gost dim plaval pod stropom. Poprijemal je z obema rokama trakove, ko je povezoval rumeno drenovino.

Začel je Toneta spraševati, kaj pomeni vsaka rastlina, ki jo devamo v butaro. Pa ni čakal odgovora. »Veruh je za zdravje pri živini. Kako hudo bi bilo, če bi nam kravica poginila.« »O,« je Tone zazijal. Na njegove svetle misli je legla mrka senca. »Da bi poginila?« ga je zaskrbelo. »Potlej pa vsega denite.« Grabil je po košarnici in kopičil pred očeta. »Dosti je. Tudi za božič ga bo nekaj, da bomo z njim kadili po hiši.« Kar vidno je rasla butara. Drenovih palčic mora biti precej. Ob hudi uri jih zažigajo v črepinjah in nosijo po njivah. Pridevajo še mah, da se bolj kadi. Ta dim, ki je blagoslovljen, obvaruje toče. Na vrh butare je oče navezal šope bršljana. »Čim bolj je grozdnat, tem bolj se bo živina redila,« je razlagal Tonetu. »Da je ne bo sapa prestavljala po senožetih.« Zategnil in vtaknil je tri leskove šibe, ki so bile rasle v istem grmu, s tremi popki na vrhu. Nato je zvil močno bekovo trto in z njo zvezal butaro. »Hentaj, kmalu bi brinje pozabil,« je začel s čevlji brskati pod klopjo. »Skoči ponj, v Globoki dolini ga boš dobil.«

Zvečer je stala butara v kotu, visoka in razkošna. V hiši je dišalo po svežem zelenju. Zatohli vonj se je prepojil s poživljajočim dihom prve pomladi. Tone se je ni mogel nagledati. Privzdigoval jo je in butal z njo ob tla. Do dobrega se je skušal prepričati, ali so vezi trdne, ali sta brinje in pravica dobro pritrjena. Izza konca je bil namreč zabit pregelj. To so imenovali pravico. Če te zasačijo, da je nimaš, ti takoj vzemo butaro in še pretepejo povrhu. »E, Poljci se ne bodo postavljali.« Tone se je junačil, a nekoliko zadrege je vendar izrazilo njegovo lice. O, že je bežal pred njimi, že! Ni mogel skriti mržnje do Poljcev. Prihajali so ob nedeljah k maši, pa so se vedli, kot bi bili v domači fari. Toneta in Miho je to peklo. Pa kaj sta hotela!

Na cvetno nedeljo je bilo jasno; v zraku se je umirilo. Vreme je vendar prizaneslo. Vas je dremala v zgodnjem jutru. Kdaj pa kdaj se je utrgal pasji laježi iz sosedove lope. Hladno ozračje, ki ga je obrusila burja, je dihalo pritajeno in poživljeno. Pri fari je zazvonilo. Trepetajoči glasovi so se razlili v čudoviti tihoti, se vzpeli preko ravni in odjeknili v širokih vejah mogočnih kostanjev.

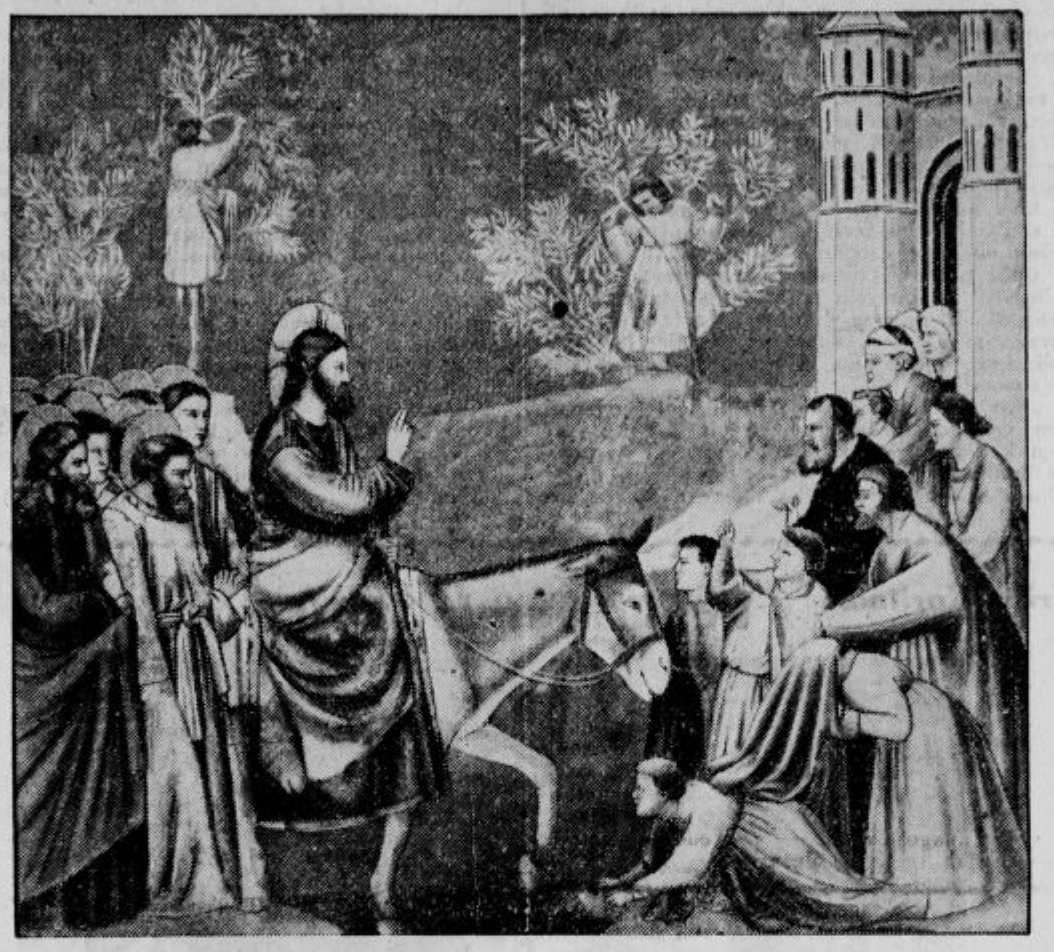

Na kotanjasti poti so se oglasili koraki. Tone je planil pokonci. Opolnoči se je prebudil, pa ni več zatisnil očesa. Kakor na trnju je čakal jutra in se premetaval po postelji. Mislil je na butaro, na Miha, na Poljce. »O, danes bomo pa mi spraševali po pravicah...« Urno se je opravil. Zavezal si je kravato, ki je bila le za večje praznike. Mati mu jo je sešila. Samo klobuk ga je kazil. Pred tremi leti ga je oče v Žubini kupil. E, kmalu je bil ponošen. Pri tepežu je bilo najbolj pripravno orožje, kadar ni drugega imel pri rokah. Na paši ga je za kravo lučal, ali strašil ptiče z njim. — Nejevoljno ga je mencal pri oknu, s pogledom spremljal gruče ljudi po poti, dokler niso izginjale za mejo. Ko je tri četrt zazvonilo, se je utrgala vrsta fantičev. V vseh mogočih barvah so se pozibavali trakovi na bodičastih brinih.

»Le balej!« Na stezi je postal Miha. Tone je zgrabil butaro in stekel iz hiše. »Vihra,« je mati zavpila za njim. »Imaš molek in rutico za v roke? Lepo se zadrži, da veš!« Tone ni slišal materinega opomina. Zgubil se je v veseli družbi. — Pred cerkvijo so se ponosno postavili na stopnice gostilne. Cvetna nedelja je pastirski dan. Takrat bi bil vsak rad nosil butaro; da je le kravico videl, pa se že šteje za pastirja. Samozavestno so se ozirali po ljudeh, ki so zdržema prihajali v cerkev. Tone se je držal, kot bi imel dva grunta. Smejal se je in zaničljivo pogledoval po Poljcih. Ti so se malo nižje zbirali za cerkvijo. »Kaj bodo ti, ki se z našim bršljanom bahajo. V Kremenjaku so ga nalasali, kje drugje,« jih je nekdo izzival. Poljci so dobro vedeli, kam merijo take besede. Niso jim ostali dolžni. In kaj kmalu se je razvil spor. »Kje imaš pravico, Drobničar?« se je ustil krivuljast fantalin in pristopal vedno bliže stopnicam. Žaljivka ga je zbodla. Tonetu so se zabliskale oči, rdečica mu je zalila obraz. Stisnil je ustnice, roka se je tesneje oklenila butare. Ozrl se je po tovariših. Spogledali so se. V očeh so si brali neizgovorjene misli. V vseh so bile enake: daj, začni, bomo pomagali! V Tonetu je vzkipelo. V tem hipu se ni ustrašil grožnje, rasel je ob njej. »Kaj ni nobeden za nič?« ga je sunil Miha s komolcem. Tone se je vzravnal, z odločno kretnjo potisnil klobuk na tilnik.

»Kaj, ti hočeš pravico?« Z ostrim pogledom ga je premeril od vrha do tal. »Tu jo imaš.« V zraku je zašumel brin in usekal je nasprotnika po obrazu, da je iz ubodljajev pogledala kri. Prenesel je udarec. Zmedeno je sukal oči. »Po njem! Udari!« Od vseh strani se je čulo vpitje. Tiščali so drug proti drugemu.

»Vi se boste? Pastirji v cerkev. Da vas sram ni!« Španov oče je planil vmes. Pod njegovo težko roko so se takoj razkropili, le malo jih je dosegel.

»Dobro si ga,« je Miha hvalil Toneta ko sta se preplašena rinila v cerkev. »Ej, jaz bi ga bil še kaj, jaz.« Kar nehote so se mu krivile pesti. »Jih vidiš,« je pomežiknil Tonetu, kar pihajo, tako jih ima.« Škodoželjno jih je ošvrknil z očmi: ne boste nas, čeprav smo Drobničarji.

»Ne smem, pod korom pa ne,« se je otepal Tone. Bal se je domačih. Kaj bo, če zvedo, da se drenja pri vratih. Pa tudi s Poljci ne bi rad trčil skupaj. Če enega udariš, vse boli. »Čakaj, se te bom že zapomnil.« Miha je bil užaljen. Prijateljstvo lahko za vedno razdre, ali pa utrdi za boje proti Poljcem, to je Tone vedel. Kaj je hotel? Z Miho je potegnil in se med mašo skrival za hrbte. Opazil je namreč, da ga mati išče. Oj, srečala sta se z očmi! Toneta je zapeklo. Ne bo se izgovoril, ne bodo mu verjeli. Mirno ga je gledala, kar oči ni mogla odtrgati od njega. Očitek se mu je vsadil v srce: še tako mlad, pa tudi ti tako... Bilo mu je hudo; najrajši bi stekel iz cerkve. Vznemirjen je čakal, da je minilo. Nejevoljen je bil na Miho. Vedno večja tesnoba ga je grabila. Ne bo mu prizaneseno. Mati bo povedala očetu; spet bodo šole. Zamišljen je šel domov. Nekdo ga je zaščegetal z brinom pod nos. Še pogledal ni.

Kar ni hotel pogoreti ogenj v strehi. Oprezoval je na vsak očetov migljaj. Ta je molčal. Ali bo vedno tako? Naj bi divjal, bilo bi mu ljubše. Grizla je Toneta misel, da je sam kriv. Ne, tovariši so krivi. Brez sence krivde se je izkopal iz mučnih misli. »Pa so jih le dobili,« ga je premagal občutek radosti in zmagoslavja.

»Sin, tako te nisem učil.« Beseda, za katero bi dal vse, je pretrgala molk. Njegov šibki glas je Toneta opogumil. Zadovoljnosti ni mogel prikriti. Kratek, lahkoživ nasmeh je očeta razkačil. Videl je, da je beseda premalo. Planil je k njemu, ga zgrabil za ušesa in stresal, da je Tonetu kar sapo jemalo. »Nikoli več, pustite, nikoli več,« je jecljal. V grlu so se mu kopičile svete obljube, a je samo hlipal. »Le daj ga, je poreden,« je privoščila mati. »Pred cerkvijo se je pretepal, da so se ljudje zgledovali. »Ti grdun, ti!« Izpulila je šibo iz butare, ki je ležala na tleh in je padalo, padalo ..

Huda ura je minila kot vsaka. Palica, četudi je bila blagoslovljena, ni veliko pomagala. Kmalu je pozabil nanjo. Le spomin na butaro mu je ostal še dolgo živ.

Za cvetno nedeljo

Mar res zastrti bi z otožnostjo
se v soju tega dneva, praznika,
ko čas sloni nad žalostjo sveta,
ne združili z besedo, radostjo?

In nas zvonovi k maši vabijo,
nas vabi cerkev k milosti Boga,
tolažbe in moči nam večne da,
ljubezni, ki pri njem jo iščemo. —

Beseda ni samo v življenju sreča,
beseda je življenje samo, teže
odkriva nam dobroto, a bleščeča

z lepoto nas v ljubezen skupno veže.
Verujemo: ob Bogu je največja,
ko molimo; in misel jo obseže.

(Emanuel Kolman)

Med Seviljo in Atenami

Kadarkoli sem prestopil Sotlo ali Kolpo, sem čez nekaj ur dognal, da sem v močno novem svetu. A nikdar tako, kakor takrat, ko me je zaneslo preko kraških planot proti morju. Kakor da je s tistim neopredeljivim vetrom, ki me je objel na kakem prelazu, dihnil proti meni tudi val čisto drugačne preteklosti, mišljenja in gledanja. Kmalu sem vedel, da sem stopil v krepki obroč Mediteraneja (Sredozemlja), segajočega z enim koncem v strastno Španijo, z drugim v fatalistično Levanto in celo v razbeljeno Afriko.

Takrat je bila velika noč in stokrat sem vesel, da sem je bil priča v tej deželi, kjer ravno v teh dneh lahko doživiš čudovito bogastvo njene tradicije. Saj nikdar ne veš, kje začne Dalmacija in kje neha njeno izročilo, njeni globoki in razgibani običaji...

Od ostalih velikonočnih navad po drugih hrvatskih krajih se tukajšnje razlikujejo menda tudi po tem, da so skoraj izključno samo verskega značaja ter nimajo tako rekoč ničesar, kar bi spominjalo na kake splošne spomladanske motive, oziroma simbole. To mi je bilo brž razumljivo. V teh primorskih krajih namreč narave v našem smislu sploh ni. Prvič je pretežen del pokrajine kamenit in strahotno nerodoviten, brez rastlinstva; a še tista rast, ki uspeva na ozkem obrežnem pasu plodnih tal, je južno rastlinje, ki mu nikoli ne odpade listje na jesen in se na spomlad tudi ne obnavlja. Čudovita je v svoji skromnosti in nezaznatnosti ta pomlad: vidiš ali prav za prav občutiš jo samo po belo-višnjevo-rdečkastih krošnjah cvetočih mandeljnov in višenj, ki segajo preko visokih, sivih vrtnih zidov.

Zato pa se je vsa bogata narodna domišljija vezala samo na drugačno prerojenje, na Kristusovo trpljenje in smrt. Taka enotna usmerjenost pokrajinskih običajev pa je dala tem lepše sadove, ker je tukajšnji človek, živahen, iznajdljiv in poln izredne domišljije, in ima hkrati nenavaden dar globokega uživljanja v snov in čuvstvenega doživljanja, v naravnost izredni meri pa uprizarjanja in igranja. In tako sem vedno znova omahoval med slikami iz slavne velikopetkovske seviljske procesije in celo med lahkimi prebliski iz davnih dionizijskih sprevodov po atenskih korzih. Temu se dodaje še pokrajina in njeno podnebje in zdi se ti zopet kakor spomin na Svete kraje s temi redkimi, živahnimi naselbinami in pa samotnimi, dejal bi, puščavskimi razdaljami med njimi.

Že na »cvetnico« se poje po župnih cerkvah pasijon. Že dolgo prej se vadijo pevci, predvsem solisti, a vse se vrši v nekaki skrivnosti, tajnosti. Peti pri pasijonu, to pomeni za vsakega pevca največjo čast in odlikovanje, župnik, ki vse vodi, ima tu in tam hude težave s posameznimi tekmeci za to ali ono vlogo. Pojo s polnim glasom in zelo močno, nekoliko trdo in izmučeno; moškim se poznajo napori nočnega ribolova na sardele (»pod sviču«), ki je ravno v tem času v polnem razmahu. Zato pa je tem večje navdušenje in neki življenjski zamah pri petju; poje se z vsem bistvom, da, z vsem telesom! Dragi moj

ribar Luka in dragi moj občinski tajnik, vajini imeni sta mi že na pol ušli iz spomina, vajinega petja ne bom pozabil nikdar!

Napevi so stari, domači, a nekam po beneški kantileni potegnjeni. Bolj svojevrstne spojitve še nisem slišal: strogi, obvladani koral in pa prekipevajoča, neugnana arija! To je Dalmacija! Vse vloge pojo moški, tudi deklo, ki postavlja Petrovo priseganje na laž. Kristusa je pel pred oltarjem župnik sam; Slovenec je, nekje od Trsta, a je že čez trideset let v tem kraju in ne zna več slovenskega. Ostale »osebe« so še: pripovedovalec, Peter, Janez, Kajfa, Pilat, ljudstvo (vsi pevci skupaj), vojaki, stotnik, Juda (za tega je najtežje dobiti pevca, ker se vsakdo nekako sramuje te vloge) pa še druge osebe iz opisa evangelija, kakor in kolikor so jih pač imeli na razpolago; drugače pa prevzame eden tudi po več vlog. Največja zanimivost pa je menda to, da prirejajo pevci ta pasijon nekako sami po lastnem nagibu in se tudi vadijo sami med seboj, ponoven znak silno globoko vsajenega ljudskega izročila in nekake preproste potrebe po predstavljanju. Po »predstavi« pa je seveda tudi kritika splošna, javna, ter se je tokrat opravila večinoma že kar pred cerkvijo in po korzu, hočem reči »na rivi«. Slišal sem, da so imeli svojčas med »osebami« tudi petelina, ki je pri Petrovem tajenju zapel. Vsa veličastna versko obredna predstava z lepimi napevskimi in višinskimi spremembami se mi je mogočno vtisnila v spomin. Nikoli v svojem življenju še nisem s tako silo občutil vsebine Kristusovega trpljenja, kakor med temi preprostimi, resnimi pevci in njihovimi zdaj zložno se pomikajočimi, zdaj zopet nestrpno se prehitevajočimi, druga drugi na pete stopajočimi melodijami. Škoda, da nisem pogledal na uro: mislim, da je pasijon trajal precej več ko dve uri. Pri tem sem popolnoma pozabil in nisem opazil ter sem se šele pozneje spomnil, da nihče od vernikov ni imel s seboj oljke ali kakega drugega zelenja, čeprav je pokrajina

(Nadaljevanje na 10. strani spodaj.)

Moj sin Jože I.

Medtem ko tipkam tele vrstice, spi Jože I. v svojem razkošnem vozičku. Če bi vedel, da obešam njegovo majceno življenje na veliki zvon, bi nemara s huronskim tuljenjem ugovarjal. Toda, saj se mu o časopisu niti ne sanja ne. Mogoče se je pravkar zbudil in se igra s svojimi prstki, ki jih je bil včeraj prvikrat odkril. Ali pa se kot glasbeno darovit deček zabava z ropotuljico, ki visi nad posteljico. Odkar je bil odkril, da se mu je je treba le dotakniti, pa da že zasliši zvonkljanje, mučí naše občutljive bobniče v ušesu.

Lahko vam je žal, da Jožeta ne poznate! Jože je vzor dojenčka. Zgled za dojenčke, je brihten, šegav, duhovit. Sladkornemu stožcu podobna buška, ki je bila spočetka izbuhnjen znak njegove osebnosti, se je medtem zmanjšala v pomembni zadnji del lobanje. Lasje mu štrle kvišku kakor bodice na ježu, dasi ima kot pristni sin očeta krotak in veder značaj...

Odkar je na svetu, sem ponižan na mesto le še potrebnega zlá. Jože je središče družine,

je mali magnet, ki vse smehljaje se privlači nase. Ponižno stojim v senci njegove svetlosti. Saj niti ne ve, kako mu zavidam način njegovega življenja! Vse sme storiti, ne da bi bil deležen nemilosti! Ne pozna lepega vedenja in ne ovir. Čim bolj nemogoče se vede, tem ljubši je ljudem. Če bi se kak odrasel vedel tako, bi ga že zdavnaj nagnali iz družbe. Pri Jožetu je vprav narobe: on očara ljudi s svojimi robatimi razvadami. Nedavno je neki ljubki gospodični izpraskal luknjo v jopico. Praska sploh strastno rad. Odkar se je začel zavedati čudovitega ustroja svojih nohtov, ni noben namizni prt več varen spričo njega. Vsakršno tkivo preizkuša kot kak strokovnjak, ali je trpežno ali ne.

Kar se tiče luž, bi rajši nič ne rekel. Če bi znal prav tako »tekoče« govoriti, bi bil pravi pravcati mali Demosten. Pri tem pa občudujem le to: kako da zna zvito skrivati svoje prave namene! Z nekakšnim onstranskim vedenjem zna izbrati psihološko pravi trenutek. Medtem ko, na primer, vzame moje gumbe na piko, pa zadosti svojim potrebam, pri čemer ni to nič, da mi odtrga gumb. Jože I. zlorablja dobro voljo svojih občudovalcev. Kaj bi bilo, če bi bil jaz povabljen na državno kosilo in bi začel nenadoma, ves rdeč ko kuhan rak, cepetati in divje tuliti, ker — ker še nisem dobil juhe! Ali če bi pred vsako jedjo svoji sosedi odtrgal gumb z bluze in ji z vsemi desetimi prsti grebel po obrazu! Kaj bi nastalo iz takega nebrzdanega vedenja? Dejali bi, da sem baraba ali pa norec. Na vsak način bi me vrgli ven, ali bi me zapisali na seznam sumljivih elementov.

Pri Jožetu je pa to vse v redu. Še več: pravijo, da je špasno in krasno. Lahko se vede kakor Pavliha, lahko kriči in besni, če mu ni kaj všeč. Izlahka pokaže svojo požrešnost in svojo nevoljo. Dovoljeno mu je, da po mili volji strga po krožniku in vrže žlico proč. Pa so vsi navdušeni spričo teh surovosti... Če se meni spolzne iz rok šilce, je to znak, da se bo nekaj hudega zgodilo. Če pa to napravi moj sin, pa se mu vse smehlja, češ, kako je »gracijozno« neroden. Jože I. je majhen tiran, ki zasužnjuje vsa srca in vzbuja z najbolj navadnimi sredstvi občudovanje. Ali mislite, da v tem smislu ni bil tudi Neron srčkan dojenček?

Kako rad bi zamenjal z Jožetom I.! Moji znanci ne bi imeli nobene druge misli, ko da bi s šegavim vedenjem izvabljali iz mene mojo dobrohotnost in me obdržali v dobri volji. Zmeraj bi me ščegetali in ujčkali. Preštevali bi mi prste in bi pri tem izgovarjali ljubke pregovore. Jemali bi me zdaj v naročje, zdaj bi me polagali na trebuh, kakor so vajeni ravnati z Jožetom. Pol ure in pol ure bi mogel ždeti v svojem vozku in poslušati tipkanje svojega očeta iz sosednje sobe. Kopali bi me, z brisačami otirali in me mazali z balzami. Z vsem razkošjem bi kot dojenček zapravljal svoje dneve — srčkano bi Bogu kradel čas in pri tem bi me božkali in občudovali.

In še za nekaj smo Jožetu I. nevoščljivi: da zna iz muhe napraviti konja. Svet, ki živi v njem, je ena sama senzacija. Voda v banji, očetovi naočniki, mamina zaponka, kanarček, prvi pogled v zrcalo, gumijasti kužek, ki se dá tako lepo žvečiti, zamišljeno igranje z njegovimi blazinastimi prstki — vse ena sama senzacija! Medtem ko mi odrasli s starčevsko dolgočasnostjo brezbrižno zamahnemo z roko, pa Jože I. venomer išče novih prilik za občudovanje in je vedno na preži, da bi kaj novega odkril. Z bistrovidnimi očmi odkrije v okolici svojih duševnih območij nove senzacije, ki zaposlijo njegove male možgane. V 'a oddelek spada tudi sveženj ključev, ki se je bil z njim nedavno sprijaznil. Kako je iznajdljiv, da si preganja dolgčas: poskus, da bi se po eni nogi naučil hoditi, je prav tako razburljiv in skrivnosten, kakor sklepanje prstkov ali prijemanje kakega predmeta, ki visi na vrvici pred njim.

Le nekaj mi pri njem ni nič všeč: da je z vsakomur prijazen. Pusti, da ga vsakdo sme vzeti v naročje in se igrajčka s tujimi ljudmi. Diči ga očarujoči videz kake filmske zvezdnice. Če bi znal pisati, bi brez dvoma dajal svoje podpise. Prav nič ne vem, po kom se je tega navzel. Čim zasliši kake nove glasove, bi si kmalu vrat izvinil. Zlasti so njegova ljubezen moški z naočniki. Za pogled naočnikov bi dušo prodal. Nemara da se mu razvija brihtnost... Vse sem poskušal, da bi napravil nanj globlji vtis, a čim se pojavi nova gora obraza pred njim, sem jaz že nič. Najrajši ima, kar je sodobno in neznano, pustolovsko in romantično.

Navzlic tej majhni sebični ljubosumnosti sem vendarle brezmejno srečen. Jaz ne spadam k tistim sramežljivim očetom, ki se plašno izmikajo ozračju cucljev in plenic, da si tako ohranijo svojo moško »čast«. Svoja čustva omalovažujejo in se delajo, kakor bi svojega lastnega sina pobrali kot najdenčka za plotom. Skrivši pa krošnjarijo s slikami svojega dojenčka. Prežijo na trenutek, kako bi navidezno brezbrižno potegnili listnico izpod suknjiča in bi v svobodi predvajali že dresiranega dediča: gospod sin na trebuhu; gospod sin, ko sesa palec; gospod sin v banji...

Tudi strahu spričo otroškega vozička ne poznam. Nekatere očete kar mraz strese, če morajo voziček peljati čez cesto. Pri tem se vedejo tako, kakor bi kaki tuji materi storili majhno uslugo. Kakor bi bili nekam raztreseni in z igrivo zamišljeno eleganco imajo eno roko v žepu, z drugo pa držijo za voziček. Če jih sreča kaka mlada gospodična, osramočeno povesijo pogled na tlak. Rajši bi kamelo vodili za povodec čez cesto kakor otroški voziček. Nemara je ta plahost izraz odstranje-

nega indijanskega kompleksa. Saj je sleherni moški v nekem kotičku svojega srca ovirani Vinetu; majhen Herkul iz sanj; brez častihlepja po otroškem vozičku. Ali je Herkul kdaj v svojem slavnem življenju peljal kak otroški voziček?

Gospe in gospodje, jaz sem kot oče povsem drugačen! Jaz sem rojen skrbnik dojenčkov. Jaz ne poznam samo otroškega vozička — jaz dajem svojemu gospodu sinu kdaj pa kdaj tudi steklenico! Če ga vzdignem iz otroškega vozička, se zvije kakor črviček in zazija kakor vrata pri skednju. S prsti se zasadi v vato na ramenih mojega suknjiča in kihne z nebogljenim izrazom. Samo povijati ga ne znam. Moja žena je obupala, da bi me uvedla v skrivnosti moderne tehnike povijanja. Teoretično sem izvrsten povijalec, le v mokri praksi ne zmorem. Očividno je povijanje posebnost ženskega sveta. Sicer ne bi mogel svoje žene tako naglo oviti okrog prsta. — Res, k sramežljivim očetom jaz ne spadam. Ali pa ste si to mislili o meni? Ne pozabimo, da je bil vsakdo od nas majhno, jokajoče dete. Če bo moj sin postal kdaj kak genij — kar ni izključeno, ko se tako razvija — potem se bom lahko postavil, da sem slavnemu človeku dajal piti iz steklenice... (Teodor Riegler.)

»Le pusti, naj ga piči, saj bodo itak rekli, da sem ga jaz!«

Griša Koritnik:

Veliki petek 1940

E. Piščančeva: Kalvarija

Po nasmehu zlate zarje
je napočil Črni dan:
oster hlad teži oltarje,
jih zagrinja v mrak teman.

Pobledel je žar resnice,
glavo sklanja srčni cvet,
onemela vest pravice,
k tlom tišči jo bajonet...

Sence mržnje in prepira
vstajajo strašeč na dan,
nad Evropo razprostira
temna krila črni vran.

Kdaj napoči nam vstajenje,
kaj pogube nas otme?
V nas je samih odrešenje,
vsakdo v sebi naj začne!

TEHNIKA

Učinki modernega vojskovanja

Narodi prihajajo vedno bolj do spoznanja, kako obvladuje tehnika svet, saj morajo žalostne izkušnje današnjega časa tudi najbolj nevernega Tomaža prepričati o tem, že v mirnem času kažejo na to dejstvo želje in zahteve gospodarsko močnejših sosedov, ki vsiljujejo svojo voljo drugim narodom, da bi jih vpregli zlepa ali zgrda v svoj voz in opravičujejo svoje početje s tem, da imajo kot gospodarsko močnejši in bolje organiziran narod »pravico do življenja«, t. j. do vladanja in izkoriščanja drugih.

Kar velja za normalne odnose v miru, je toliko bolj važno za vojno stanje, ko države strgajo krinko in pokažejo pravo lice druga drugi. Namesto diplomatov si stojijo na mejah nasproti armade, da pomerijo svoje moči. Tudi tukaj je tehnika vtisnila svoj pečat, saj je moderna vojna bolj in bolj vojna strokovnjakov, kjer je osebna moč in hrabrost že zdavnaj izgubila prvoten pomen pred orožjem, ki so ga leta in leta ustvarjali nasprotniki v svojih tovarnah, čeprav mnogokrat za ceno velikih žrtev svojega naroda. Kar poglejmo sestav današnje armade, ki odloča na bojnem polju: Oklopni oddelki, oklopne čete, čete s strojnicami, motorizirane čete, topovi za protiavijonsko obrambo itd., vse to so izdelki, od katerih vsak zase pomeni pravcati čudež stvaritve človeškega duha. Če prištejemo k temu še organizacijo in preskrbo vsega, kar je četam v napadu na sovražno ozemlje potrebno, človek res ne ve, ali bi bil ponosen ali žalosten nad uspehi in sadovi svojega dela.

Zadnje mesece minulega leta smo imeli priliko opazovati učinke takega udejstvovanja modernega tehničnega orožja, ko je v Evropi na tolikih krajih zopet zagorel vojni požar. Tako so nam na razpolago poročila o razdejanju Varšave, ki se je upirala sovražnemu prodiranju, dokler ni bila popolnoma razdejana.

Boji za Varšavo so se začeli 9. septembra preteklega leta, ko so Nemci po svojih poročilih zasedli Lodž. 19. septembra se je začelo obstreljevanje poljske prestolnice iz topov vseh velikosti, potem ko so Poljaki, ki so bili v obkoljenem mestu, odklonili, da bi predali mesto sovražniku. Obstreljevanje je trajalo nekako do 27. septembra, ko so se začeli pregovori za predajo mesta.

Osem dni je bilo sicer nezavarovano mesto izpostavljeno ognju iz vseh vrst topov in letalskim napadom in po vkorakanju nemških čet v osvojeno mesto se je pokazalo zmagovalcem sledeča slika: Glavna življenjska središča mesta so bila popolnoma razdejana. Tehnični oddelki, ki jih ima nemška vojna sila priprvljene, da pomagajo in oskrbujejo vojsko pri prodiranju v sovražno ozemlje, so stali pred težko nalogo, da zopet vpostavijo porušene najvažnejše obrate, da bi bilo omogočeno bivanje tistim prebivalcem, ki so preživeli padec Varšave, ki so jih cenili na 1,830.000 oseb in 130.000 poljskih vojakov.

Razdejanje, ki je bilo rezultat osemdnevnega bombardiranja, je bilo ogromno: elektrarna, vodovod, kanalizacija in plinarna so bila porušena. Po ulicah so stale ruševine in mesto je na mnogih krajih gorelo.

V elektrarni so granate razbile 20 kotlov. Turbine z generatorji so imele vse polno lukenj od izstrelkov. Transformator za 11.000 kVA je pogorel. Glavni kotel, ki je napajal omrežje, je bil raztrgan. Kabel, ki je vezal veliko električno cenaralo Pruskova je bil na šestih mestih pretrgan. Varšavski vodovod je mogel dajati v mirnih časih 100.000 m³ vode dnevno. Voda pa se je morala čistiti v posebnih filtrih. Granate so mnogo filtrov razdejale, sesalke so bile prirejene na električni pogon in jih niso mogli rabiti, ker ni bilo elektrike. Zato so najprej spravili v tek sesalke na parni pogon, ki so pred vojno služile za rezervo. Tudi vodovodna mreža je bila zelo poškodovana. Da so mogli vsaj glavne ulice oskrbeti z vodo, so položili v prvih šestih dneh čez 1000 m cevi od 100 do 1200 mm premera. Ko so vpostavili vodovod, je postalo pereče vprašanje kanalizacije. Kanali Varšave so namreč tako zgrajeni, da morejo sesalke dvigniti vodo iz najglobljih cevi. Za zaščito kanalske mreže pred nalivi pa je ves sistem preskrbljen s posebnimi prelivi, ki so bili od ruševin zametani. Kanali sami so bili na 28 mestih z ruševinami tako zametani, da je bil odtok vode zelo otežkočen. Tako je nastopila nevarnost, da bi odpadle vode zalile kleti, kar je bilo toliko bolj nevarno, ker je v tem času skoraj tretjina preostalih prebivalcev bivala v kleteh

polna oljke in je to nujen, nepogrešljiv znak naše cvetne nedelje.

Ob večerih teh dni se vrši po cerkvah zelo obiskana slovesnost: pridigar pokaže vernikom drugo za drugim mučilna orodja pri Kristusovem trpljenju ter povabi vernike, naj jih počastijo. Na veliki petek se začne po taki pobožnosti procesija po naselbini, pri tem nosijo s seboj ponekod tudi znake Kristusove muke. (Vse te dni sem videl, kako so stražili v cerkvi pred bogato okrašenim božjim grobom fantje v narodnih nošah.) Ta velikopetkovski obhod se vrši ob svitu neštetih sveč, lampijonov in plamenic (spomnil sem se neke nočne procesije v Rimu od Laterana do Marije Snežne, ki pa je bila napram tej dalmatinski pravi sejem). Sprevod stopa počasi, hoja je umerjena, korak slovesen, le tu in tam zanese katerega v značilni primorski poplesavajoči ritem (vendar bi stavil glavo in še kaj povrh, da tukaj ne bi mogel nikoli doživeti kaj takega kakor v Benetkah, ko so vpričo mene nekega pridigarja njegovi verniki trikrat ali še večkrat ustavili s ploskanjem kakor pri nas na shodu z medklici; ni čudno, ko je pa tudi on vsak trenutek vzklikal: »Eviva la Madre, eviva la Vergine«!).

Največja posebnost in obenem največja lepota teh obredov pa je običaj, ki se vrši samo ponekod v Dalmaciji v noči od velikega četrtka na veliki petek in se imenuje naravnost »križev pot«. Ta procesija traja vso noč (rad bi povedal še to, da v teh krajih po deželi polnočnic o božiču sploh ne poznajo in se zdi, da je sredozemskemu človeku intimni praznik rojstva Gospodovega vse premalo razgiban in dramatičen, da bi ga izzval k večji umetniški dejavnosti!). In tu je naša Sevilja!

Tak obhod sem videl na severnem obrežju otoka Hvara in prav tega bom tudi opisal. Organizirajo ga vsako leto prebivalci selišč Jelse, Vrboske, Vrbnja, Svirč, Vrisnika in Pitev ter je ta navada tako stara, da ji nihče ne ve začetka. Te »bodulske« (Boduli pravijo otočanom) naselbine so druga od druge oddaljene samo kake pol ure in leže nekako v krogu. Procesija se vrši tako, da se odpravi iz vsakega od naštetih krajev istočasno, t. j. ob enajstih zvečer proti sosedni fari, kjer se v cerkvi ustavi, pomoli in nato spet odide dalje proti drugi postaji svoje krožne poti. Tako obidejo po vrsti vse fare in se seveda nikjer ne srečajo ter konča ves obhod zjutraj proti osmi uri zopet v domači cerkvi. Ta procesija je največja prireditev vsega leta in se zanjo pripravljajo kar po tedne pevci, predvsem pa »bratovščine«, ki vodijo vso organizacijo. Glavna osebnost slovesnosti in za nekaj tednov sploh glavna osebnost svojega kraja pa je tisti, ki bo to leto nosil veliki križ, t. j. »križonoša«. Kdo bo ta srečnik, to se določa na različne načine, bodisi po odločbi župnikovi, po vrstnem redu ali celo po licitaciji, tako da mora kandidat, če hoče zmagati, odriniti za priprave najvišjo vsoto. Na vsak način pa prevzame izvoljenec vodstvo vseh priprav in tudi morebitne stroške. (Nisem in nisem se mogel ubraniti primerjave z grškimi »voditelji zborov« v klasični dobi!)

Obred se vrši v vsakem vremenu, kakor da gre za izvrševanje najsvetejše obljube. »Križonoša« je oblečen v belo haljo in je navadno bos, kar pomeni tem večjo pokoro, ker hodi s svojim do 20 kg težkim kovinskim križem pri nezadostni razsvetljavi po kamnitnih, vegastih poteh, za katere vem, da je še podnevi težko in skoraj nevarno hoditi; poleg tega je ta pomladanski čas prava sezona neprestanega menjavanja ledene burje in mokrega juga (»šilok« mu pravijo). Zvečer pri odhodu nikoli ne veš, ali se boš vrnil do kože premočen ali pa skozi in skozi premražen od burje, ali pa pogosto oboje. Zraven »križonoše« stopa mož z nekako laterno, da mu sveti. Vodja se je pri pripravah najbolj naslonil na verska društva, tako imenovane »bratovščine«. Te bratovščine pa imajo za seboj tako tradicijo in so tako spojene z vsem življenjem teh mest, da se sploh ne čutijo več kot posebne verske ustanove, marveč kot neke splošne ljudske častitljive starine. Nekatere živijo nepretrgano že iz srednjega veka dalje in je razumljivo, da so člani nanje na vso moč ponosni. Najbolj znana je menda »bratovščina sv. Nikole Putnika«, ki ima za te pomorce seveda še prav poseben pomen; povsod na vidnih skalah ob obrežju boš videl kako kapelico zanj, da se mu lahko mornarji in ribiči kar mimogrede z morja zahvalijo in spet priporoče. (Saj je tako tudi ob vsej poti naših splavarjev in tudi oni pojo k sv. Miklavžu, ki »naj na vodi pomoč nam da!«)

Druga bratovščina se briga n. pr. za prireditev tega »križevega pota« in njeni člani gredo pri procesiji takoj za nosilcem križa kot častno spremstvo. Na glavi imajo bele kapuce in so sploh ogrnjeni v bela ogrinjala. Za njimi gresta dva glavna pevca, ki pojeta silno stare napeve z imenom »Plač Gospin i Muka Gospodinova«. Nato pa pride vse ostalo ljudstvo, dejal bi, res skoraj vse, ker to noč ostanejo doma samo bolniki in otroci, ali pa tudi ti počakajo na vrnitev domače procesije v cerkvi pred božjim grobom. Pri obhodu je najlepši red, nikjer ni zmede ali da bi kdo motil pobožnost, kar je treba tem bolj poudariti, ker je to ljudstvo nad vse živahno in povrh vsega sploh ni navada, da bi se obreda udeleževala duhovščina. Povsod le glasne molitve in petje. V vsaki cerkvi se ustavijo, pevci odpojo nekaj kitic iz »Plača« in sprevod gre spet dalje. Ko se vračajo že pri belem dnevu proti domači cerkvi, jih tam pričaka domači župnik, »križonoša« pohiti k njemu, poklekne in mu izroči križ, ki ga župnik poljubi, nato pa ga še enkrat vrne nosilcu, da ta z njim blagoslovi ljudi.

Čast tega voditelja je tolika, da navadno po vrnitvi z obhoda, torej na veliki petek, priredi celo pojedino ali vsaj svečan zajtrk, kamor povabi duhovnika, funkcionarje procesije in pa ostale ugledne osebe iz kraja. Da je nosil križ pri »križevem potu«, to mu je za vse življenje največji ponos, o tem bo pri vsaki priliki pripovedoval svojim znancem in potomcem. Še nekaj tednov potem boš slišal, kako tudi drugi ljudje na široko obravnavajo, sijaj in veličastnost procesije z vsemi podrobnostmi; v tem je pa seveda pohvala ali pa graja za križonošo, ki je priredil ter vodil slovesnost. To je pač še čisto drugačna čast, kakor pri nas za tistega, ki sme nositi pri vstajenju veliko bandero.

Če je že na dneve pred veliko nočjo taka stvar, sem pričakoval za veliko soboto, še bolj pa za nedeljo tem več. Bilo pa ni ničesar! Kakor da je z ono velikansko prireditvijo na veliki petek vse končano: nikakega žegna, nikakega vstajenja! Velika nedelja je tukaj prav taka, kakor vsaka druga v letu, še manj: na vseh ljudeh se vidi tista utrujenost, kakor jo kažemo, recimo, mi v torek po praznikih. Da so me z žegnom pustili na cedilu, ni čudno, saj živijo ti ljudje večinoma samo od ribolova ter po mojem vtisu zelo poredkoma vidijo beli kruh, potice so jim pa bržkone popolna Indija Koramandija. Pač pa je ravno v tem času po dalmatinskih mestecih in vaseh (saj nikoli ne veš, kaj so prav za prav) zelo lepa navada, »blagoslov ribe«: duhovnik hodi po hišah in blagoslavlja ulovljene ribe. To edino me je takrat spomnilo na naš kranjski žegen.

(M. A.)

Frtaučku Gustl ma beseda

Tu je tku naroden, ke človk na more nekol tekat pridet du besede, keder b rad pršou. Kene, pujuteršnem je u pratk svet Jožef. Ta dan je gud Jožetu in pa Jožic Kuku b m prou pršlu, če b mou jest šele pujuteršnem beseda, de b vam vošu gud tku, koker se šika. Zdej s pa na vem drgač pumagat, koker de vam vošem kar dons naprej, de b vam Bug dau zdrauje in pa tud use tist, kar b rad mel. Jest saj upam, da bote moj današen vušil glih tku za dober gor uzel, koker če b vam šele pujuteršnem vošu.

Asten, zdej pa kej druzga naprej.

Človk res na ve, kuku je tu, de sa se zdej zadne čase začel prefesari prtužvat čez šule, štedenti pa glih tku. Šule mama ja lepe u Iblan, pa dost jih je mende tud. Štedentem mende zatu nisa šule ušeč, ke se morja učit, namest de b se hudil smučat al pa drsat pu zim, pu let pa žoga brcat. Jest jim tega na zamerem, ke tu je res luštn, pa tud zdrau je bl. Prefesari b se pa mende tud na prtužval, če b se jim na blu treba dan na dan s štedentem glave ubijat. Ta reč b se mogla tku nekok naštimat, de b blu za prefesarje prou in pa za štedente tud. Sevede tu ni prou lohku, ampak dondons mama tulk brihtneh ldi na svet, de b tud tu na blu nemugoče. Ene par predmetu b se mogel ajnfoh udpraut, ke sa tku al tku čist udveč, pa b lohka prefesari učil puzim smučat in pa drsat, pulet pa žoga brcat in druge take reči, ke sa štedentem neubhoden putrebne za zdrauje. Mal b jim s tem že ustregel, de b jim na blu treba zmeri gudrnat. Za božja vola! Neki se more pa človk tud učit, če če kaj znat. Kar samu ud sebe na bo nubenmu u glava letel, če je še tku talentiran.

Recima! Pisajne b se čist lohka iz šul udpravu. Za pisajne mama ja zdej pisalne mašine, ke tku lepu pišeja, de lohka usak bere, če zna brat. Sevede brajna b se mogel pa že še en čas učit, ke take mašine du zdej še ni nubeden pugruntu, de b namest nas brale. Doug pa mende tud na bo, pa boma dubil take mašine. Saj sma vender usak dan bl napreden. Keder boma dubil tud take mašine, de boja znale brat, boma pa na kojn.

Zguduvina b se pu mojeh misleh tud lohka pu šulah škartirala. Kua nas pa briga, kuku je blu pred taužent letem na svet? Zdej je ja use drgač, koker je blu tiste čase. Edin koleja se lde še dondons glih tku med saba, koker sa se pred taužent letem, al pa murde še bl.

Zemlepisje se men zdi tud čist neputreben. Če je u naš dumuvin lušten, za kua b škilel ke čez meja. Kdur je pa glih ferbčen, kuku je u Afrik al pa ke drge na tem svet, nej gre pa pugledat, pa bo vidu use na licu mesta. Sej zdej je lohka kar hiter tam, kamer ga uleče, ke mama eroplana. Če nima glih gnarja za rajža, nej pa mal špara. Sej ni treba, de b use mladina zakrokala. Puglejte, kuku je naredu rank Krištuf Kulumbus, ke je biu tud ferbčen, če je še kej takeh kutičku na svet, ke jih še na puznama. Kar šparat je začeu, pa je mou kmal tulk skp, de je lohka šou na rajža. Sej vam je mende znan, de je zm pr zme pugača, kamen pr kamne pa palača. Če na morte pr teh slabeh časeh nč na šparat, graste pa tud lohka h nogam. Sej če eden še tku pučas hod, če doug hod, pa tud deleč pride. Verjamete, de če b tekat Krištuf Kulumb na šou Amerike iskat pu svet, b še dons mi na vedel zajna. Dondons je pa že skori več Sluvencu v Amerik, koker u Jugoslaviji. Pa se še zmeri ke selja, če duma na morja pridet du kruha. Nam b kar prou pršou še en tak košček sveta, koker je Amerika. Al ne? Jest mislem, de ste prou usi mojeh misel.

Asten, kar prefesari nej uzameja ta reč u roka, pa boja že tku uštimal, de na bo večenga gudrnajna. Sevede, čist pa gudrnajna tud na boja mogel udpraut, če b Sluvencem tud pečen gulobi u nafe letel. Tu je sploh nemugoče. Kene, če uslučki rigaja, krauce mukaja, mačke mjaukaja, za kua b pol glih lde na smel gudrnat? Sej še jest učaseh gudrnam, če m kašna reč ni prou. Ušeč pa tud človek na more bit kar ud kraja use. Keder prideja spet kašne nove duklade, pa holt gudrnam, ke s drgač na morem pumagat. Če b na gudrnou, b znal nazadnz še clu miselt, de sa m buhve kuku ustregel z dukladam.

Puglejte! Pred enem šternajstem dnevem me je neki tku zjezel, de sem začeu tud jest gudrnat, če prou ni tu moja navada. Učaseh pa že tku pride, de človk na more bit tih.

Kene, tam pred flačkajnarjem pr tisteh treh mustoveh sem s pustu pr enmu mužakari čeule spucat, ke sem mou tku nagraužen pupackene, de me je blu sram jit med ldi. Dons že več na vem, kulk me je ta špas kuštou. Spucu m jih je pa že tku lepu, de sem biu kar vesau, ke sam ja mahu gor pu Prešernu ulc. Use je gledal za mana. Sevede, lde sa se čudil, kuku je tu, de mam tku zgloncane čeule, ke je tak blat pu mest. Puseben frajlam sem biu ušeč. No, ka sem prmaširu gor du glaune pošte in tou zavit ke preke Zveizd, sem pa kar naenkat zagazu u tak strašen blat, de nisem mou sam čeule spet pupackaneh, ampak še clu pu hrbte sem biu vas z blatam pušprican. Mejčken je mankal, de nisem zakleu, ke sem se pugledu. Tu je vender škandal, sem zagudrnou tam pred glauna pošta. Al res nimaja nubene metle več na pošt, da b mal pumedel pu hudnike? Al ni škoda tisteh dinarčku, ke sem jih ofru pr treh mustoveh, de m je čeule spucu? Zdej sem pa spet tku pupackan, de nisem za nekamer.

Tku sem biu pa jezen, de je use pu man gumazal. Ke vem, de men jeza škodje, me je pa še bl jezil. Kar gor na glauna pošta sem skoču in stopu pred en tak voken, ke jih maja nalaš za tu narejene, de lde veja, ki morja pučakat, če maja s pošta kej za upraut. Tam pr tistmu vokne sem stavu več ket pu ure, de sem pršou na vrata. Ke sa se lde pučas razgubel izpred vokna, sem pršou pa jest na vrata in sem prašu tistega gespuda, ke je sedou za tistmu voknam, kar more človk jit, če ma kašna prtožba. Gespud me še pugledat ni mou čas. Kr z roko m je pukazu u lft preke prvem štuk.

Sevede jest sem ga zastopu in hiter ker pu dve štenge preskoču, da sem biu pred u prvem štuk pred tistem uratem ke se sprejemaja prtožbe. Ke sem putrku tam na urata in je eden not zarežu: «Naprejl« sem pa stopu not glih tku blaten, koker sem pršou s ceste. Gespud me je mal nejevolen pugledu, ke je vidu, de mam čist blatne čeule. Pol me je pa nahrulu in me prašu, če nisem vidu pred uratem tista slama za čeule ubrisat.

«Sevede sem ja vidu,« sem mu jest udguvuru. «Al miselte, de se jest na zastopem na čednast? Jest sem sam zatu kar tku blaten not pršou, de mam s saba «corpus delikti«, ke sem se pršou prtožet zavle blata, ke ga kar pestete tlela pred pošta na hudnike. Al res nimate nubene metle pr hiš, de b pustl mal hudnik pumest. Kar puglejte me, gespud! Glih zdej sem s pustu pred flečkajnarjem čeule spucat. Tle pred vaša pošta sem se pa spet tku pupackou, de nisem za nekamer. Prosem, kar hiter m puvrnte tiste dinarje, ke sem jih mogu plačat, de m je čeule spucu, drgač se bom pa prtožu na pošten ministerstvu.« Al mu nisem fajn povedu? Pa veste, kua m je gespud udguvuru?

Glih tkula m je reku: «Kar prtožte se, kamer se čete. Men je useglih. Veste, de je glih pred ene par dnevam pršla ena prtožba ud tramvajskega derekciona, de morma pred pošta prec vorenga naredit. Tam se nabere zmeri tulk ldi, de tist, ke b se rad s tramvajem kam pelal, še u tramvaj na morja. Mi sma s doug glave ubijal, na kašna viža b se dau ta drejn pred pošta udpraut. Že skori scagal sma, kar naenkat pa enmu prifrtrogari pade u glava, de boma še ta narloži tramvajskem derekcjone ustregel, če bomo pustil na hudnike prou velik blata ležat, pa bomo kmal ldi z nega pregnal. No, in kua sma tud naredel, pa se je prou dober ubnesel.«

«A tku je ta reč,« sem mu uduguvuru. «Pol pa uprustite,« sem še dustavu pa sem šou. F. G.

»Vidiš, sama sem odprla odtok in ni treba za vsako figo delavca klicati v hišo!«

Na božji brvi

Cvetna nedelja je podoba velike nedelje. Cvetna nedelja napoveduje, velikonočna nedelja oznanjuje Kristusovo zmago. »Hozana Sinu Davidovemu!« Toda sredi med njima je še veliki teden in veliko trpljenje; veliki petek in Kristusova smrt.

Kraljestvo množice torej ni odločilno za Kristusovo zmago; saj si ljudske množice na veliki petek niso upale nastopiti za Kristusa. On je vedel, da tega ne bodo storili. Zakaj je na cvetno nedeljo kljub temu sprejel češčenje nestanovitne množice? Hotel je, da se pokažeta dve ljudski lastnosti v prav jasni luči in razločni obliki.

Jasno je, da ljudstvo naposled vzljubi le tistega, o katerem ve, da se nesebično žrtvuje zanje. Kdor ne išče pri ljudstvu ne hvale, ne hvaležnosti, ne časti, ne denarja, ne dobička, ne blaga, tega ljudstvo spozna in sprejme za svojega prijatelja.

Jasno pa je tudi, da se nihče ne sme zanašati na ljudsko navdušenje. Ljudska duša vzkipi kakor voda, kadar zavre; pa mine ogenj, posoda se shladi. Kristusa navdušene množice niso premotile. On je vedel, kaj je v človeku. Kristus ni prišel do zmage po volji nezanesljive množice. »Niste vi mene izvolili —«

Nad kraljestvom množice je kraljestvo duha, nad trenutnim navdušenjem je večna ljubezen. Akoprav je ljudstvo nedavno pozdravljenje »Hozana!« spremenilo v zahtevo »Križaj ga!«, je šel Kristus zanje v bridko smrt iz same ljubezni. Lepo vodilo socialnega življenja in merilo človeškega srca je geslo: »Ljubezen za ljubezen! Zvestoba za zvestobo!« Toda nehvaležnost in nezvestobo vračati z usmiljeno ljubeznijo: more le Bog.

Kakor vtis slovesne cvetne nedelje ni mogel v farizejih zatreti sovraštva do Kristusa, tako vtis krvavega velikega petka ni mogel v Kristusu ugasniti ljubezni do zaslepljenega človeštva. Sovraštvo in ljubezen sta šla do svojega viška, prav do konca. Zaradi sovraštva mnogih: je moral umreti Eden in zaradi smrti in ljubezni Enega: morejo sedaj živeti mnogi. Kdo ne bi ob tem velikem spominu v spokornem duhu pokleknil pred Gospodov sveti križ in oltar?

Šah

V medklubskih tekmah za zvezino prvenstvo je bila v preteklem tednu odigrana v prvem razredu tekma med prvim moštvom Centralnega šah. kluba in š. k. »Triglavom«. Rezultat je bil 6 : 1 za Centralni šah. klub. Ena partija je nedokončana, je pa za š. k. »Triglav« dobljena, tako da bo končni rezultat najbrže 6 : 2. Prekinjena partija iz tekme med prvim moštvom LŠK-a in š. k. »Triglavom« je končana in je končni rezultat te tekme 5 in pol : 2 in pol za LŠK.

V mariborski skupini sta glavna konkurenta novi klub š. k. »Vidmar« in š. k. »Železničar«. V celjski skupini je Celjski šah. klub brez nevarne konkurence.

Tekmovanje v ljubljanski skupini, katero je najrazburljivejše, je tik pred koncem. Opaziti je rahlo premoč LŠK-a nad Centralnim š. klubom, končnega rezultata pa z gotovostjo še vedno ni mogoče predvideti. Odločila bo vsekakor tekma med njima samima.

Zadnjič smo poročali o lepem uspehu bivšega avstrijskega mojstra in priznanega teoretika Kmocha v četvornem matchu z dr. Euwejem, Boschem in Landauom. Takoj po tej zmagi je Kmoch še enkrat zmagal v Amsterdamu na turnirju z osmimi udeleženci. Dosegel je prvo mesto s 6 točkami brez poraza pred dr. Grootom, znanim holandskim mojstrom, ki je dosegel 5 točk. Najboljši holandski mojster za dr. Euwejem, Landau, se je moral zadovoljiti z delitvijo 3. in 4. mesta s Prinsom.

Iz olimpijade v Buenos je današnja Capablancina partija z danskim mojstrom Enevoldsenom.

Enevoldsen — Capablanca

1. d2—d4, Sg8—f6. 2. c2—c4, e7—e6. 3. Sb1—c3, Lf8—b4. 4. Dd1—c2, 0—0 (tako je igral kot črni Keres v matchu z dr. Euwejem in je imel uspeh). 5. a2—a3, Lb4—×c3+ 6. Dc2×c3, d7—d6, (z izvedbo poteze e6—e5 stremi sedaj črni po osvoboditvi damskega lovca). 7. g2—g3, Dd8—e7. 8. Lf1—g2, e6—e5. 9. d4—d5, a7—a5! (dobra in potrebna poteza proti napadu belega na damskem krilu z b2—b4 itd. Črni poleg tega grozi z a5—a4 blokirati belo damsko krilo). 10. b2—b3 (energičneje bi bilo b2—b4) Sb8—d7. 11. Sg1—f3, Sd7—c5. 12. Sf3—d2, Lc8—f5. 13. 0—0, Sf6—e4. 14. Sd2×e4, Lf5×e4. 15. f2—f3, Le4—g6. 16. Lc1—e3, b7—b6. 17. b3—b4, Sf6—d7. — 18. Tf1—c1 (beli preveč pripravlja napad na damskem krilu in črni ga prehiti na kraljevem krilu. Takoj c4—c5 je bilo boljše.) a5×b4. 19. a3×b4, f7—f5. 20. f3—f4 (to da lepe izglede črnemu na e liniji, kar Capablanca takoj izkoristi) e5×f4. 21. g3×f4, Sd7—f6. 22. h2—h3, Ta8×a1. 23. Tc1×a1, Tf8—e8. 24. Ta1—a3, Lg6—h5. 25. Dc3—c2, Sf6—c4! 26. Le3—d4, Dd8—h4. 27. e2—e3, Dh4—e1+ 28. Kg1—h2, Lh5—f3 (elegantno, toda manj solidno kot D×b4). 29. Ta3—a2, Te8—e7. 30. Dd1—a4, Kg8—f7. 31. Da4—a8, Se4—d2! (grozi Df2). 32. Lg2×f3, De1—f2+ 33. Kh2—h1, Df2—f1+ 34. Kg1—2, Sd2×f3+ 35. Kh1—g3, Sf3×d4 in beli se je, ker je proti črnemu napadu sedaj brez obrambe, vdal.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrši vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše ček. račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: štev. 1117-94, Paris; Holandija: številka 1458-66, Ned Dienst; Luksemburg: številka 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Križanka

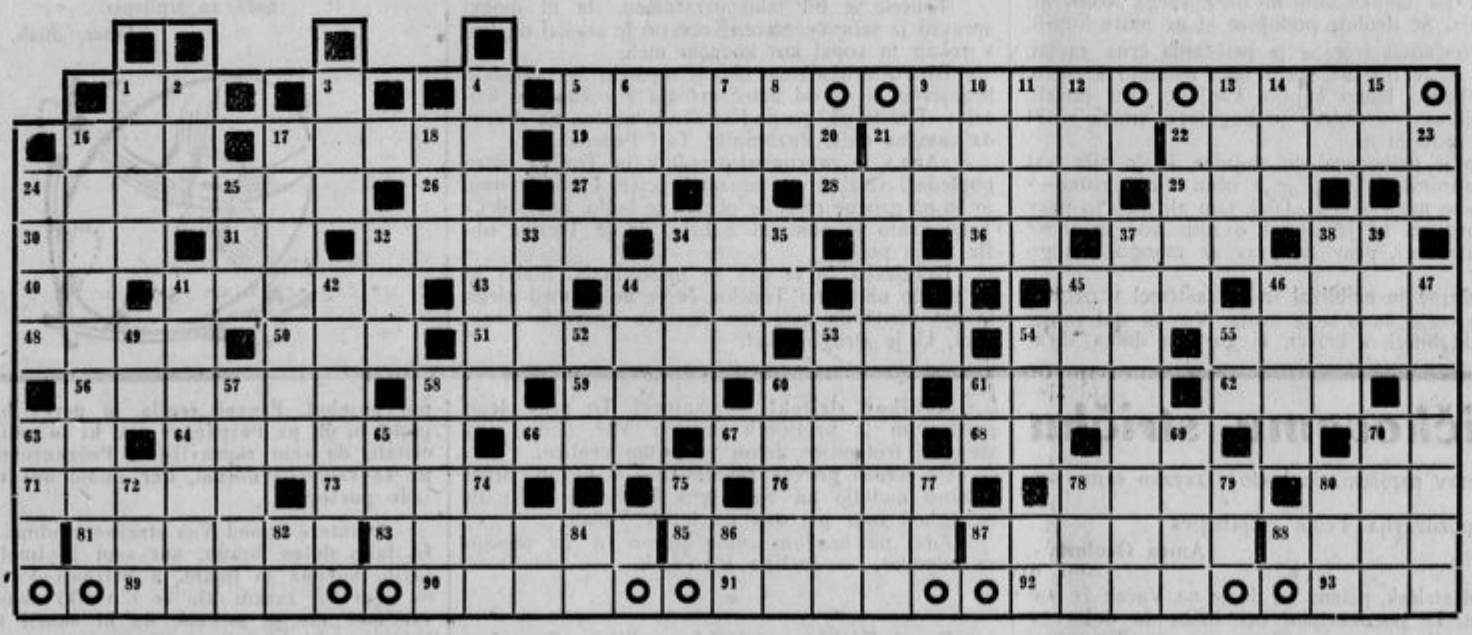

Vodoravno: 1. Besedica, ki jo rabimo pri karanju 5. Tuja beseda za podnebje 9. Način zapisovanja glasbe, napisana melodija, tudi beležka, red v množini 13. Korenit, trd, trdoživ 16. Prišla je baba Iskrca, jedla ... iz piskrca, migala s suhó bradó (Jurčič — «Deseti brat«) 17. Kadar piha, gre do kosti in zvezda nosi njegovo ime 19. Kmetov poljski pridelek, dober ali slab donos 21. Če je stara, ji pravimo železna srajca 22. Spletena oglavnica, šop tankih predmetov 24. Udoben, lahek, brez skrbi 26. Kot pri 1. vodorav. 27. Veznik 28. Grebljica, železna palica, ki se rabi pri štedilniku 29. Velik pisan ptič 30. Kratko žensko krstno ime 31. Šesta in druga črka abecede 32. Druga beseda za pozen 34. Pralno in čistilno sredstvo 36 Oblika osebnega zaimka, ti 37. Nekaj, nekoliko, dvojica 38. Rim — Berlin? 40. Kazalni zaimek 41. Produkt male živalce, ki se hrani z murvinimi listi 43. Veznik 44. So mlada in stara, pa prehitro teko 45. Stran, obstranski del trupa ali telesa, tudi unionsko črno pivo. 46. Žitarica, ki ni visoka in ne potrebuje najboljše zemlje 48. Popolno razočaranje, pomanjkanje življenjske volje v nesreči. 50 Pernat izrastek, snopek, «duhur — ki žre knjige, a od sebe ne da najmanjše fige« (Prešernova zabavljica) 51. Živalska noga, šapa (pomanjševalnica) 53. Ena, ..., tri 54. Debela palica, srednjeveško sredstvo za mučenje 55. Del ženske obleke, ptičja perut, del avijona 56. Premoženje 58. Nikalnica 59. Reče, pa nič ne reče 60. Koroški izraz, ki pomeni «zelo«, tudi pozdrav 61. Vrsta maščobe 62. Stari oče 63. Če sta ti dve črki kratici, pomenita «preteklega tedna« 64. Tuje žensko krstno ime 66 Oče, tatek 67. Večji kožni izpuščaj. 68. Vzklik s katerim vzpodbujamo. 70. Osebni zaimek, ki se največ rabi pri vikanju 71. Gospodarsko poslopje, prostor za shrambo sena 73. Duhovna vrednota, zaupanje v Boga 76. Gora na Koroškem 78. Kmetijsko orodje 80. Tanko vlakno 81. Beseda, ki pomeni zopet, od začetka 83. Domač praznik mesnih jedi in, godljé 85. Lesena posoda za krmljenje prašičev, tudi vodna struga, žleb. 87 Duševno zaostal, zabit 88. Znan slovenski tolovaj 89. Predmeti, stvari v množini, beseda pomeni tudi povedati, dejati 90. Okrasek, ponos 91. Zatiska oči 92. Znamenje, označka 93. Posledični veznik n. pr.: zato ...

Navpično: 1. Na Mount Everest še ni stopila človeška .. 2. Zrcalo duše 3. Domišljija, podzavestno življenje 4 Razsipavati na drobno, posuti, sejati 5. Ošpičen kos lesa, tudi sladkovodna riba 6. Nemaren, brezdelen — «ga čaka strgan rokav, palca beraška, pa prazen bokav« (Vodnik) 7. Kotna in časovna enota 8. An 9. Svojilni zaimek 10. Povezan, krog in krog obdan 11. Kazalni zaimek (daljša oblika) 12. Kratko moško krstno ime (Edvard) 13. Škoda, poškodba, slab vpliv 14. Tekoča voda. curek, priprava za točenje 15. Nikalnica 16. Ali veš slovensko besedo za ‚originalen' 17. Koristoljuben, netovariški, egoističen. 18. Prva številka 20. Ploskovna enota, ki je pogosto v križankah 21. Naložiti, obremeniti s prtljago 22. Pohabljenec, strašilo, zlodej, v «Desetem bratu« sma Martinek ta pridevek 23. Oziralni zaimek n. pr.: tisti, ... 24. Najpogostejša starostna mera, časovna enota 25. Slovenski skladatelj 32. Strešni okrajek, mrtvoud, tudi tuja beseda za rtič 33. Prva številka 34. Druga beseda za prižnico 35. Oblika osebnega zaimka ‚on' 37. Krah, neuspeh, blamaža 38. Rimski pesnik 39. Zaupni poslanec 41. Voda, ki ostane pri pranju ali izpiranju 42. Zvito, premeteno, z zvijačo 44. Denarna enota sosedne države 45. Bolečina, žalost 46. Kralj ptičev 47. Kemična snov, tudi umetno gnojilo 49. Pamet, izobrazba 52. Eden izmed peterih pogojev za zaznamovanje življenja, prirojeno nagnenje 53. Majhen denar, skupina majhnih, nedoraslih stvari 54. Najpogostejša vprašalnica 55. Dvanajsta in peta črka v abecedi 57. Premikajoč se, sočasen 58. Človeško pleme, ki ima vse znake samobitnosti 60. Grajske sobane, (pesniški izraz) 61. Povratno osebni zaimek 63. Grška črka, tudi lajajoče domače živali 65. Užitek pri jedači, vrsta gibanja 69. Gora v Alpah, kjer se zbirajo čarovnice 70. Očiščevališče grešnih duš 72. Stara oblika predpone, naj 74. Veznik, ki navaja razliko, možnost 75. Učenje 77. Grška črka, polmer vrtanega kroga 78. Poziv neljubim gostom 79 Števnik 80. Ljudska nikalnica 82. Osebni zaimek 84. Besedica, s katero nudimo 86. Enota električnega upora.

Rešitev križanke z dne 10. marca

Vodoravno: 1. meter 5. Raševina 13. Na 14. Brod 16. Solata 17. Iv. 18. Mir 19. Cagav 20. Politika 22. Umor 23. Lipa 26. Nnt 29. Malomaren 33. J. n. s. 34. Grol 36 Kato 37. Al 39. Ud 41. Kad 43. Sod 44 Ja 45. Bo 46. Rakek 48. Ke 49. Iran 51. Eter 53. Roje 54. Omar 56. Zato 57. Zate 58. Od 59. Tolar 61. Ej 62. Et 63. Koc 65. Mar 67 Mi 68. Li 69. Opel 71. Čada 72. Man 73. Don 74 Vihar 75. Ten 76. Raka 77. Lika 78. Eva 79. Ojstrica 84. Zapor 86. Ka 87. Krat 88 Iva 89 Na 90. On 91. Drač 92. Aga 93. Soj 94 Rubič 95. Planina.

Navpično: 1. Marja 2. T. b. c. 3. Era 4. Rog 6. As 7. Šop 9. Elo 10. Iti 11. Naturalen 12 Kvar 13. Ni 15. Da 17. Ikon 21. Imel 23. Ljubezen 24. Ind 25. P. s. 26. Aga 27 N r. 28 Tokaj 30. Ak 31. Las 31. bj Otokar 32. Moder 35. Laket 38. Banovina 40. Korenina 42. De 44 Jat 45. Bet 46. Rodopi 47. Kolač 50. Raj 52. Tat 53. Rokovnjač 55. Marat 60. Om 64 Ceh 66 Dan 67. Mak 68 Loka 70. La 71. b. De 72. Ma 73 Drva 76. Ropot 77. Lehar 79. Orač 80 St. 81. Riga 82. Ivan 83. Ca 84. Zajc 85. On 87. Kri 89. Noe 91. D b. 92. Al 93. Su.

Rešitev zlogovnice z dne 10. marca

a.) kilometer b.) Kavkazija c.) Obisk d.) pomlad e.) Sonetni venec.

Zlogovnica

Sestavi iz logov:

ba, ce, do, fran, ga, go, ha, ka, la, li, ma, na, noč, ra, ro, rolt, su, šmar, ve.

Besede sledečega pomena:

a.) dirigent Akademskega pevskega zbora,
b.) Zamrznjeno finsko jezero, kjer so najhujši boji,
c.) ribniški leseni izdelki,
d.) Izletniška točka pri Ljubljani,
e.) Praznik

MLADI SLOVENEC

Domišljavi Janko in njegova butarica

Janko, sin bogatega trgovca, je bil na vso moč domišljav in ošaben dečko. Z visoko dvignjeno glavo je hodil mimo svojih šolskih tovarišev. Bil je pač prepričan, da je nekaj čisto drugega kakor drugi zemljani. S součenci je govoril samo takrat, kadar jih je sramotil zaradi njihove revščine.

A kakor noben domišljavec ni brihtne glave, tako tudi Janko ni bil. Pri šolskih nalogah so mu morali pogosto pomagati součenci — to ga v njegovi domišljavosti ni prav nič motilo. Mislil je celo, da je vsak srečen, če mu sme pomagati. V šoli mu nihče ni upal reči žal besede. Tako učenci kot učitelji so se dobro zavedali, kako velik vpliv in kako dobre »zveze« imajo Jankovi starši povsod. Če bi Janko mogel součencem pogledati v dušo, bi se bil zgrozil: v vsej šoli ni imel niti enega prijatelja!

Nekaj dni pred cvetno nedeljo so se Jankovi součenci pogovarjali o butaricah, ki jih bodo na cvetno nedeljo nesli v cerkev. Janko je vedel, da gre vsak dan več dečkov v gozd po leskove šibe, vedel je, da jih bodo v soboto povezali v butarice, v nedeljo zjutraj pa okrasili. A njega nihče ni povabil s seboj. Ves jezen je sklenil, da bo od matere zahteval, naj mu preskrbi takšno butarico, kakor je ne bo imel nihče daleč naokoli.

Mati je ljubeznivo pogledala svojega ljubljenčka in rekla:

»Kar pusti butarico pri miru! Butarice nosijo le kmečki in delavski otroci. Ti si pa vendar nekaj drugega.«

A Janko vendarle ni mogel pozabiti butarice. Kako bi se postavil, če bi jo nesel v cerkev v svoji novi obleki! Vsi otroci bi ga občudovali in mu bili nevoščljivi. Še in še je prosil mater, a dobil je zmerom isti odgovor.

Na cvetno nedeljo je bil Janko posebno čemerne volje. Butara mu kar ni šla iz glave. Da

bi se nekoliko potolažil, se je skušal igrati z »vlakom«. Pa se je te igre kmalu naveličal. — Butarica! Butarica! je klicalo njegovo srce.

Stopil je k oknu. Po cesti tik mimo njihove hiše so z žarečimi obrazi hodili otroci. Vsak je imel lepo pisano butarico. Janku so od jeze kar solze privrele iz oči. Zasovražil je vse te otroke, zasovražil celó svojo mater.

Zvonovi so prijazno vabili k maši.

Nenadoma je Janko pri oknu ostrmel. Glej — ali ne nese lepo butarico tudi Jožek, sin njihovega hlapca? Seveda je on! In še kako ponosno hodi in kako veselo gleda predse! Janko je kar planil k vratom in stekel po stopnicah na cesto. Že je bil pri Jožku.

»Daj butarico meni!« mu je ukazal.

Jožek je bil tako presenečen, da mu niti odgovoriti ni mogel. Preden se je zavedel, mu je Janko butarico že iztrgal iz rok. Začel ga je prositi, naj mu jo vrne, a vse njegove prošnje so bile zaman.

»Kar molči, drugače te zatožim očetu!« mu je zagrozil Janko.

Jožku je bilo hudo, da bi zajokal. Njegova butarica, njegova lepa butarica, ki se je tako trudil z njo, je izginila v gneči. Namesto njega, jo je nesel k blagoslovu — Janko.

Ko je Jožek praznih rok prišel v cerkev, se je stisnil v kot in debele solze so mu tekle po licu. Skušal je moliti, da bi pozabil na svoje gorje. A pogled mu je zmerom znova uhajal tja, kjer je stal Janko z njegovo lepo butarico.

Nenadoma je Jožek postal pozoren. Videl je, kako se drugi dečki odmikajo od Janka in kako ga postrani gledajo. Pogledal je natančneje in videl: Janko je bil v naglici pozabil obuti čevlje. V samih copatah je prišel v cerkev z ugrabljeno butarico... In še nekaj je opazil Jožek: Butarica je bila pretežka za Jankove roke, ki niso bile vajene dela. Kar šibil se je pod njeno težo. In zato so se dečki odmikali od njega. Bali so se pač, da bi butarica padla Janku iz rok in oplazila koga izmed njih po glavi. Kmalu je Janko sam, čisto sam stal na onem kraju. Bil je rdeč kot kuhan rak, tako sram ga je bilo. Vse moči je napel, da bi obdržal butarico. Proseče je gledal naokrog, kakor da bi iskal pomoči.

»Prav mu je, čisto prav!« je pomislil Jožek.

A škodoželjnost v njegovem srcu se je kmalu umaknila sočutju. Še malo se je obotavljal, potem pa je sklenil, da pomaga Janku iz stiske in zadrege. Počasi se je začel pomikati proti njemu.

Janko ga je kmalu opazil. Takoj je uganil, da mu hoče pomagati. Približal se mu je in mu molče stisnil butarico v roke. In tako hvaležno ga je pri tem pogledal, da je Jožek v trenutku pozabil, kakšno krivico je zaradi njega pretrpel.

Od tega dneva dalje je Janko postal čisto drugačen. Pretežka butarica je upognila in ukrotila njegovo domišljavost. Sprevidel je, da je Jožek, čeprav je sin navadnega hlapca, vendarle stokrat boljši od njega. Človeka povzdiguje nad druge zemljane le dobro srce in bister um. **Domišljavost pa je podobna plevelu, ki se šopiri med zorečim žitom.**

Igračkanje z vžigalicami

Iz šestih vžigalic sestavite število 4111, kakor vidite zgoraj na sliki. In zdaj skušajte iz tega števila sestaviti najmanjše število, ki je mogoče in sicer tako, da boste premaknili samo zadnje

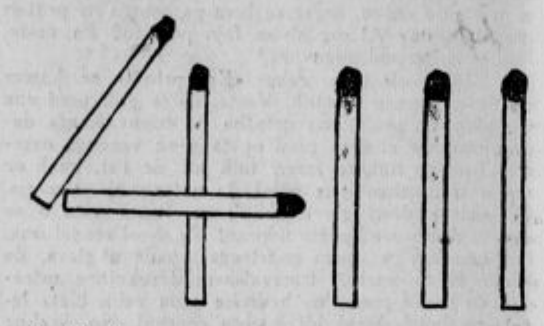

tri vžigalice, prve tri vžigalice, ki predstavljajo številko 4, pa ne. Številko 4 morate torej pustiti pri miru. (Ker bo večina izmed vas najbrž to nalogo hotela rešiti tako, da bo zadnje tri vžigalice kratkomalo položila pred številko 4 in na ta način spremenila številko 4111 v številko 1114, vam povemo že vnaprej, da bi bila ta rešitev napačna. To število namreč ni najmanjše, ki se da napraviti. Število, ki ga imamo v mislih, je še mnogo, mnogo manjše.) In še to: vžigalic ne smete prelomiti.

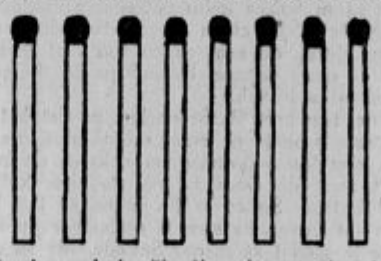

S temi osmimi vžigalicami sestavite dva kvadrata in štiri trikote, ne da bi kakšno vžigalico prelomili.

Ta naloga ni tako enostavna. Precej potrpežljivosti in dobre volje bo treba, preden jo boste rešili.

*

Rešitev obeh nalog objavimo v prihodnji številki »Mladega Slovenca«.

Za pravilno rešitev obeh nalog razpisujemo tri nagrade. Nagrajence bo določil žreb. Pošljite rešitve (narisane s svinčnikom) do četrtka, 21. t. m. na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

Kako je Tonček postal tat

Tonček je noč in dan sanjaril o orglicah. O prelepih novih orglicah, ki tako lepo pojo, da bi jih angelci poslušali. Pol leta je že vzdihoval po njih in prosil očeta, naj mu jih kupi. Oče pa je bil gluh za vse njegove prošnje. Kaj bi z orglicami njegov sin, ki bo nekoč podedoval vso kmetijo za njim, si je menda mislil. Plug, sekira in lopata — — to so koristne reči za kmečkega fanta!

Mimo grede povedano: Tončkov oče je bil na vso moč trd in skop mož. Nobenega veselja ni privoščil Tončku, nobene igrače mu ni še kupil. Je pač pozabil, kako je bilo, ko je bil še sam mlad in poskočen in je imel v srcu toliko želja.

Ta skopost se je nad Gorjančevim očetom hudo maščevala.

Tonček ni in ni mogel pozabiti orglic. Hej, kako bi se postavil pred drugimi dečki! Sviral bi nanje, tako lepo bi sviral, da bi ga občudovali vsi. Orglice mora dobiti!

Nekega dne je Tonček slišal, da bo v bližnjem trgu semenj. Tam bodo gotovo tudi orglice na prodaj. Vsaj ogledati si jih mora, če si jih kupiti ne more.

Zmuznil se je od doma in jo mahnil v trg. Vse polno ljudi se je že gnetlo tam. Stojnice so bile nakopičene s tako pisano robo, da takšne še ni videl živ dan.

Ves majhen in droben je koracal od stojnice do stojnice. S poželjivimi očmi je gledal, kako so drugi izbirali in kupovali. Joj, kako srečni morajo biti! On pa takole sam in brez vsega kolovrati sem in tja. Še drobne podobice si ne more kupiti.

V Tončkovo srce se je prikradla črna zavist. Le kako more biti na svetu tako neumno urejeno, da si nekateri lahko kupijo, kar jim srce poželi, on pa ničesar — čeprav je bogatega kmeta sin?! To ni v redu in ni.

Tako je prikoracal do stojnice, ki je bila last debele branjevke. Ošinil je z očmi njeno robo — in oči so se mu zaiskrile. Glej, tam ali niso to prav takšne orglice, ki je sanjal o njih noč in dan? Prav takšne so, prav za prav še mnogo, mnogo lepše.

Boječe se je približal in se zastrmel v orglice kot v največje čudo tega sveta. Vse bi dal zanje. Še celo klobuček s krivci, ki ga ima doma shranjenega v omari. Toda kaj bo branjevka s klobučkom? Branjevka hoče za svojo robo denar, denar. Denarja pa Tonček nima. Niti prebite pare ne bi našel v njegovem žepu.

»No, fantek, kaj bo dobrega?« ga je prijazno vprašala branjevka.

»Takele orglice bi rad,« je rekel Tonček in pokazal z roko cilj svojih želja.

»Dobro znaš izbirati,« ga je pohvalila branjevka. »Takih orglic ne najdeš v vsem trgu. Poskusi, kako lepo pojo.«

Ves srečen je Tonček stisnil orglice v rokah in jih nastavil na ustnice. Orglice so zapele, tako čudovito mehko in sladko so zapele, da je Tonček pozabil vse drugi: očeta, branjevko, denar. Stisnil je orglice v rokah, kakor bi bile za vse večne čase njegove. Skušnjavec mu je šepnil na uho: Steci, steci, saj ne bo nihče opazil!

Skušnjavec je dosegel svoj namen. Tonček se je kar na lepem spustil v tek.

»Primite ga, primite!« je branjevka zakričala na vsa usta in kazala s prstom za njim. »Orglice mi je ukradel. Hej, hej, stražnik!«

Tonček je slišal kričanje razkačene ženice in je še hitreje tekel. Ko pa je pritekel do vogala visoke hiše, se je z vso močjo zadel v nekega moža. In ni bil ta mož nihče drugi kot stražnik z debelo gumijevko v roki.

»Kam pa tebe veter nese, fant?!« je zarohnel nad njim in ga zgrabil za ramo. »Ali misliš, da si na gmajni?«

Tonček je bil tako prestrašen, da ni mogel spraviti iz sebe besedice. Krčevito je stiskal orglice v rokah in sopel kot kovaški meh.

Bistro stražnikovo oko je medtem že zagledalo branjevko, ki je od daleč mahala z rokami in kričala: »Držite ga, gospod stražnik, močno ga držite, da vam ne uide. Razbojnik! Tat! Potepuh!«

»Aha,« je zabrundal stražnik in Tončka ostro pogledal. »Nekaj si pouzmal, kaj? Ljubček moj, to so pa grozne reči! Še obesili te bodo, boš videl.« Tako kruto je pomigal z brki, da je Tončka obšla kurja polt.

Branjevka je ta čas že prisopihala. Slabo bi se godilo ubogemu Tončku, če se ne bi med njega in njo postavila mogočna postava gospoda stražnika, ki je strogo rekel:

»Povejte, kaj je fant naredil, vse drugo bomo že mi uredili!«

Ženica je s črnimi besedami opisala Tončkov greh. Gospod stražnik si je vestno zapisal vse. Potem se je obrnil k Tončku in rekel:

»Čigav pa si prav za prav, a?«

Tonček pa je bil še zmerom tako prestrašen in zmeden, da ni mogel odpreti ust. S povešeno glavo je stal tam in stiskal orglice v rokah.

»Orglice daj gospe nazaj, potlej pa z menoj, če nočeš povedati, čigav si!« je trdo ukazal stražnik.

Tonček je molče izročil predmet svojega ponižanja branjevki. Dve debeli, vroči solzi sta mu privreli iz oči.

Stražnik teh solz ni prezrl. Zasmilil se mu je drobljanec, ki se je tako daleč spozabil. Prijel ga je za roko in prijazno rekel:

»No, le pojdi z menoj, saj ne bo tako hudo. Poizvedeti moramo pač, čigav si in odkod.«

Da bi Tonček povedal, čigav je? Za vse na svetu ne! Le kaj bi rekel njegov oče, če bi izvedel za njegovo sramoto?

Na policiji ga je star gospod z naočniki tako dolgo izpraševal, da je nazadnje res izvedel vse.

Pol ure pozneje je na policijo že prisopihal Tončkov oče. Kar za glavo se je prijel, ko je zagledal svojega malega, edinega sina kot navadnega tatu pred možmi postave. Že je iztegnil roko, da bi ga potegnil k sebi in mu jih vpričo vseh naštel po zadnji plati. A gospod z zlatimi naočniki je to preprečil. Zamahnil je z roko in rekel:

»Če se vam zdi potreben kazni, mu jo naložite doma. Jaz mislim, da bi bila zanj primerna ena sama kazen.«

»Katera pa?« je vprašal oče in grozeče pogledal malega grešnika.

Gospod z zlatimi naočniki se je dobrohotno nasmehnil in rekel:

»Pojdite z dečkom še enkrat k oni branjevki in kupite mu orglice! Zapomnite si oče: skopost ni zmerom koristna. Dečko mi je odkrito povedal vse. Saprabolt, takle premožen kmet — pa svojemu sinu niti orglic ne kupi! Pol leta vas je zastonj prosil zanje. Kupite mu jih! Tako bo neprijetna zadeva najlepše urejena za vse: za vas, za nas, za branjevko in za dečka.«

Tonček kar verjeti ni mogel. Najraje bi bil dobrega gospoda z zlatimi naočniki objel.

Gorjančev oče se je nekaj časa zaradi lepšega branil, potem pa se je vdal. Prijel je Tončka za roko, se poslovil od prijaznega gospoda nadzornika in odšel. Kam? Na trg po orglice.

Tistega dne je bil Tonček najsrečnejši človek na svetu.

MLADA NJIVA

Pomlad

V mlado jutro
zbor škrjančkov je zapel,
z radostno novico
srca nam prevzel:

— Kar čez noč je zima
šla na daljno pot!
Že po reki vozi
beli se labod...

V polju pa še zvonko
je zapel strnad:
— Pridi, pridi, pridi,
tu je že pomlad!

Zefi Klinar, Plavški rovt.

Sredi morja

Od obzorja
sredi morja
jadrnica plava,

morje mimo,
neizmerno
z njo se poigrava.

Skoz valovje
in vetrovje
jadrnica brodi,

kot otroka
varna roka
skoz čeri jo vodi.

Morje — valovanje
je življenja,
a čeri, vetrovi —
naša so trpljenja.

Janez, dijak, Mengeš

Otroci z Vač pišejo Kotičkovemu stričku

Dragi striček! Pišem Ti prvo pisemce. Sporočam Ti, da je bil na Vačah velik sneg. Bliža se velika noč, a snega imamo še zmerom nekaj. Pa mislim, da ga bo kmalu konec.

Pridi kdaj na Vače, da bomo videli, kakšno brado imaš! Pa še to bi radi videli, ali imaš še svojo pipo.

Pozdravlja Te
Franc Kolenc,
učenec III. razr. na Vačah.

*

Kotičkov striček! Naznanjam Ti, da se bliža velika noč. Vsi se je zelo veselimo, posebno pa mi otroci. Žal, da bo letos o veliki noči najbrž še mraz. Prosim Te, da nas o praznikih kaj obiščeš.

Te pozdravlja
Pepca Ocepek.

*

Ljubi striček! Sklenila sem, da Ti pišem. Mislila sem, da bo mraz kmalu minil in sneg skopnel. In res: če pogledam po rebrih, vidim, da je že kopno. Prosim, da mi odgovoriš, če je pri vas še kaj mraza.

Lepo Te pozdravlja čez hribe in doline iz prelepih Vač **Valentina Ošaben.**

*

Kotičkov striček! Ko sem se danes, v torek, dne 5. marca prebudila iz spanja, sem se spomnila, da bo treba računsko nalogo napisati. Halo, napnimo možgane, da bo prav, drugače bo v šoli joj! Ga. upraviteljica bodo prišli s palico — hop! čof! bo letelo, joj, bo bolelo. Zato se raje potrudim in nalogo prav napišem, da bodo v zvezku same pet, pet, pet.

Te pozdravlja Tvoja prijateljica
Anica Osolnik,

*

Ljubi striček, pišem Ti, da je na Vačah že vse kopno in Te pozdravljam čez hribe in doline v Ljubljano. Bral sem v »Slovencu«, da Ti otroci prav radi pišejo.

Zdaj Te pa prav prisrčno pozdravlja
France Mali,
učenec V. razr. na Vačah.

*

Kotičkov striček! Najprej Ti sporočam, da Ti z Vač še nikoli nismo pisali nobenega pisma. Mislila sem, da ne bo nikoli minil sneg, a zdaj bo vendar izginil.

Slišala sem, da imaš brado do kolen. Preljubi Kotičkov striček, zdaj se bliža velika noč in bomo jedli pirhe in potice.

Zdaj Te pa pozdravljam čez hribe in doline in konjske stopinje. **Josipina Podbevšek.**

*

Ljubi Kotičkov striček! Te prav lepo pozdravljam s prelepih Vač. Bližajo se velikonočni prazniki, čevljar pa mi ne more narediti šolnov. Sem zelo jezna.

Hodim v šolo in sem zelo vesela. Vprašam Te, ali še prebiraš iz koška pisemca? Me bo prav veselilo, če boš prebral moje pismo.

Te lepo pozdravljam in končam s pisanjem.
Rozalija Brvar.

Kotičkov striček! — Najprej Te prav lepo pozdravim iz preljubih daljnih Vač. Tukaj rastejo že trobentice, teloh in druge cvetice.

Če nimaš preveč revmatizma v nogah, pridi kakšno nedeljo na Sv. Goro k Materi božji in se oglasi tudi pri nas na lepih Vačah.

Zdaj pa končam svoje pismo in Te prosim za odgovor. — Justina Povirk.

*

Dragi Kotičkov striček! — Pišem Ti nekaj vrstic in Ti povem, da je Kandrška dolina zelo mrzla. Zato Ti povem, da so naš oče v ušesa tako ozebli, da se kar za ušesa držijo.

Prosim Te, da prideš po pirhe v Kandrše, da bom videl, ali imaš še tako dolgo brado in tisto fajfo.

Prav lepo Te pozdravlja — Slavko Petek, Kandrše pri Vačah.

*

Dragi otroci!

Vaših pisem sem bil tako vesel, da sem si od veselja prižgal svojo največjo pipo, ki jo hranim samo za velike praznike. Spuščal sem pod nebo tako goste oblake dima, da je bila kmalu vsa Ljubljana v debeli megli. Ali so se Ljubljančani jezili! Drug v drugega so se zaletavali na cesti, ker niso videli pet pedi predse. Neki dedec se je zaletel celó v tramvaj in ga podrl. Joj, če bi Ljubljančani vedeli, da sem to meglo jaz zaradi vas naredil! Prav gotovo bi meni izpulili zadnji las na glavi. Vam pa pošteno navili ušesa. Kar dobro, da ne vedo. Upam, da jim tudi vi ne boste tega izčenčali.

Kakor že rečeno, sem bil Vaših piseme zelo vesel. A kljub temu ne morem odgovoriti vsakemu posebej. Preveč črnila in peres bi porabil, potlej bi mi pa Požgančev oča, ki so velik skopuh, očitali, da sem zapravljivec. Požgančevemu očetu pa se zameriti nočem, ker imajo oni veliko besedo povsod.

Nekatere izmed Vas strašno zanima, ali imam še tako dolgo brado, kot sem jo imel v starih časih. Seveda jo imam, a priznati Vam moram, da sem bil zaradi nje že v veliki skušnjavi. Na vso moč me je mikalo, da bi skočil k mojstru briveu in si jo dal ostriči, ker mi je včasih kar napoti. Sem na primer zadnjič dobil za god tri zlati ništre in tri prelepe svilene ovratnice. Zlate ništre sem kar v koš vrgel, ovratnice so mi pa bile neznansko všeč. Tako rad bi se z njimi postavljal med svojimi znanci in prijatelji. A moja brada je tako dolga in tako gosta, da se ovratnice pod njo kar skrijejo. Živa duša jih ne more videti! To je največje gorje mojega življenja... Zdaj premišljujem, ali ne bi prelepih svilenih ovratnic kar po bradi dol obesil. Potlej bi jih zagotovo videl vsak. Tako bi bil volk sit in koza cela.

Na Vačah mora biti res lepo. Prav rad bi se odzval Vašemu povabilu in jo za praznike primahal tja. Pa ne morem, res ne morem. Mi je vrli mojster čevljar — ne vem, ali ga je luna trkala, ali kaj — naredil za praznike dve takšni novi škornjici, da spadata obe na levo nogo. Požgančev oča so mi svetovali, naj samo po eni nogi hodim, drugo pa naj vtaknem v žep ali obesim za vrat. Poskušal sem to, pa ni šlo. In zato me k Vam na svojo največjo žalost ne bo. Pa nemara kdaj drugič.

Lepo pozdravljeni vsi skupaj!

Kotičkov striček.

Družina

Cvetna nedelja in družina

Vsakršni prazniki so kakor šopek rož za družino — kjer so otroci. Še posebej cvetna nedelja pa je zares dehteč praznik, saj imajo otroci veliko zanimanja in veselja za butarice, ki so poglavitni zunanji znak tega praznika. Mislimo, da pri nas pač ni nobene družine, ki bi ne privoščila otrokom vsaj tega zunanjega veselja.

Mimo tega se začenja s cvetno nedeljo veliki teden, dnevi spomina na Gospodovo trpljenje. Navajajmo otroke na to, da s spominjajo teh dni tudi po zunanje tako, da so manj divji, da se kaj premagajo, da gredo v cerkev, ne le radovednost past, marveč da se vsaj z očenašem ob božjem grobu spomnijo velike skrivnosti trpljenja samega Boga. Pazimo, da se pri velikonočni procesiji lepo vedejo, da pokleknejo, ko gre vstali Zveličar mimo njih. Kakor se bodo vedli starši tedaj, tako se bodo tudi otroci.

Za gospodinjo je ta teden tudi teden večjega dela. Pospravljanje in čiščenje stanovanja je že mimo, sledi še peka potic in kuha gnjati! Glejmo, da do velike soboto ali do velikega petka popoldne že vse odpravimo, da smo potem naréd za družino, za otroke. Kakršna bo gospodinja, takšno vreme bo v tem tednu v družini. Poglavitno navodilo zanjo je pač zmeraj — in za praznike še posebej: — potrpljenje, potrpljenje, hladna kri in vedro srce. Tako naj z družino pričakuje vstajenja.

Vljudnost v družini

Mnogo ljudi je, ki mislijo, da je treba vljudno nastopati in prijazno govoriti le v družbi, izven doma. Zdi se jim pa, da je vseeno, kako nastopajo doma in v kakšni luči se kažejo v krogu svojih domačih.

Toda ne tako! Kar imenujemo vljudnost, naj ne bo samo zunanja oblika, ki se rabi le za tuje ljudi, izkazujmo jo predvsem proti domačim. Tudi ne smatrajmo vljudnost kot nekako praznično obleko, ki jo oblečemo, kadar to prinaša korist ali udobnost.

Ni večje sreče, kot če imaš dobro vzgojo, ki si jo pridobiš v otroški dobi v krogu svojih domačih. Saj tu je najboljši vir za vzgojo dostojnosti in vljudnosti. Kdor tega v mladosti ni prejel, more tudi pozneje z resnim delom sam na sebi doseči isti cilj. A tudi ta mora začeti doma, v lastni družini.

Bog je v svoji modrosti uredil tako, da vsi ljudje živimo odvisni drug od drugega. Prijetno je v hiši, kjer vlada prisrčno in prijateljsko razmerje med domačimi. Sočutna pomoč hčerke materi pri njenem obilnem delu doma, njena ljubezniva naklonjenost proti očetu in topla ljubezen med brati in sestrami tvorijo temeljno harmonijo med njimi. Blagodejno vpliva na vso hišo, če bratje in sestre z veselim obrazom zjutraj vstanejo, si medsebojno in staršem voščijo »dobro jutro«. Kako lepo je to! Nobene slabe volje ni nikjer. Povsod je navada, da si pri jedi žele božji blagoslov. Lepa navada! Zakaj tudi ti v svojem družinskem krogu ne privoščiš staršem teh lepih besed? Dobro vzgojen otrok tudi pozneje, ko doraste, ne more k počitku, če je žalil starše, ne da bi se spravil z njimi na primeren način

Mnogo truda in premagovanja ti bo popovzročilo prizadevanje, da si pridobiš ljubezniv nastop proti domačim. A ne zastonj, zlasti še, če pomisliš, koliko ti bo koristilo v poznejšem življenju. Kot rečeno, kdor teh bojev s samim seboj ni izvojeval v mladosti, jih bo moral izvojevati pozneje. M. R.

Kateri kostum bo pravšen?

Tu je nekaj kostumov, ki si je moči izmed njih najpripravnejšega izbrati tudi zase.

Začnimo z vzorcem na levi. Ohlapne, malo čez pas segajoče jopice so letos jako moderne. Seveda mora biti semkaj spadajoče krilo ozko ali položeno v gube, zvončasto krilo ne pristoji k taki jopici. Drugi vzorec zraven je zaradi preproste črte odličen in mladosten. Gumbi so zakriti. Tretji vzorec je strog kostum iz temnomodrega volnenega blaga, ki spominja malo na kako uniformo. Vzorec št. 4 ima žametast ovratnik in žametaste našitke na žepih. Zraven je ličen vzorec s črtastim krilom in z jopico, ki je do vratu zapeta. Poslednji je vzorec, kjer se jopica dvojno zapenja in je obšit s trakci. Glede na kroj so vzorci preprosti. Treba je manj blaga in so bolj trpežni.

Najbolj priljubljena barva za kostume je modra, vendar sta moderni še zelena in rumenkasta.

Lepa obleka za birmo (na sliki) je jako lična in praktična. Deklica jo utegne nositi tudi ob drugih prilikah. Pričujoči vzorec je mornariško-modre barve, pike v bluzi so svetlomodre, in napol dolgi plašč je po barvi vmes med obema, kar je vse jako lepo za pogled.

Leseni in meseni žegen

Cvetna nedelja je bila za nas še vse večji praznik, kakor velika noč.

Če so starši količkaj zmogli, smo imeli vsi otroci nove »gvante«. Vsak je dobil po eno pomarančo, katero smo skrbno zavezali na butaro. Tudi deklice ne samo dečki smo nesle butare na cvetno nedeljo k »žegnu«. Nositi in držati smo jo morale ves čas pokonci; Bog ne daj, da bi jo nosile na rami, tedaj bi nam na paši krave delale veliko preglavic. Vedno bi nam v škodo uhajale, vsako zavračanje bi le malo pomagalo, vse križem-kražem bi bezljale. Blagoslovljene butare in oljčne vejice smo imenovali »lesen žegen«.

Na veliko soboto popoldne so nesla dekleta blagoslovit »mesen žegen«; tako smo imenovali vse, kar je bilo v jerbasu jedil.

Gorje dekletu, če je hotelo z jerbasom kako goljufati. Zgodilo se je, da je nekoč neka močna dekla imela rešeto namesto kolača. Vse leto so jo fantje dražili: »Zdaj pa pride Micka z rešetom!« Ni se mogla oddati, čeprav je prva prinesla »mesen žegen« domov.

Velika noč je bila tako velik praznik, da si ženske niso spletale las. Če bi pa kje viselo perilo, bi se sam hudobec vanj oblekel in v najmanjše cunje razcefral, ko bi ga slekel. A. Z.

Ljubeznivo ravnanje s čevlji

Znano je, da so ljudje, ki imajo svojo obleko in čevlje »večno«, — in da so drugi, ki kar čez noč vse ponosijo in ogulijo. Take razlike morejo seveda nastati tudi zaradi različnega udejstvovanja. Brez dvoma ne more kaka služkinja tako dobro paziti na obleko in čevlje ko kaka uradnica. Vendar zavisi največ od tega, kako snažimo obleko ali čevlje. In vprav glede snage in nege obleke in obutve ne moremo biti nikoli zadosti skrbni, da si jih čim dalj ohranimo.

Ta skrbna nega pa je posebno pri obutvi najvažnejšega pomena. Prva zahteva je, da se morajo čevlji takoj sezuti, čim človek pride domov, kar je važno že zaradi snage same, zlasti pa je to potrebno, če so čevlji mokri in blatni.

Kdor bi v takem primeru čevlje kar vrgel v kot, da naj bi se ondi posušili, se naj nikar ne čudi, če kmalu izgubijo obliko in so že čez nekaj tednov videti stari in obnošeni. Vsak čevelj, ki ga sezuješ, mora koj, dokler je še gorak, na kopito. Čevlje osnažiš in namažeš potem, ko so se že posušili.

Ko čistiš čevlje, jih ne smeš na debelo namazati. Ko spraviš s cunjo ali krtačo vso umazanijo stran, jih namažeš z dobrim mazilom; če je usnje občutljivo, je najbolje, da jih namažeš z brezbarvnim mazilom, in sicer prav na tenko in jih nato usvetiš s krpo. Krpa mora biti čista, večkrat jo je treba izprati.

Kakor damo čevlje v popravilo, če so podplati in pete raztrgani, prav tako moramo večkrat pregledati, ali so čevlji znotraj v redu. Ko opazimo take vzkobline, ali pa, da se nam nogavice prehitro trgajo, dajmo v čevelj podplat iz papirja, ki ga premenjamo vsak dan. Tak podplat greje nogo in varuje nogavice.

Pazi, očka, svetilka je nad teboj!«
»Zakaj pa?«
»Ker si rekel, da boš od veselja do stropa poskočil, kadar bo teta odšla!«

Domači vrt

Prve setve

Prihodnji teden bo za ljubitelja ravno pravšen čas za pripravo tople (gnojne) ali pa tudi mrzle grede in za prve setve. To se pravi primeren čas za potrebe na domačem vrtu, kjer gojimo v toplih gredah pred vsem sadike za rano zelenjad. Poklicni vrtnarji in zelenjadarji, ki delajo za kupčijo, pa imajo tople grede že več tednov obsejane. Ako je topla greda pravilno pripravljena in obsejana, vzkalé semena večine zelenjadnih rastlin, pa tudi navadnejših cvetlic v enem tednu, nekatere še prej. Ob količkaj ugodnem vremenu so sadike pred koncem aprila dovolj močne za presajanje. Torej za ta del nič prekasno.

Topla greda se bo pravilno ogrela in obdržala toploto vsaj nekaj tednov, ako jo priredimo s svežim konjskim gnojem. Na dno jame denimo najprej plast slame ali listja, ki zadržuje toploto, da se prehitro ne izgublja v zemljo. Gnoj nadevamo v jamo plast za plastjo. Vsako plast nekoliko poteptamo. Čim debelejša je plast gnoja, tem dalje bo greda ostala topla. 40—50 cm debela plast za naše potrebe popolnoma zadostuje. Če le mogoče, polnimo toplo gredo in opravimo prve setve ob lepem, sončne vremenu. Varujmo, da ne pridejo med gnoj kosi ledu ali snega; v takem primeru bomo zastonj čakali, da bi se gnoj ugrel. Namesto tople grede imamo navadno mrzlo gredo, ki jo pa lahko priredimo brez gnoja. Ko je gnoj pravilno naložen v jami, ga pokrijmo z okni in slamnicami ter počakajmo 2—3 dni, da se ugreje in da spuhti prehuda vročina Šele potem denimo na gnoj 15—20 cm dobre vrtne ali kompostne zemlje in površino z grabljami gladko poravnajmo. Najboljša zemlja za tople grede je tista, ki smo jo zmetali jeseni iz jame, pomešana s preperelim gnojem. Navadno jo pred uporabo presejemo.

Kaj sejemo v tople grede? Seme vseh tistih zelenjadnih in cvetličnih rastlin, ki jih hočemo v večji meri gojiti in jih ne sejemo kar naravnost na stalno mesto, ampak moramo vzgojiti od njih najprej sadike, ki jih aprila in maja meseca presajamo na vrtne gredice. To so pred vsem kapusnice vseh plemen, zlasti ranih sort, glavata solata, por, paradižnik, paprika, pa raznovrstne poletne cvetlice. Ne kaže pa sejati takih rastlin, od katerih potrebujemo kaj malega sadik. Taka rastlina je n. pr. zélena, ki kali 20—30 dni; preden bi bila godna za presajanje, bi jo morali pikirati in čakati zopet mesec dni, da bi porastla. Bolj pametno je kupiti tistih par sadik pri vrtnarju, ko bo čas za saditev. To bi veljalo tudi za paradižnike, ako potrebujemo samo nekaj malega rastlin.

Glede setve same še nekaj važnih opazk. Ne sejmo pod isto okno rastlin, ki imajo glede toplote različne zahteve. Tako ne gresta skupaj n. pr. kumare in kapusnice. Kumare so jako občutljiva rastlina, ki uspeva le tedaj, ako je v sedanjem času, pa še tudi ves april, dobro zavarovana pod steklom. Kapusnice so pa razmeroma trdne rastline in jih moramo kar iz mlada privajati na zunanji zrak in zaradi tega okna vsaj čez dan, pozneje pa tudi ponoči odpirati. Dobro se opomorejo kumare, ako jih potaknemo med redkvico ali med solato, ki smo jo v toplo gredo posadili. Preden se kumare dobro razvijejo, je solata porabljena. Pod navadnim oknom zadostujejo 4—6 rastlin.

Setve na toplih gredah so navadno pregoste. To je velika napaka. Zastavne sadike zrastejo le tedaj, ako ima vsaka posamezna rastlina dovolj prostora, da se more neovirano razvijati. Na 10 dm² (= 1/10 m²) zadostuje po 1 gram zeljnatega, karfijolnega, ohrovtovega, kolerabnega, paradižnikovega semena. Solatnega semena je pa 1 gram (= 1000 zrn) za cel kvadratni meter dovolj. Seveda imamo v mislih le prvovrstno seme s 100% kalivostjo.

Vsako setev na topli gredi enakomerno pokrijmo z drobno prstjo, da se seme skrije. Potem pa s primerno deščico setev potolčimo ali pritisnimo, da se zemlja tesno oprime semenskih zrnc. Nazadnje pa setev previdno popršimo s prestano vodo. Neogibno je potrebno, da vsako vrsto raznamujemo s tablico (etiketo), da tudi čez dalj časa točno vemo, kaj leze iz zemlje, ali kaj ni izkalilo.

Cvetlična semena sejemo navadno v ozko in plitve jarke, ki teko vzporedno drug poleg drugega od gornjega roba oboda do spodnjega. Nekatera cvetlična semena so zelo drobna in je še posebno važno, da ne sejemo pregosto.

Mrzlo gredo obsejemo prav tako kakor toplo. Seveda gre kalenje in rast počasneje nego na topli gredi, zato so pa sadike, čeprav nekoliko bolj pozne, mnogo bolj utrjene in odporne. Nekaj dni po setvi naj bodo grede zaprte in pokrite. Takoj pa, ko se prikažejo prve klice, treba čez dan odejo odstraniti, da imajo rastline potrebno svetlobo. Ob sončnih dneh moramo tudi takoj nekoliko podložiti okna, da ne nastane pod šipami prehuda vročina. Kalenje se tudi ugodno pospešuje, ako ob sončnih dneh šipe obsenčimo s smrekovimi vejami ali zemeljci.

KUHA

KROMPIRJEVA JEDILA

Olupiš pol kilograma krompirja, očistiš pol kilograma korenja, kolerab ali kaj drugega —, opražiš na masti in zaliješ s pol litrom vode. Potem dodaš olupljeni krompir, malo osoliš in osladkaš in potreseš s sesekljanim peteršiljem. Jed je primerna in izdatna kot kosilo.

PREPEČEN KROMPIR

Kuhan krompir narežeš na rezine in v plasteh polagaš krompir ali zelenjavo v kozico, ki je namazana z mastjo. Vse to poliješ z mlekom, kjer je razžvrkljano jajce in pečeš 10 minut v pečici.

RAGU IZ SRCA

Imaš 400 g srca, čebulo, dve žlici sesekljane zelenjave kakor za v juho, žlico paradižnikove mezge, kislo kumarico, dve žlici moke in žlico masti.

Če dobiš srce od prašiča, ga koj uporabiš, če je pa goveje srce, ga prej daš v mleko ali paco. Srce umiješ, prerežeš, odstraniš žilice in ga razrežeš na majhne kocke, ki jih s sesekljano zelenjavo in čebulo opražiš na razbeljeni masti in potreseš z moko. Nato osoliš in dodaš kumarico, zaliješ in dušiš do mehkega. Šele proti koncu naredíš toliko omake, kolikor se ti zdi, da je bo treba.

Naš domači zdravnik

J. Š. Z.: 73 let star upokojenec ste. Že tri mesece ste bolan na mehurju. Voda vas peče, da morate vsakih 10 minut na vodo. Voda je gosta in kalna. Pili ste čaje v veri, da vam bo pomagalo. Pred dnevi pa se vam je udrla kri, gosta, strjena, pomešana z vodo. Po vaši sodbi je bilo ca. 1 liter vse tekočine. Mislili ste, da je že po vas, pa se je le nazadnje poleglo in umirilo. — Nadloga je bolj resna, kakor si morda mislite. Zato vam svetujem, da greste na urološki oddelek v bolnišnico, kjer vas bodo točno preiskali. Potrebna je namreč preiskava notranjosti mehurja s posebnimi pripravami, ki jih imajo pa le strokovnjaki ali pa v bolnišnici. Imate vnetje sluznice v mehurju. Vzroki pa so različni. V vašem primeru bo najbrž kakšna bula. Šele ko odstranimo vzrok, moremo pozdraviti vnetje. Dokler pa tega ne storimo, je vse le v trenutno olajšanje.

Pilot: Sami sebi ste najbolj zgovorna priča, kako spodkopuje zdravje taka razvada. Vendar pa je vstajenje še vedno možno. Potrebna vam je le volja, toda odločna. Ko ste se odločili za ta poklic, vas bo to spravilo na noge. Ne boste imeli časa misliti na take neumnosti. Drugo nadlogo pa ste tako netočno opisali, da vas pri najboljši volje ne razumem. Zato vam tudi ničesar odgovoriti ne morem.

J. S. V.: Pred dnevi ste opazili v blatu priloženo, ki pa ne veste, ali je glista ali trakulja. Včasih opazite v blatu sluz in kri. Leta 1938 so vam operirali ledvične kamne. Napade ste imeli ves mesec. Vendar pa pišete, da še senca ni to, kar zdaj občutite. Navajate pa le to, da nimate posebnega teka in pa da je voda rumena.

Zaradi točne ugotovitve si dajte pregledati blato. Iz priloženega si nisem mogel veliko pomagati. Ostale nadloge pa še nisd noben dokaz, da so morda tudi druga ledvica bolna. Tudi zato bi bilo potrebna preiskavo. Močno pa se mi zdi, da si več domišljujete, kakor je resnica. Pojdite k urologu, ki vas je operiral. Res je, da se je moderna kirurgija s svojo tako izpopolnjeno tehniko lotila že skoraj vseh organov in jih skušala nadomestiti z drugimi. Ledvica pa so tako fin in precizen organ, da je praktičen uspeh enak ničli. Važno za vas je redno iztrebljenje. Sluz, ki ga opažate, je navadno v zvezi z vnetjem debelega črevesa. Tudi kri lahko izvira od tod, lahko pa je tudi od zlate žile. Za vnetje debelega črevesa bi vam priporočal podvodne črevesne kopeli, kar poživlja celotni organizem.

E. Š., Sk. p. K. v. Komaj 6 letna hčerka ima že vse črne kočnike. Eden se ji je celo zdrobil. Večkrat toži, da jo srbi po životu. Če pogledate, najdete včasih kakšen izpuščaj, včasih pa nič.

Prvo zobovje šteje pri otrocih 20 zob. V 6. ali 7. letu začnejo rasti drugi, ponavadi se pojavi tretji par kočnikov, ki ostane. Menim, da kočniki pri hčerki še niso stali. Važna pa je nega zob tudi pri otrocih prav tako kakor pri odrastlih. Vse okvare in gniloba zob se mora popraviti pri mlečnikih prav tako, kakor pri stalnem zobovju. Proti srbenju pa tole: včasih reagira telo na določeno hrano s srbenjem. Pri otrocih pa moramo v prvi vrsti pogledati za zajedalci (garjami itd.).

H. A., H. p. M.: Težave ,ki jih imate ob mesecu, bi dejal, da so pri vas navaden pojav, ki ga je težko odpraviti. Največkrat se take časovne težave uredijo pozneje same po sebi. Bolečine, ki se pojavljao že več let v desnem spodnjem trebuhu, pa potrebujejo preiskave. Četvero stvari je, na katere moramo v prvi vrsti misliti: bolezni žolčnika in žolčnih izvodil, bolezni desnih ledvic, bolezni desnega jajčnika, vnetje slepiča in njegove okolice. Katero izmed teh bo pravo, more ugotoviti preiskava. Na daljavo ne moremo povedati.

M. D. v T. Noge vas bolijo v golenih. Posebno meča. Nad gležnji opažate temnomodre lise. Boli vas, če hodite, stojite, da, celo pri ležanju. Bojite se, da ne bi dobili vnetja žil, ki ste ga že imeli pred leti po operaciji slepiča. V 3 mesecu ste. Lani pa ste prezgodaj rodili.Tudi tokrat so vas kmalu po prvi polovici začele boleti noge in vam močno zatekati. Čez noč vam je oteklina splahnela, ko pa ste vstali, pa vam je začela noga znova otekati. Zdaj so se bolečine in otekline znova pojavile. Žile imate hudo napete.

Telesne tkanine postanejo pri ženah v tej dobi bolj sočne, bogatejše z vodo. Pri njih opazimo, da zaostaja kuhinjska sol v telesu in s tem tudi voda. Ni pa to v zvezi z ledvicami, da ledvice ne bi mogle več v dovoljni meri izločevati vode. To smatramo za naraven, fiziološki pojav. Včasih pa se ta pojav tako stopnjuje, da se pojavijo obširne otekline. Predvsem opažamo to na nogah. Zato moramo zlasti v poznejših mesecih omejiti uživanje kuhinjske soli in jo včasih popolnoma nadomestiti z nadomestili. Prav tako se morajo žene omejiti v uživanju tekočin. V nosečnosti pa se spremeni tudi stanje žil — prepušča vodo in krvna telesca. Največje spremembe pa opažamo na dovodnicah, katerih stene se močno razširijo. To pa še prav posebno tam, kjer je odtok krvi oviran. Vse te spremenjene razmere pa pripravljajo pot trombosom in embolijam v nosečnosti in pri otročnicah. V nosečnosti se prav iz navedenih vzrokov pojavljajo krčne žile, ki že same po sebi povzročajo bolečine v nogah. Gibljite se toliko, kolikor veste, da prenesete brez škode. Noge si čez noč podlagajte. Za hrano pa sem že itak omenil. Priporočam tudi, da si daste vrat večkrat pregledati. Ker se bojite, da se vam ne bi zgodilo kot prvič, vam priporočam, da greste v bolnišnico, ali pa se zaupate zdravnikovemu vodstvu in nadzorstvu.

M. M., Zagreb. Dognanja, o katerih je predaval g. profesor zagrebške medicinske fakultete, so do 90% zanesljiva. Nekateri trdijo celo do 100%. Vendar pa velja to zanesljivo samo v primerih, kjer je mesečni ciklus vse skozi reden — brez večjih sprememb in zaostankov. Omenjena enciklika sicer govori tudi o teh dognanjih. Da pa bi jih naravnost priporočala, nisem opazil. O tem si moralisti vsaj pri nas niso edini. Eni so mnenja, da je to dovoljeno, ker je tako narava sama poskrbela, drugi pa so mnenja, da je grešno, posluževati se izrecno teh dognanj.

Š. E., V. 22 let ste stari, zdravi in popolnoma razviti sicer. Pogrešate pa nekaj, kar bi še bolj podčrtalo vašo mladost. Menite, da izvira ta nepopolnost iz nadloge, ki vas spremlja še skozi leta. Nekdo vam je svetoval masiranje. Ne veste pa, kako bi z masiranjem. Če ni to škodljivo?

Z masiranjem samim ne boste ničesar dosegli. Razvoj je odvisen od delovanja žlez z notranjim izločanjem. Temu se da torej pomagati samo na ta način, da podkrepim delovanje teh žlez z umetnim dovajanjem snovi, ki jih oziroma bi jih morale izločati žleze. Predno pa poskusimo z zdravljenjem, se moramo dobro seznaniti z celotnim organizmom tega, ki mu hočemo pomagati. Stopite do strokovnjaka za ginekologijo.

A. B. C. Napisali ste sicer toliko, da bi imel človek kar za večerno čtivo. Vendar pa se v vaši, sicer prav zanimivi povesti nisem mogel spoznati. Nikjer nisem mogel najti tega, kar je važno, iz česar morem sklepati in svetovati. Pišite znova, pa bolj jasno.

Vsem ostalim: Ne bodite nestrpni! Vsem ne morem v eni številki odgovoriti iz že znanih razlogov. Vsi pridete na vrsto. Le kdor se ne podpiše s polnim imenom, ne dobi odgovora.

Pravni nasveti

Skrajšan rok edinega sina. D. F. Samo radi tega, ker ste edini sin, vam še ne pripada pravica do skrajšanega roka. Le tedaj, če bi v rodbini ne bilo nobenega moškega, sposobnega za delo ali pridobivanje in če rodbina plačuje več kot 120 din neposrednega davka na leto, bi vam pripadal skrajšan rok.

Ponovno vprašate. I. K. Dopisov in vprašanj ne hranimo. Zato ne vemo, ali smo vaše vprašanje prejeli ali ne. Če niste našli odgovora v listu, ponovite celo vprašanje.

Drevje ob občinski cesti. F. N. Nrevje s sosedovega sadnega vrta visi nad občinsko cesto in ovira vožnjo. Sosed tudi cesto vedno bolj odriva na drugo stran. Vprašate, kam bi se obrnili, da bi se soseda primoralo, da drevje obžaga in da ne bo ceste odrival v drugo stran. — Po predpisih občnega cestnega reda, drevje in vejevje ne sme segati v zračni prostor cestnega zemljišča, niti ovirati prometa ali zastirati pregleda na javni cesti. Drevje in vejevje, ki visi na zemljišče javne ceste, ovira promet ali zastira pregled, se mora odstraniti. Če sosed tega noče prostovoljno storiti in se ne pokorava odredbi občine, ga okrajno načelstvo lahko kaznuje. Isto velja glede prioravanja cestišča. Obrnite se torej na občino. Če pa ta ne ve, kaj je njena dolžnost, prijavite stvar okrajnemu načelstvu.

Podpora. M. K. Požar vam je uničil poslopje in vprašate, če bi mogli od banovine ali države dobiti kakšno podporo. — Vložite prošnjo na kr. bansko upravo. Če boste kaj dobili, ne vemo. Brezobrestnega posojila najbrže ne boste mogli nikjer dobiti. Zato se obrnite na kakšen domač denarni zavod.

Preložitev občinske ceste. A. V. Občina gradi novo cesto ter bo staro cesto, ki pelje mimo vaše hiše, opustila. Vprašate, ali smete brez posebnega dovoljenja staro cestišče vporabljati, ali pa ga morate odkupiti od občine. — Ker je cestišče občinska last, le občina razpolaga z njim in se morate glede vporabljanja obrniti na njo.

Naročnik električnega toka. J. L. S tem, da ste naročili električni tok, ste se gotovo tudi obvezali, da boste izpolnjevali predpise pravilnika, ki vam ga je gotovo elektrarna dala na znanje. Če se je elektrarna vnaprej odpovedala jamstvu, odnosno odškodnini za škodo zaradi prekinjenega električnega toka in zaradi premajhne napetosti, vi ste pa vseeno postali naročnik, ne morete za take primere zahtevati od elektrarne odškodnino ali povrnitve pristojbine za radio aparat za čas, ko radija niste mogli vporabljati. Lahko pa se vsak čas odpoveste elektriki, če niste z njo zadovoljni. Tudi ne morete elektrarne prisiliti, da okrepi svojo energijo potom zveze z drugo elektrarno.

Prevzemnik jamči za dolg. F. C. L. K. Kot prevzemnik materinega posestva jamčite tudi za dolgove tega posestva. Le če dokažete, da za tak dolg niste vedeli niti mogli zanj vedeti, ste prost tega jamstva. Ker je mati bila v tožbi, ste tedaj mogli vedeti, da bo morala svojega zastopnika plačati in ste po našem mnenju kot prevzemnik posestva tudi plačnik za ta dolg. Odvetniške terjatve pa zastarajo po preteku treh let, če jih dolžnik med tem časom ni izrecno ali molče priznal. Če vas skozi 4 leta bivši materin zastopnik sploh ni terjal na plačilo, lahko ugovarjate zastaranje terjatve.

Škoda v vinogradu. P. J. B. — Lesni trgovec je kupil les visoko v gori in najel delavca, da mu spravi les v rižo. Pri tem sta padla dva ploha pod cesto in se kotalila navdol in napravila škodo na mladem sadnem drevju in na trsju v vinogradu. Vprašate, kdo odgovarja za škodo. — Za škodo odgovarjata oba: delavec, ker je bil premalo pazljiv in lesni trgovec, po čigar naročilu je to delo opravljal.

Podpora za vpoklicanca. K. F. N. Ne morete vi, ki ste bili vpoklicani na vojaško vežbo, prositi za podporo, pač pa morejo zahtevati tako podporo rodbinski člani vpoklicanca in sicer zakonska žena, potomci, oče in mati. Izjemoma se sme podeliti podpora, če ni takšnih oseb, tudi drugim rodbinskim članom, kakor dedu in babici, bratom in sestram in drugim osebam, katere je oseba, pozvana v vojaško službo, vzdrževala. Podporo smejo zahtevati navedeni le tedaj, če so zaradi vpoklica hranilca ostali brez drugih sredstev za življenje. Prošnja se vloži pri občini, v kateri prosilec biva, v mestih pa pri mestnem poglavarstvu.

Ukradeno motorno kolo. R. F. Pred več meseci vam je bilo ukradeno motorno kolo, ki ste ga izsledili, ter so ga orožniki dotičnemu odvzeli. Kazensko postopanje je ustavljeno, ker dotičnik trdi, da je kolo kupil. Vi pa kolesa niste še dobili nazaj. Vprašate, kaj storiti, da pridete do kolesa. — Sodišče vas je gotovo poučilo, da vam motornega kolesa ne more izročiti, ker sedanji posestnik kolesa ni bil obsojen. Če boste mogli dokazati, da je motorno kolo vaše in da sedanji posestnik, ki so mu kolo orožniki zaplenili, ni zakoniti lastnik kolesa, vložite proti njemu tožbo na izročitev kolesa. Najprej ga pa opozorite, da vam kolo prostovoljno izroči.

Stara mati in vnukinja. A. B. Stara mati je več let skrbela za svojo vnukinjo, ker se mati ni brigala za njo. Sedaj pa otrokova mati zahteva otroka nazaj. Vprašate, ali je stara mati dolžna otroka izročiti materi, ki živi v divjem zakonu. — Mati ima pravico svojega nezakonskega otroka sama vzgajati dokler ga hoče in more. Samo če bi bil otrokov telesni ali duševni blagor zaradi materine vzgoje v nevarnosti, se more materi otrok odvzeti.

Samouk. D. P. K. Brez dovoljenja obrtnega oblastva ni dovoljeno izvrševanje obrti. Kdor želi izvrševati rokodelsko obrt, mora poleg tega, da izpolnjuje občne pogoje zakona, dokazati tudi strokovno izobrazbo za dotično rokodelstvo. Strokovna izobrazba se praviloma dokazuje z izpričevali o opravljenem pomočniškem in mojstrskem izpitu ali z izpričevali o dovršenih izpitih na strokovnih šolah.

Les na tujem svetu. M. B. J. Nihče ne sme proti vaši volji odlagati lesa na vaš svet. Pozovite trgovca, da v določenem roku odstrani les z vašega sveta, sicer da mu računate običajno ležarino, kakor jo plačujejo drugi v vašem kraju. Če je vaš svet travnik, ki je zaradi odlaganja in navrženja lesa trpel škodo, dajte to škodo po cenilcih preceniti. Tekom prvega meseca bi mogli trgovca tožiti tudi zaradi motenja posesti, sedaj ga pa še vedno lahko tožite na odstranitev lesa. Najbolj pametno bo, da se sama pobotata za primerno odškodnino.

Porodniški bolniški prispevek. P. Z. L. Žena zavarovanca OUZD ima pravico do porodniških dajatev, če sama nima lastnih dohodkov in živi z možem - zavarovancem v istem gospodarstvu in je bil mož v zadnjem letu pred rojstvom otroka zavarovan vsaj deset mesecev, ali pa v zadnjih dveh letih pred porodom vsaj osemnajst mesecev.

Usoda rejenke. A. S. T. Takrat, ko ste svojo 8-letno nezakonsko nečakinjo dali bogatemu posestniku za svojo, bi se morali pač točneje dogovoriti o tem, kakšne pravice bo dekle imelo. Morda se je pa le kaj takrat ugotovilo in vam svetujemo, da pri sodišču vpogledate varstveni spis te vaše nečakinje. Če ni bilo nobenega dogovora med otrokovim varuhom in posestnikom o tem, če in kaj bo dobilo dekle, če se po dovršenem 21. letu poroči, ne bo moglo dekle sedaj, ko je šla proč od hiše, nič zahtevati. Svetujemo vam, da skušajte doseči pri domačem sodišču s posredovanjem sodnika od posestnika brez tožbe, kako odpravnino, kajti izid morebitne tožbe ni gotov.

Dopolnitev nujnega deleža. S. K. T. Nujni dediči — bratje in sestre — imajo pravico zahtevati po smrti matere, da jim brat-prevzemnik posestva po materi — dopolni nujne deleže. Za ugotovitev višine nujnega deleža je odločilna vrednost od matere izročenega posestva ob času izročitve, ne pa vrednost, ki jo to posestvo ima ob smrti matere. Pravica, zahtevati nujni delež, ali pa njega dopolnitev, zastara po preteku 3 let po smrti zapustnika.

Brezbrižni oče. M. Z. D. M. P. Od sodišča določeno preživnino mora nezakonski oče plačati. Če noče in se izmika, boste pač morali pri sodišču predlagati izvršbo z rubežem pavezančeve mezde. Rento, ki jo nezakonski oče dobiva zaradi utrpele obratne nezgode, boste mogli zarubiti v kolikor presega znesek din 3000 na leto. Tudi za izvršilno postopanje lahko zaprosite za pravico revnih in vam ne bo treba plačevati kolekov.

Zakonita dedinja. A. T. L. Nezakonska hčerka ima do zapuščine svoje matere zakonsko dedno pravico. Samska nezakonska mati mora zato svoji hčerki zapustiti nujni delež, ki znaša polovico vse zapuščine. Z ostalo polovico pa lahko svobodno razpolaga v svoji oporoki.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim češče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci!

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje zastonj in z veseljem: Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Kmetijski nasveti

Sama gnojnica ni za vrt. G. J. S. — Ker gnoj težko dobite, ste dosedaj svoj vrt več let zaporedoma gnojili z gnojnico. Zemlja pa je postala pusta, trda in polna glist. Lani ste pa opustili polivanje z gnojnico in gnojili z umetnim gnojilom; minole jeseni ste potrosili apna, sedaj pa hlevski gnoj, potem, ko ste ves vrt prelopatili. Je-li je opustiti polivanje z gnojnico, ali je dobro to napraviti po snegu, kdaj in kako najbolje. — Gnojiti vrt leto za letom z gnojnico, ni priporočljivo, ker je to gnojilo preveč enostransko in pomanjkljivo. Nima dovolj niti apna, niti fosforne kisline ,pa tudi humusa ne napravi v zemlji, ki je tej neobhodno potreben. Če težko dobite hlevski gnoj, bi si vsaj kompost lahko napravili, ki tega več ali manj nadomesti. Na vsakem vrtu bi moral biti kompostni kup, sestavljen iz ograbkov po vrtu, iz smeti, plevela, cestnega blata in blata iz jarkov. Parkrat na leto premetan, imate v dveh letih najboljši gnoj za vrt. Apno tudi dobro zaleže, zlasti, če ga potrosite pred zimo, lahko pa tudi spomladi po vrhu prelopatene zemlje. — Ne poveste pa, s katerim umetnim gnojilom ste gnojili. Za vrt je dober superfosfat, še boljša pa kostna moka, ki jo pa morate dvakrat toliko vzeti, traja vam pa učinek vsaj tri leta. Če tako gnojite vrt, tedaj ne bo škodilo, če ga še vsako leto spomladi nekoliko polijete z gnojnico.

Obdelovanje njiv na daljavo. I. G. B. — Imate nekaj oralov ilovnate zemlje, že nad 30 let spremenjene v travnik, ki bi jo sedaj preorali v njive ter zasadili s krompirjem, fižolom, zeljem in drugim. Hlevskega gnoja ne morete dobiti. Kakšno umetno gnojilo bi bilo primerno? — Preveč enostavno si predstavljate obdelovanje zemlje v Sloveniji, ko sami bivate v Belgradu. Pri tem mislite še začeti »z nekim boljšim, kakor je tukaj v navadi, pri tem pa doseči maksimum rentabilnosti«. Če vi to dosežete, tedaj vam bodo vsi slovenski kmetje za večne čase hvaležni, če jim omogočite, da bodo z vašim načinom prišli do blagostanja. — Kmetijstvo, zlasti obdelovanje zemlje ni tako preprosto, kakor si ga zamišlja meščan, ki ni imel nikdar prilike spoznati trud, delo in skrb kmeta, preden izvleče iz zemlje boren pridelek. — Vi hočete brez hlevskega gnoja na ledino posaditi take rastline, ki zahtevajo dobro zagnojeno in že z drugimi rastlinami pripravljeno zemljo. Škoda za trud in stroške. Brez tega gnoja ne morete napraviti ledine rodovitne. Umetna gnojila dajo rastlinam nekatere vrste hranilnih snovi, toda zemlje ne izboljšajo in jo ne napravijo rodovitne. So torej samo kot dopolnilo k hlevskemu gnoju, ki edini da zemlji življenje. Brez tega ne morete nobene ledine spremeniti v vrtno zemljo, zlasti pa ne ilovnate zemlje, ki ni najboljša za krompir, pa tudi ne za fižol. Za zelje bi bila še kolikor toliko dobra, za druge vrtne rastline pa ne, dokler ni dobro vdelana in zagnojena. — Če pa vzlic temu hočete poskusiti s umetnim gnojem, tedaj je edino primerno mešano gnojilo nitrofoskal, ki vsebuje vsa tri rastlinska hranila. Z njim pa morate močno gnojiti, 300 kg na oral, če hočete doseči vsaj nekaj uspeha. Potrosite ga po travniku predno tega preorjete, da pride v zemljo. — Za gojitev hrušk-špalirk se morate najprej v tem izvežbati, kajti to ni tako preprosto. Razna semena dobite v semenskih trgovinah, izmed katerih sta v Sloveniji največji Sever v Ljubljani in Berdajs v Mariboru.

Setev smrekovega semena. I. F. A. — V kakšno zemljo in kdaj je najbolje sejati smrekovo seme, kako se vzgaja sadike in kateri letnik je najbolje saditi? — Iz vašega vprašanja sledi, da hočete sejati smrekovo seme v gredice, kakor v gozdni drevesnici in potem presaditi sadike na mesto. V ta namen pa morate imeti prav dobro, humozno, vrtno zemljo, sicer uspeh ne bo zadovoljiv. Sejati je seme na gredice v vrste, da se dajo pleti in okopavati. Predolgo bi pa bilo, če bi vam hoteli natančno opisati ves način sejanja in vzgoje sadik, zato vam svetujemo, da si ogledate v vaši bližini kako gozdno drevesnico ter se pri upravitelju iste na licu mesta o tem praktično poučite. Če vam morda ne kaže bolje, posejati smrekovo seme naravnost na mesto, kamor naj bi prišle sadike.

Naš živinozdravnik

Napenjanje kuncev. B. K. Z. - Imate kunce, 7—9 mesecev stare. So sicer zdravi in radi jedo, le tu in tam poedinega kunca napne in čez en dan je po njem. Kaj povzroča napenjanje in smrt kunca? — Vzrokov napenjanja je več, kot je n. pr. hranjenje s pokvarjeno krme in sličnim. Najpogostejši vzrok pa je obolenje na kokcidiozi. Kokcidije so črevesni zajedalci, ki v črevih razvijejo svoje pogubonosno delovanje s tem, da onesposobljajo črevesje za vršenje njihove naloge. Zaradi zastoja v delovanju črev prične vsebina vreti, razvijejo se plini, ki povzročajo napetost živali in po navadi tudi njeno smrt zaradi zadušenja ali zaradi počenja želodca. Svetujem vam, da prinesete po nekaj »bobkov« od vsakega zajca na brezplačno preiskavo v Drž. veterinarski bakteriološki zavod v Ljubljani, Lipičeva ulica. Če se ugotove v blatu kokcidije, boste pač morali kuncem dajati sredstva proti kokcidiozi. — Pravite, da kunci glodajo les. Ne veste, ali so lačni, ali pa si brusijo zobe. Kunci so glodalci, ki jim je glodanje v neki meri potreba. Če pa kunci le preveč glodajo, je to že znak pomanjkljive hrane. — Radi bi kunce čez poletje pomnožili, pa jih hočete že sedaj navaditi na samo suho krmo. Suha krma je lahko osnovna hrana, za dobro uspevanje kuncev pa je potrebno dajati sedaj pese in korenja. Ko bo pa zelena krma, je na vsak način potrebno dajati kuncem tudi zeleno krmo. Če sedaj krmite kunce s suho krmo, jim je treba dati tudi vode. Svetujem vam, da si nabavite knjižico o reji kuncev. Če pa hočete biti dober rejec, se vpišite v rejsko društvo. Vsa pojasnila dobite v Ljubljani, Gajeva ulica 9-I. pri Zvezi društev »Mali gospodar«.

Davčni nasveti

L U. M.: Državna trošarina na vino: Kot vinogradnik in gostilničar bi radi imeli za svojo družino nekaj nezatrošarinjenega vina. Vprašujete, če je to dopustno tudi sedaj, ko je mesto banovinske trošarine uvedena zopet državna trošarina na vino. Vprašujete tudi, če ste res dolžni voditi poseben register o vnosu in iznosu vina.

V smislu čl. 1 odst. 8 pravilnika o spremembah in dopolnitvah v pravilniku za izvrševanje zakona o državni trošarini (Službene Novine 30. dec. 1939, št. 300-CVI-581, Službeni list kraljeve banske uprave v Ljubljani z dne 20. jan. 1940, kos 6) morajo proizvajalci vina, ki hkrati trgujejo z vinom na drobno ali na debelo ali predelujejo take pijače, svoj pridelek prijaviti pristojnemu oddelku finačne kontrole najkasneje do 24. novembra vsakega leta in takoj plačati državno trošarino na vse proizvedeno vino, ako ne vnesejo vina v trošarinsko skladišče. Takim proizvajalcem pa dovoli pristojni oddelek finančne kontrole za hišno uporabo vina brez plačila državne trošarine po številu rodbinskih članov, starejših od 15 let s hišno služinčadjo vred, in sicer:

do 4 rodbinskih članov . .	400 litrov vina letno,
nad 4-8 rodbinskih članov	600 litrov vina letno,
nad 8-12 rodbin. članov .	800 litrov vina letno,
nad 12 rodbinskih članov .	1000 litrov vina letno.

Za hišno potrošnjo dovoljene količine morajo biti spravljene v posebnih prostorih in ne v točilni kleti. Pristojni oddelek finačne kontrole, ki daje taka dovoljenja, mora zlasti paziti na to, da je vino res proizvedeno iz lastnih surovin in iz lastnega zemljišča.

To velja glede državne trošarine. Napravite torej prošnjo na pristojni oddelek finančne kontrole, ki Vam bo zaprošeno dovoljenje izdal. Ta prošnja je takse prosta in je zato ni treba kolekovati. Če pa tudi Vaša občina dovoljuje gostilničarjem-vinogradnikom za hišno uporabo vino lastnega pridelka brez plačila občinske trošarine, vprašajte na občini.

Poseben register o prejetih in izdanih količinah alkoholnih pijač, so po novih predpisih dolžni voditi vsi točilci alkoholnih pijač na drobno, razen onih, ki točijo alkoholne pijače na drobno v mestih izpod 1000 prebivalcev. Če pa se v takih mestih, ki imajo manj kot 1000 prebivalcev, nahajajo industrijska ali rudarska naselja ali če so taka mesta proglašena za turistična mesta kopališkega značaja, morajo točilci alkoholnih pijač voditi gornji register brez ozira na število prebivalcev mesta. V Vašem mestu boste torej morali brezpogojno voditi register.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

ODREŽITE

„SLOVENCEV SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek

„Slovenec“ 17. marca 1940

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Šiviljska pomočnica
išče stalno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3566.

Trgovska pomočnica
začetnica — išče službo kjerkoli. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 3593.

Cerkovnik
vojaščine prost, z 11-letno prakso, išče primerno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3625.

Dekle
bi se rado izučilo kuhanja v boljši večji kuhinji. Ponudbe v upravo »Sl.« v Mariboru pod »Vestno dekle 392«.

19 letni mladenič
išče službo sluge. - Ima veliko veselje do trgovskih stvari. — Naslov v upravi »Slov.« pod 3728.

Trgovska pomočnica
pridna, poštena, želi premeniti mesto s 1. aprilom. Verzirana v manufakturi, specerijі, železnini, galanteriji. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Dobra moč« 3697.

Kontoristinja
vešča strojepisja in knjigovodstva, z trgovsko naobrazbo, želi mesto pri trgovskem podjetju. Ponudbe poslati podružnici »Slov.« na Jesenicah.

Prodajalka
z večletno prakso, izurjena v vseh strokah ter zmožna samostojno voditi trgovino, želi premeniti mesto. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dobra in poštena moč« 3780.

19 letno dekle
z nekajletno prakso išče zaposlitve kot pisarniška moč. Marljiva delavka, s skromno plačo zadovoljna. - Ponudbe na upravo »Sloven.« pod »Marljiva« št. 3337. (a

Trgovski pomočnik
verziran v trgovini z mešanim blagom, želi premeniti službo. - Vešč je samostojnega vodstva ter gre ev. tudi za skladiščnika. - Naslov v upravi »Slovenca« št. 3834. (a

Dekle
stara 19 let, išče službo natakarice (že precej izvežbana), v prometnem kraju. — Naslov: Anica Čretnik, Lemberg, p. Podplat.

Gospodična
ki ima gospodinjski tečaj, želi primerno mesto v boljši kuhinji, po možnosti lahko pomaga v gostilni. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Zmožna« št. 3533.

Absolvent
kmetijske šole, samostojen v vseh panogah kmetijstva, išče primerno nameščenje. Cenj. ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Vesten in pošten« 3691.

Star upokojenec
oženjen, išče mesto oskrbnika na Gorenjskem. Vajen sadjarstva in vrtnarstva. Ponudbe poslati v podružnico »Slov.« na Jesenicah.

Delovodja
tesarske stroke, z mojstrskim izpitom, absolvent srednje tehn. šole, želi nameščenje v pisarni ali v praksi; zmožen tudi stavnega vodstva. - Cenj. ponudbe v upravo »Slov.« pod »Zmožen« št. 3626.

Ekonom
absolvent Vinarske in sadjarske šole v Mariboru ter dvoletne Zadružne šole v Ljubljani, z inozemsko prakso, vojaščine prost, išče primernega nameščenja. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 403.

Mlad korespondent
išče mesto v pisarni ali kot prevajalec jezikov: slovensko, nemško, srbohrvatsko, italijansko, angleško. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Italijanščina« št. 3909. (a)

Službo dobe

Trgovskega pomočnika
železninarja, avtovozača (z izpitom), takoj sprejmem. Ponudbe z navedbo zahtevka v upravo »Slovenca« pod »Izučen na deželi« št. 3789.

Trgovskega pomočnika
mlajšo moč, za vsa dela, ki bi bil obenem tudi v skladišču, takoj sprejmemo. - Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Vsako delo« št. 3790.

Strojnika
izučenega, z večletno prakso, ki se spozna tudi pri nakupu in prevzemu lesa, sprejmemo. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zmožen« št. 3783.

Kuharico-gospodinjo
perfektno, samostojno, z večletnimi spričevali, takoj sprejme zakonski par brez otrok. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kuharica-gospodinja« št. 3828. (b

Kot namestnico
gospodinje sprejme večje gostilniško podjetje primerno izvežbano žensko moč. Soudeležba ni izključena. S kavcijo, za katero se nudi jamstvo, imajo prednost. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Lepa bodočnost« št. 3799

Mlinarja
sprejme Juvan, Sr. Gameljne 20.

Vrtnarski pomočnik
dobi takoj službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3784. (b

Nakupovalca lesa
sprejmem. Pismene ponudbe na upravo »Slov.« Maribor pod značko »Nakupovalec 391«.

Več šoferjev
avtomehanikov in 1 elektromehanika - sprejmem takoj. Ponudbe z referencami na Kovač Jože, Tržič.

Pekovskega pomočnika
vsestransko izvežbanega, in vajenca iz dobre družine sprejmem. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Zanesljiv« št. 3943. (b)

Natakarica in služkinja
pridna in poštena, za vsa dela, se takoj sprejmeta. Predstaviti se osebno: Karel Gnidica, Beljaška 34, Ljubljana, Šiška. (b)

Pisarniška moč
starejša, vešča kartotečnega sistema knjigovodstva, se takoj sprejme. - Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Zmožen« št. 3695.

Dekle
na gostilno, ki bi opravljala kuhinjska in vrtna dela, najraje z dežele - sprejmem. Cepon, Bazoviška 4, Ljubljana - Moste. (b

Služkinjo
pošteno in zdravo dekle, v bližini Ljubljane, sprejmem za vsa kmečka dela in pomoč v gospodinjstvu. Plača po dogovoru. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Stalna služba« 3595.

Agronoma
z uspešno prakso, sprejmem za posestvo pri Zagrebu, kjer je treba urediti rentabilno in vzorno imovino (sadjarstvo itd.) — obširne ponudbe na: prof. Troboz, Zagreb — Kraljice Marije 30. (b

Strokovno šiviljo
ki mora poleg vodstva oddelka znati tudi krojenje in donašanje novih modelov, sprejme velika tovarna trikotaže v banovini Hrvatski. Nujne ponudbe v podružnico »Novosti« v Karlovcu pod »Krojačica«.

Mlajše dekle
ki zna kuhati in opravljati hišna dela — dobi službo v solidni gostilni blizu Maribora. Prednost imajo absolventinje gospodinjske šole in take z znanjem nekaj nemščine. Ponudbe upravi Slovenca v Mariboru pod »Trajna služba 400«. (b)

Hlapca h konju
in za vsa domača dela, sprejmem. Hotel Štrukel.

Sprejmem hlapca
za vsa kmečka dela in prodam 2000 strešne opeke. Vodnikova 218. (b)

Hlapca
vajenega konj in poljskih del, sprejmem. — Juvan, Sr. Gameljne 20.

Pošteno dekle
vajeno kmečkega dela — dobi službo. Oglasiti se: Trnovo, Karunova 12.

Pridno dekle
vajeno kuhe in vseh gospodinjskih del sprejmem z aprilom. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3819.

Hlapca
za kmečka dela - sprejmem takoj. Zajc Andrej, mlinar, Mala Loka, p. Domžale.

Služkinjo
pridno, pošteno, za vsa hišna dela, sprejme takoj Jože Musar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 61. (b)

Dekle
pridno in pošteno, sprejmem za hišna in vrtna dela. Prelesnik, Ljubljana, Janševa 2.

Opekarniškega mojstra
sprejmemo. Ponudbe z referencami poslati opekarni Česenj, p. Št. Vid nad Ljubljano.

Mizarski pomočnik
mlajši, delavoljen, za navadna dela — se takoj sprejme. Skaza, Janševa ulica 2, Ljubljana. (b)

Iščem kuharico
ki bi opravljala tudi druga hišna dela, k družini z enim otrokom v Rožno dolino. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3920.

Deklo
vajeno vseh kmečkih del, sprejmem takoj. Plača po dogovoru. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Poštenost« št. 3843. (b

2 tesača
sprejmem za vse leto in zimo. Plača od kub. č. po dogovoru. J. Oražem, Moste-Ljubljana. (b

Tapetniški pomočnik
vajen samostojnega dela, do 30 let starosti — se sprejme za Koroško. Ponudbe podružn. »Slov.« na Jesenicah.

Hlapca
trezenega, vajenega konj in polja ter za prevažanje piva, sprejmem takoj. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 3774.

Dekle, pridno in pošteno
ki zna tudi kuhati, takoj sprejmem v službo. Plača dobra. A. Gasperin, trgovina, Begunje p. Lescah. (b

Dvočlanska družina
v Ljubljani sprejme v pomoč gospodinji pošteno, močno, pridno dekle z dežele. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3860.

...dokler ji ni stric obrisal solz s svojim robcem — opranim z Radionom!

Tudi Vi, ki niste več novinka v gospodinjstvu, mislite morda, da je Vaše perilo belo. Primerjajte ga pa enkrat s perilom, opranim z Radionom. Razloček je očiten ter Vas bo prepričal: z navadnimi sredstvi oprano perilo izgleda sivkasto v primeri s perilom, opranim z Radionom. Nič čudnega: navadna pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago, medtem ko kisikovi mehurički skupaj s peno dobrega Schichtovega mila, ki ga vsebuje Radion, prodirajo skozi tkanino in jo operejo tako, da postane »Radion-bela«. Uporabite pri prihodnjem pranju perila Radion, pa ne boste nikoli več uporabljali kakršnegakoli drugega pralnega sredstva!

Schichtov RADION pere sam

Postrežnico, mlado
sprejmem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3885.

Šiviljsko pomočnico
dobro, sprejmem takoj. - Gorjanc, Nunska 3/I. (b

Mesarskega pomočnika
sprejme takoj Jože Musar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 61. (b)

Gospodinjsko pomočnico
vajeno gostilne, sprejme takoj gostilna Frelih-Mlinarič, Brezje, Gorenjsko.

Mizarskega pomočnika
za boljše pohištvo, sprejmem v stalno službo. Napismene ponudbe ne odgovarjam. — H. Bitenc, Vižmarje, Št. Vid nad Ljubljano.

Obrt

Za šivilje in pletilje
izdelujemo gumbe iz vsakovrstnega blaga. »Mela« Ljubljana, Tyrševa c. 20.

Radio

Radio aparate
najugodneje kupite pri Banjai, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20.

Seibt Super radio
aparati, visoko selektivni, 5 cevni, zaradi odprodaje iz špediter. skladišča, s popustom 20% na originalne tovarniške cene pri Ludvik Ileršič, Ljubljana, Rimska 13. - Zanesljive potnike sprejmem!

FILATELIJA

Filatelisti pozor!
Kupujem vsakovrstne posamezne znamke kot tudi celotne zbirke po najvišjih dnevnih cenah. Istočasno nudim filatelistom znamke v serijah ali posamezne po najbolj ugodnih cenah. Poizkusite in prepričali se boste. Knjigarna Janez Dolžan — Ljubljana, Stritarjeva 4.

Jakob K. Heer: 42

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja.

»Mati — kje?« sprašujejo majhna čebljava usta, prisrčna mala Jolanda. Ljubka, drobna kozica z udki prožnimi ko jeklo in očmi ko luč, z glaskom ko srebro.

Marko Paltram se divje srdi na ženo, ki je mogla brez sledi materinske ljubezni zbežati od te ljubeznive črne glavice.

Toda tudi to je pač kazen za Cilgijo!

In ne odide na lov, preden ni našel poštene ženske, da bi mu pestovala Landolo, kakor po otroško ljubkovalno imenuje Jolando. Ne, male, ki jo ljubi bolj nego nekdaj Markca, ne sme doleteti nobena nesreča.

Z dušo in telesom visi na nežni deklici in prav tako visi ona na njem.

Toda kje je Pija?

Tedaj je prispelo pismo nekega St. Moričana, ki je imel kavarno v Kölnu: nekdanja kozja pastarica, ki jo je kot deček poznal v Pontresini je prišla s splavom po Renu in privedli so jo k njemu. S tovornim vozom jo je poslal v Bremen, tam bodo poskrbeli dalje za njo Bündnerci.

Varno in nemoteno gre ta čudna ženska svojo pot.

Okoli Marka Paltrama se pa vedno bolj zgoščajo govorice, sumničenja, obtožbe.

Jeseni se je vrnil obstreljen s hribov. Povsod govorijo zdaj o tem.

Kdo pozna tajnosti neizmernega pogorja? Leto za letom umirajo v njegovih viharjih ljudje, nihče ne vé, kako! Lovske žaloigre so se povsod, kjer se stikajo lovišča deželi, vedno dogajale. Zanje ni bilo sodnika, ker ni bilo lovišča, ker skale in ledeniki ne govorijo. Živijo le v izročilu ljudi in se bodo dogajale, dokler bo odmevala puška med skalami.

V krvavem žaru one lovske žaloigre stoji Marko Paltram pred vohom ljudstva.

Nihče se pa ne drzne govorice, da je Marko Paltram ustrelil lovca, spravljati v zvezo s pogrešanim Gruberjem.

Gruber je izginil v Bormiu, puške ni imel, saj ni hodil, ker ni imel za to pravice, nikoli na lov. In njegov primer je s hudodelstvom, ki ga je zagrešil na Pejderju Golziju, dovolj pojasnjen.

Da, mogoče je vse, kar govorijo o Marku Paltramu, samo grdo obrekovanje, in on se zavija v prezirljiv molk le zato, da bi se ga ljudje na Bernini še bolj bali!

In drugih stvari je dovolj, ki dajejo Engadincem govoriti več nego Marko Paltram.

V bündnerski politiki je zelo živo. Engadinski poslanci, predvsem mladostni državnik Lucij Planta in tihi, žilavi Saratz, so pred zborom v Churu uspeli s predlogom, da se bo zidala cesta iz Chure čez gore v Engadin in odtod v Italijo.

Žarek upanja preleti vedno manj obljudeno dolino.

Sklepu na čast hočejo prirediti majhno strelsko slavnost in po običaju zadene vrsta Madulein, rojstni kraj Marka Paltrama.

Nekega poletnega dne pride Paltram s kožo na hrbtu v Samaden. Stopi na dvorišče gostilne »Pri kroni«, kjer keglja majhna družba meščanov, in izpije nekaj vina, močno pomešanega z vodo.

Tedaj meni nekdo: »Marko, prišli boste na strelsko svečanost v Madulein pač tudi vi. Preden se odselimo iz Engadina, hočemo še poskusiti, kako neso risanice!«

»Prišel bom,« odgovori on dobre volje in mirno.

Tedaj prične doktor Troll, ki je tudi med kegljači, zbadati, zakaj ni še pozabil starega spopada ob Pijini postelji, in beseda da besedo.

»Paltram«, se roga doktor, »preden sedete k nam, se operite pred sodiščem, pravijo, da se vas drži kri!«

»Doktor,« se nasmehne Paltram in oči se mu čudno zasvetijo, »ta sramota ne bo ostala nekaznovana, zanesite se na to!«

»Ali niste nikoga ubili?« ščuje doktor.

»Doktor,« odgovori Marko Paltram resno, »to je med Bogom in menoj!«

S tem gre in pusti druge v brezmejni osuplosti, zakaj njegove besede zvenijo kakor priznanje. Toda koga je ubil? Kje? Kdaj?

Ako ne bo sam spregovoril, ne bo tega nihče doznal, nihče ne bo vedel za njegovo krivdo in greh.

Toda govorice zopet oživijo in krik ogorčenja se odbije zaradi njega zopet po dolini.

Doktor Troll se pelje v somračni noči iz St. Moritza v Samaden. Kadi in vodi svojega konja.

Ko vozi mimo hiš v Celerini, poči strel.

Vivčkova glava odleti.

Prestrašeni doktor s težavo kroti svojega konja. Marko Paltram pristopi z vljudnim pozdravom: »Dober večer, gospod doktor. To je pobotnica za Samaden in zdaj mir!«

Vaščani pa, ki so slišali strel, hitijo na cesto.

»Ustreliti sem hotel čuka,« pripoveduje Marko Paltram, mrki človek, s prevejenim nasmehom, »pa je prišel vmes voz in doktor je ob pipico.« Nato odide.

Neverjeten strel v nočni temi! Ljudje majejo z glavami: saj ne more biti! Toda, ali ni Marko Paltram že kot deček v Maduleinu čestokrat dovolj svojemu bratu v šali odpihnil s kroglo pipice izpred ust? Kdo neki je ta človek, da bi se smel tako kaznivo igrati s tujimi življenji in se postavljati sodiščem po robu z besedami: »Privedite priče!«

Med ljudmi vre proti Marku Paltramu.

Pa pride strelski praznik v Madouleinu. Visoko vzravnan, moško lepa postava kakor junak davnih časov, se pojavi sivi lovec in stopi med ljudi. Tedaj mu pridejo naproti prireditelji slovesnosti, njegovi rojaki: »Marko Paltram, prepovedano ti je streljati!«

»Meni?«

Prebledi in njegove oči se kamogaskarsko zasvetijo.

Možje se bojijo nesreče.

»Saj veš zakaj, drugi bodo zapustili slavnost, ako ne greš ti.«

»Saj grem, saj grem!« zakriči Marko. »Na svidenje na Bernini!«

To zveni, kakor bi menda hotel reči: »Smrt vam vsem!« To zveni temno in strahotno.

»Ali je Bernina tvoja, mar si njen kralj?«

»To boste videli!« zaškriplje on, se visoko vzravna in se ozre z ledenomrzlo jezo okoli sebe, s pogledom, da strese trde može.

»Da, jaz sem kralj Bernine,« pravi njegovo oko.

Sredi grozljive tišine odide. Vez med njim in njegovim rodnim krajem je pretrgana. Ljudje se prerivajo in dajejo v zamolklih glasovih duška svoji jezi, težko vzdražljiva bündnerska kri vre.

»Kralj Bernine! No, tudi mi bomo videli!« Ljudje žugajo in grozijo.

Toda dobro se ne počuti nihče in streljanje v Maduleinu je žalna slavnost. Smeh, ki zadoni tu in tam, zbuja strah.

Izza strelskega praznika v Maduleinu je Marko Paltram berninski kralj in samo blaznosmeli predrzneži si upajo udirati v njegova lovišča.

V njih gospoduje in kraljuje kakor vitez z Guardava, in se ne šali. Po kočah Bergamaskov stika za puškami in si jih prisvaja. Pastirje sili, da mu služijo in odnašajo divjačino v dolino, in gorje mu, kdor ne bi ubogal ali bi klepetal — ko zli duh bi se prikazal Marko Paltram ponoči v njegovi koči.

Temne pravljice vedo povedati, da tudi planšarke in žanjice divje trave niso varne pred njim. Ni se jim treba bati njegove sile, pač pa njegovega smehljaja, njegovih mehkih besed, prevzemajoče žalosti v njegovem obrazu.

Otvoritev

manufakturne trgovine tvrdke

A. ŽLENDER

Trgovina na Mestnem trgu 22 ostane do nadaljnega v istem obsegu kakor do sedaj

Ljubljana, Tyrševa cesta 5, pri „Nebotičniku“

Velika zaloga volnenega in pralnega blaga, finih kvalitet, okusnih vzorcev in najmodernejših barv **za damske in moške plašče in obleke**

Oglejte si izložbe na Tyrševi cesti in na Mestnem trgu

Zaslužek

600 barvic
za pirhe stane 100 din. Po veliki noči zamenjam neprodane za drugo blago. Moške srajce po 12 din, klobuke po 10 din, edinstvena prilika za vsakogar. — Naslov pove Lindič, Ljubljana, Dalmatinova 5.

Vajenci

Mesarskega vajenca
sprejme takoj Jesih Leopold, mesar, Medvode.

Vajenca
za kleparsko obrt sprejmem. Oskrba v hiši. — Franc Šauberger, Laško.

Žagarske obrti
se želi izučiti fant iz katoliške hiše. Naslov pove upr. »Slov.« pod 3565.

Šiviljska pomočnica
z lastnim strojem išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3797. (a

Pekovskega vajenca
sprejme takoj I. Rozman, parna pekarna, Staretova ul. 18, Ljubljana (Trnovo). (v

Pekovskega vajenca
sprejme parna pekarna in slaščičarna Kette na Vrhniki št. 8. (v

Trgovska pomočnica
nastopi službo s 1. apr., tudi pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mlajša moč« št. 3793. (a

Za 16 letno hčerko
s 3. meščanskimi šolami, iščem mesto v trgovini, frizerskem salonu ali kakem modnem salonu. Naslov v upravo »Slovenca« pod št. 3767.

Hčerka železničarja
15 letna, se želi izučiti trgovske obrti. Je močna in poštena, z 8 razredno odlično šolsko izobrazbo. Dopise upravi »Slovenca« Maribor pod »Delavoljna št. 401«. (v)

Čitajte »Slovenca«

Velika izbira **modnih kamgarnov in sukna** za nove pomladanske obleke in površnike za gospode

R. MIKLAUC

»PRI ŠKOFU«

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica 3
Pred škofijo 3

Ugodne cene!

Učenko
za trgovino z mešanim blagom na deželi, s primerno šolsko izobrazbo, dobro računarko, iščem za takoj. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Poštena« št. 3720.

Vajenca
s primerno izobrazbo takoj sprejmem v večjo trgovino na deželi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Veselje do trgovine« št. 3788.

Pekovski vajenec
kateremu ni treba raznašati kruha, se sprejme. Pekarna Unger, Slovenj Gradec. (v)

Učenko
z boljšimi spričevali — sprejmem v trgovino mešanega blaga. - Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zvesta« št. 3594.

Naročajte in širite »Slovenca«!

Kupimo

Izpraznite podstrešja!
Železje, kovine, gumo — plača najboljše Metalia, Gosposvetska 16, telefon 32-88. (h)

Slovensko apno
večjo količino, potrebujem. Ponudbe poslati na naslov: Svetozar Petrović, Beograd, pošt. fah br. 682.

Otroški voziček
dobro ohranjen, kupim. - Ponudbe na upravo »Sl.« pod značko »Globok« št. 3861. (h

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih cenah
A. KAJFEŽ
trgovina z urami in zlatnine
precizna delavnica za popravila vsakovrstnih ur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Bukova drva (cepanice)
suha in polsuha, kupi večjo količino Nabavljalna zadruga drž. usl. v Mariboru. — Ponudbe do 15. aprila 1940 na upravo zadruge. (k)

Lisičje, jazbečeve kože
in vse druge kupuje stalno. Dalje ščetine in opletene flaškone. - Domače mačke in domače zajce. Zdravič, Ljubljana, Stari trg 30. (l

Bakren kotel
za pranje perila, dobro ohranjen, kupim. Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 394.

Otroški voziček
globok, kupim. Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru pod št. 397-40.

Kupujem
vsakovrstni rezan les ali v hlodih. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod zn. »Plačam takoj 390«.

Vsakovrstno **zlato kupuje**
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Cunje
krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, govejo dlako (arovco) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska 15.

Vsakovrstno **zlato**
srebro in briljante kupuje vsako količino po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Frančiškanska ulica 3.

Predmete vseh vrst
dobro ohranjene, kakor tudi staro železo in kovine, stalno kupuje tvrdka ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8, poleg kolodvora Šiška.

Živali

Kravo s teletom
prodam ali zamenjam za brejo telico ali kravo. — Kunovar Antonija, Dravlje, Vodnikova 283.

Domač srnjak
se je zatekel v lovišče Veliki gaber na Dolenjskem. Informacije: Nussdorfer, Črnuče št. 106 pri Ljubljani.

Mlade papige
in kanarčkove samice z prodaja A. Zupančič — Ljubljanska 1, Zelena jama; vsako sredo in soboto pri tromostovju. (ž

Objave

Posestniki okol. Ljubljane
ki so dvignili zemljiski izvleček, naj javijo naslov in dan dviga upravi »Slovenca« pod značko »Izvleček« št. 3855. (o

Razglas.
Podpisani razglašam vsem tistim, ki širijo neresnične vesti o meni, da takoj prenehajo, kajti v nasprotnem primeru sem primoran proti njim sodno postopati. - Rajko Klančnik — Vojnik pri Celju.

Državna razredna loterija

Glavna kolektura „VRELEC SREČE“

Nastopil je čas, ko je treba zopet misliti na srečo.

V Sloveniji imamo sedaj največjo kolekturo Državne razredne loterije „VRELEC SRECE“. V tej kolekturi dobite srečke v najrazličnejših poljubnih serijah. Znano je, kjer je prodano veliko srečk, tam je izžrebanih tudi veliko dobitkov. V preteklem kolu je kolektura „VRELEC SREČE“ izplačala zelo veliko število večjih dobitkov. Osrečila je mnogo Ljubljančanov, na račun pa so prišli tudi podeželski igralci. Nepopisen je bil užitek gledati vesele obraze srečnih igralcev, ko so prihajali po denar v kolekturo „VRELEC SREČE“.

Tudi v novem 40. kolu je v kolekturi „VRELEC SREČE“ zelo živahno zbiranje srečk. Tudi Vi poizkusite svojo srečo. Ako mislite, da nimate srečne roke, dovolite, da Vam sam kolektor izbere srečno srečko. Mogoče Vam izbere milijonsko premijo, kakor se je to že zgodilo. Ako Vam je namenjena sreča, morete zadeti na srečke, kupljene v srečni kolekturi „VRELEC SREČE“.

Domača glavna kolektura „VRELEC SREČE“ Vas v vseh ozirih dobro postreže, vodi za Vas evidenco, obvešča Vas takoj o izžrebanih dobitkih, zadeti denar takoj izplača.

Kupujte srečke za novo 40. kolo v domači kolekturi „VRELEC SRECE“.

Priporoča se Vam „Vrelec sreče“

Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

Zrebanje bo 12. aprila 1940. Cena srečk: cela din 200·—, polovica din 100·—, četrtina din 50·—

Blago za **damske plašče, kostume in obleke** ter vse vrste svile v najnovejših modnih vzorcih

R. MIKLAUC

»PRI ŠKOFU«

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica 3
Pred škofijo 3

Solidna postrežba!

Prodamo

Deteljo in peso
prodam. Glince 15, št. Vid nad Ljubljano.

Več tisoč kg pese
za krmo prodam. Cerar, Savska 17, Domžale.

Dobro seno
prodam. Opekarna Sitar, Zg. Šiška. (1

»Wertheim« blagajno
prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3884.

Orehe
v lupinah prodaja na vagone in kub. metre Josip Novak, Grubišnopolje.

Srajce za gospode
si nabavite za Veliko noč, še vedno po izredno nizkih cenah — »Kreko«, Tavčarjeva 3, Tyrševa 31

Pesa
za krmo živine, ca. 2000 kg, poceni naprodaj. Poizve se: gostilna Ogrič, Vič. (1

Mlekarna
na prometnem kraju, zaradi selitve ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3825. (1

Prodam
22 m masivne železne balkonske ograje, balkonska vrata 70-200 s stranskima oknoma 60-110 in nekaj krovnega crepa. Punčuh, Glavarjeva 13, Bežigrad.

Pozor!
Partija koles, več prvovrstnih šivalnih strojev, otroških vozičkov in nešteto vsakovrstnih drugih predmetov pri »Promet«, nasproti križanske cerkve

Trgovino
tehnične stroke (kolesa itd.), v Ljubljani, dobro vpeljano, prodam. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Zelo ugodno« štev. 3813.

Krompir
semenski, vagonske množine, nudi po konkurenčnih cenah tt. Bermež in drug, Vrhnika. Brzojavi: Bermež Vrhnika. Zahtevajte ponudbe! (1

Fazanska valilna jajca
vseh vrst lovskih fazanov prvovrstne kakovosti, 90% garancija - dobavlja v vsaki množini
»Jugolov«, Zagreb
pret. 72.

Semenski oves
debelozrnati ječmenovec švedskega izvora
spomladanski ječmen
vse zajamčeno kaljivo, selekcijonirano blago nudi najceneje, dokler kaj zaloge
tvrdka A. VOLK
Ljubljana, Resljeva c. 24.

Sladko seno
večja količina, naprodaj. Poizve se v gostilni Češnovar, Dolenjska 3. (1

Travno seme
francoske pahovke - ima naprodaj Babnik Jože, Dravlje, Čebelarska ulica.

Osi (elaksi)
s kolesi in komati, prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3873.

Zadnja ugodna prodaja
vinske preše. Ne zamudite! Hranilnica in posojilnica Poljčane.

Orehova debla
uporabna za furnir in ostale mizarske izdelke, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3772.

Moderne čepice
nogavice, krila, predpasnike, velike in male, zelo poceni pri I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (1

Parno žago
s polnojarmenikom, prodam. Izve se pri Zupančič Francka, Gabersko, Trbovlje.

Moške srajce
spodnje hlače, kravate, nogavice, še vedno najceneje pri I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (1

Ne zastonj
ampak za vsako ceno prodam 2000 kg repe za kisanje ali za krmo. Josip Terčelj, trgovec, Savlje 62. (1)

Mlekarno s stanovanjem
ob glavni cesti, brez konkurence, takoj prodam zaradi odpotovanja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3905. (1)

Večje množine slame
prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Slama« št. 3906. (1)

Pisalne stroje
Underwood, Continental, Ideal, vse v dobrem stanju, proda Torpedo, Miklošičeva 18. (1)

Kolesa!
Pred nakupom si oglejte veliko zalogo prvovrstnih znamk. Nizke cene. Triglav, Resljeva c. 16.

Stroji znamke »Jax«
so znani kot najboljši. Na zalogi je več rabljenih strojev z okroglim čolničkom. Ivan Jax in sin, Tyrševa 36. (1)

»Anker« šivalni stroji
novi modeli za entlanje, z dvema iglama, za šivilje in krojače. Malo rabljene z okroglim čolničkom Centralbabbin — prodaja Triglav, Resljeva 16. (1)

Pozor hišni gospodarji!
Še nekaj ognjegasnih aparatov za gašenje podstrešnih in drugih požarov poceni proda »Metalia«, Gosposvetska 16 — telefon 32-88. (1)

Kolesa
vseh svetovnih znamk — nova in rabljena, naprodaj po izredno nizkih cenah. »Nova trgovina« — Ljubljana, Tyrševa c. 36 (nasproti Gospodarske zveze). (1

Lahek zaslužek
se nudi kuharicam in podobnim s prevzemom dobre mlekarne v sredini mesta, katero zaradi odpotovanja takoj in poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3901. (1)

Pohištvo

Vsakovrstne
pohištvo
dobavlja še vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi tvrdka
»OPRAVA«
Celovška cesta 56.
Sprejemajo se naročila.

MODROCE

otomane, kauče itd. dobite poceni in solidno pri
Ivan Habič-u
tapetnik
Kopitarjeva ulica 1
nasproti „Nimana"

Modroce
patentne postelne mreže, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni
Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 16
Otomane od Din 820·—

ZAHTEVAJTE NOVI CENIK

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI
CELJE 18

Hrastovo spalnico
masivno, prodam. - Vižmarje 49.

Posteljne mreže
dobite najceneje Komenskega ulica 34. (1

Moderno spalnico
iz mehkega lesa prodam. Tonkli, mizarstvo, Vižmarje 107, št. Vid n. Lj.

Kuhinjsko opravo
in otroško posteljo, novo, prodam. Komenskega ul. št. 34. (š

Dve krasni spalnici
pleskani na orehovo korenino, zelo ugodno naprodaj. Štempl, Menges, mizarstvo. (š

Mreže za postelje
izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradišču).

Denar

Družabnice za trgovino
z mešanim blagom, sprejmem. - Potreben kapital 5000 din. Ponudbe poslati v upravo »Slovenca« na Jesenicah pod »Bodočnost« št. 3731.

Hranilne knjižice
3% obveznice
in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje
BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40

150.000 din posojila
potrebujem za svojega klijenta. Sigurna naložitev na hipoteko ali brez. Ponudbe na: Dr. Mojzer, advokat, Grafika, Ljubljana. (a)

Knjižice
Zadružne Gospodarske banke v Ljubljani kupimo — večje ali manjše vsote — proti takojšnji gotovini. — Rudolf Zore, Ljubljana — Gledališka ulica 12. (d)

Hranilne knjižice
vrednostne papirje
kupujemo
stalno po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu.
Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12.

Kdo posodi?
150.000 din gotovine, za kratko dobo 6 mesecev, proti absolutno popolni varnosti večkratne vrednosti posojila in dobrimi obrestmi. Ponudbe prosim upravi »Slovenca« pod »Poštena naložba 1940« št. 3891. (d

Ureditev premoženja
Poravnave, konkurzne zadeve, odkup in inkaso terjatev, (tudi kmetskih!) nabavo posojil in družbenikov, dobičkanosno in varno naložitev kapitala, ureditev uprave in knjigovodstva, bilance, kalkulacije, upravo nepremičnin, nadzorovanje soudeležb, — sploh vse trgovske-obrtniške zadeve poverite zaupno strokovni pisarni
ZAJC LOJZE
Ljubljana, Gledališka ul. 7

Ženitbe

Vdovec
s premoženjem — poroči gospodično ali vdovo do 50 let. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Sreča« 3534.

Gospodična srednjih let
s kapitalom 190.000 din, želi poročiti učitelja, trgovca ali drž. uradnika. Ponudbe s sliko na upr. »Slovenca« pod »Poštena« št. 3856. (ž

Mlad obrtnik in trgovec
poroči gospodično, staro do 35 let. Poseduje dobro uspevajoče podjetje. Primerna dota zaželjena. - Podrobne podatke s sliko v upravo »Slovenca« pod »Srečna pomlad« 3549.

Gospod s kapitalom
in večjimi stalnimi dohodki, zrelih let in zdrav, želi znanja z lastnico večjega posestva ali hiše z mesta ali dežele, zaradi ženitve. Tajnost zajamčena. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Sporazum« št. 3835.

Glasba

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI KATALOG!
MEINEL & HEROLD
Izvozno trgovsko d. d.
MARIBOR 102

Harmoniko, kromatično
na gumbe, malo rabljeno, kupim. Ponudbe z navedbo obsega in cene v upravo »Slovenca« pod »Harmonika« št. 3878.

Gramofonske plošče
šlagerje, plesne, narodne - harmoniko in pojem samo Din 35·—.
elektroton
PASAŽA NEBOTIČNIKA
Zahtevajte brezplačne sezname.

Stare gosli,
čelo, kontrabase in klavirje, v dobrem in slabem stanju, kupi Warbinek, Ljubljana, Miklošičeva 4.

Klavir
dobro ohranjen, prodam. Kupim motorno kolo. — Joško Tomažič, Motnik pri Kamniku.

Specijalna izdelovalnica
HARMONIK

JOS. FLEISS
(prej F. Lubas in sin)
LJUBLJANA, Tyrševa 36
Zahtevajte cenik.

Interesenti
ne zamudite prilike! Za 2400 din je naprodaj nova 5-vrstna »Lubas« harmonika. Sibal Jože, Jesenice, Kosova 1. (g

STROJI

Turbino in venecijanko
vsako zase ali skupaj, prodam. Vprašanja na upravo »Slovenca« pod »Ugodna cena« št. 3890.

Kupimo takoj
zračni kompresor, stružnice in vrtalne stroje. — Ponudbe prosimo na podr. »Slovenca« Maribor pod »Drava 384«. (k

Lokomobilo
(Lanz Ventilsteuerungpatent) Lentz 50—55 KS, v izredno dobrem stanju, proda: Pilana Novak - Grubišnopolje.

Kompletno elektrarno:
»Deutz« motor 42 PS na upojni plin in elektrogenerator 45 KVA 220/380 Volt »Ganz«, takoj proda Joško Povh, Novo mesto.

Specijalna delavnica za previjanje in popravljanje elektromotorjev in dinam. Kvalitetni elektromaterijal in elektromotorji svetovnoznane firme »Siemens« vedno na zalogi.

Franjo Perčinlić
konces. elektropodjetje, Ljubljana, Gosposvetska c. 16, telefon 23-71.

Stroj za merceriziranje
rabljen, proda tovarna Dragotin Hribar, Ljubljana, Zaloška cesta 14.

Stanovanja

IŠČEJO:
Enosobno stanovanje
iščem za maj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mirna stranka« št. 3886.

Dvosobno stanovanje
s kuhinjo, išče mala družina z majem v centru. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Točno plačilo« 3681.

Stanovanje
šestsobno, blizu centra Ljubljane, iščem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Avgust« št. 3689.

Zakonski par
išče eno ali dvosobno stanovanje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zakonca«. (c

ODDAJO:
Enosobno stanovanje
oddam. Guncije 24.

Trisobno stanovanje
oddam s 1. majem. Aleševčeva 34.

Enosobno stanovanje
s kuhinjo oddam dvema osebama. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3908. (č)

Enosobno stanovanje
s kabinetom v Preradovičevi ulici 6, za bežigrajsko gimnazijo, oddam za 450 din. Ogled od 16 do 18. (č)

Enosobno stanovanje
oddam mirni stranki za maj. Stožice 140. (č

Trosobno stanovanje
s kopalnico oddam. Pred šofijo 16. Vprašati v trgovini. (č

SOBE IŠČEJO:
Uradnica išče sobo
s 1. aprilom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3929. (s)

SOBE ODDAJO:
Opremljeno sobo
parketirano, vhod s stopnišča, takoj oddamo. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3833. (s

Dva gospoda
sprejmem takoj na stanovanje. Rožna dolina, Predjamska 52.

Auto-motor

Novo motorno kolo
200 ccm, in pisalni stroj (kovčeg) prodam. Ponudbe sprejema uprava Slovenca pod 18.000 - 3910.

Plinske generatorje
za lesno oglje, za pogon motorjev, in vse armature za preureditev avtomobilov na metan plin, dobavlja Ludvik Peršič, Ljubljana, Rimska 13.

Mali avto »Opel«
4/20 PS, dvosedežen in z dvema zasilnima sedežema, v voznem stanju, a potreben popravila, se za 2500 din proda v garaži Stupica, Ljubljana.

Preživite praznike na
HVARU
HOTEL KOVAČIĆ
Sodobno ugodje. Pension od 60 do 85 din.
Prospekti zastonj UPRAVA.

Občina Limbuš, okraj Maribor desni breg, dne 11. marca 1940.
No.: 1387 40.

Razpis

Občina Limbuš, okraj Maribor desni breg, razpisuje mesto vojnega referenta. Šolska izobrazba: dva razreda srednje ali njej enake strokovne šole. Predvsem imajo prednost žandermerijski upokojenci ali slično in oni, ki so izven vojne obveznosti.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbencih (»Službeni list« kralj. banske uprave dravske banovine z dne 29. jul. 1936, št. 477/61), je vložiti v roku 15 dni od dneva objave tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Limbuš, dne 11. marca 1940.

Predsednik: Jaunik s. r. Tajnik: Trojner Slavko s. r.

Velikonočno šunko
garantirano milo soljeno, dobite v vseh
Slamičevih prodajalnah
Na željo se Vam šunka brezplačno skuha.
Štajerska perutnina po nespremenjenih cenah.

Zahtevajte za Vaše šimnice in tapecirane pohištvo ŽIMO samo z zaščitno plombo
STERILIZIRANO

Naša žima je higiensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrho z najmodernejšimi stroji in aparati.
Odklanjajte žimo iz prepovedanih šušmarskih obratov, ker je slabo in nehigiensko izdelana, ni dezinfecirana, vsebuje fermente in ima nepriljeten duh. V njej se zaredijo moli in mrčes.
Prepričajte se pred nakupom! Naše cene so najsolidnejše!
Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno znamko **STERILIZIRANO**

Posestva

Dve stavbni parceli
krasni, sončni, na Prulah, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3854. (p

Vile ali hišo v Ljubljani
kupim. Najraje Bežigrad. 250.000 do 300.000 din - brez posrednika. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Vila« št. 3823. (p

»Realiteta«
posredovalnica nepremičnin je samo v Prešernovi ulici 54/I., nasproti glavne pošte. Posluje hitro in solidno. Prepričajte se! Telefon 44-20. (p

HIŠA

Priložnostne prodaje, upravljanje in nadzorovanje hiš prevzema
„IMOBILIJA"
BEOGRAD
Knez Mihailova 17
Telefon 26-167 in 28-260

Hišo z vrtom
prodam za 22.000 din. — Kolar Jože, krojač, trg Pilštajn 75.

Hišico s tremi sobami
in vrtom, oddam za 660 din mesečno. Informacije pri hišniku: Goriška 29, blizu nove cerkve, Šiška.

Novo hišo z vrtom
v okolici Ljubljane, vas Žeje št. 52, p. Dobrova, prodam.

Hišo v Ljubljani
s hipoteko do 250.000 din, kupim. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Hipoteka« št. 3796. (p

Posestvo
izvrstno, 15 johov, prodam. Kaukler, Poljčane.

Enonadstropna hiša
3 stanovanjska, vsa podkletena, naprodaj. Šmarska cesta, poleg šole. (p

Visokopritlična hiša
ob Celovški cesti, ugodno naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3696.

Kmečki mlin
na stalni vodi, prodam. Studenec 1, p. Dob pri Domžalah.

Hišo z vrtom
prodam. Franc Pungartnik, Rače pri Mariboru št. 150.

Hišo v centru Ljubljane
za 2,300.000 din prodam. Ponudbe upravi »Slov.« pod šifro »Se obrestuje po 8%« št. 3795. (p

Enonadstropno vilo
trostanovanjsko, v bližini Stadiona, prodam. 130.000 din hipoteke. V račun vzamem tudi parcelo. — Dravska ulica 7.

Posestvo
z gostilniško hišo, prodam. Ponudbe v podružn. »Sl.« v Celju pod »Ugodno« št. 3715.

Mlin in žaga
z majhnim posestvom — naprodaj v prometnem kraju v bližini Ljubljane. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3727.

Posestvo
v okolici Ptuja, pripravno za upokojenca, takoj naprodaj. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »70.000« 3729.

Gozd
okrog 40 johov - dober za steljo, na zahodnem delu 1 uro od Ljubljane, skupno ali deljeno ugodno prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gozd« št. 3816. (p

Vilo v Brežicah
visokopritlično, štirisobno, s pralnico, drvarnico, svinjskima hlevoma in 1000 m² prvovrstne zemlje, takoj zelo ugodno prodam za 95.000 din. — Vaš Antonija, Brežice.

Dobroznano gostilno
v sredini Ljubljane z veliko stavbno parcelo, takoj prodam. - Cena primerna. Dobro naložen denar. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 3047.

Na Omišlju
otok Krk se ugodno proda lepa vila. Interesenti naj javijo svoj naslov v upravo »Slov.« pod »Omišalj« št. 2989. (p

Stavbne parcele
v Spodnji Šiški, krasno ležeče, severno od nove šišenske cerkve, ima še naprodaj po stari ceni: 40—100 din m². - I. Knez, Gosposvetska 1, dvor.

Mlin
urejen, v bližini Beograda, naprodaj samo za gotovino. Kapaciteta 1 vagon dnevno. Pisati na: Djordjević, Beograd, p. p. 912.

Dvonadstropna hiša
na pol gotova, pod streho, 7 stanovanj, vsa podkletena, v gorenjskem letoviškem mestu, izredno lepa lega, naprodaj za izredno ceno 130.000 din. Pisati na A. Udovič — Ljubljana, poštni predal 219. (p

Lepo posestvo
v Brodeh pri Vranskem, bivša žaga, s poslopji, ob državni cesti in reki Bolska, z vodno koncesijo - naprodaj. Zraven je električni vod visoke napetosti. Posestvo je zelo primerno za napravo žage ali tovarne v večjem obsegu. — Poizve se pri Horvat Janku, notarju na Vranskem.

Lepa parcela naprodaj
na Šmarski cesti. Pavlič, Zvezna 8, Ljubljana. (p

Prodam parcelo
pri Sv. Krištofu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3907. (p)

Enodružinsko hišico
v okolici Ljubljane, prodam. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 3771.

Dve hiši na eni parceli
z lepim donosom takoj prodam. Prevzem hipoteke. Pavlič, Zvezna ulica 8, Ljubljana. (p)

Hiša, pritlična
trisobna, v Ljubljani — Cerkvena ulica 9, naprodaj. Cena 160.000.— din. Informacije daje Prašnikar, Tavčarjeva ulica 4.

Enodružinska hišica
nedograjena, s 600 kv. m zemlje, v mirnem sončnem kraju v Vižmarjih, naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 3874.

Hišo
z dvema enosobnima stanovanjema, in lepo stavbno parcelo takoj prodam. Pavlič, Zvezna 8, Ljubljana. (p)

Več lepih stavbnih parcel
od 500 do 1000 m² ob Tržaški cesti izven mestnega območja — v kat. obč. Dobrova — po ugodnih pogojih naprodaj. — Pojasnila daje Ljudska posojilnica v Ljubljani.

Naprodaj hiša in poslopje
za 125.000 din. Obrestuje se po 8 odstotkov čisto. Zgradim etažno stanovanje v popolno last. Ponudbe upravi »Slovenca« pod značko »Rentabilno« št. 3919. (p)

Ugodno prodam na Bledu
v Zaki, 11 sobno vilo z velikim vrtom. Možnost prevzema večje hipoteke. Nadalje prodam na Bledu cel pašnik in travnik v hribu ca 20.000 kv. m. Interesenti naj pošljejo svoj naslov upravi »Slovenca« pod »Varna naložba« št. 3887. (p

Vnajem

IŠČEJO:

Fužino
vzamem v najem ali kupim. — Mandelj Jože, Trstenik, p. Mirna.

ODDAJO:

Mehanično delavnico
oddam v najem. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju pod št. 139

Lesni trgovci, pozor!
Krasno skladišče za les odda v Ljubljani Prelesnik, Janševa 2.

Prazen frizerski salon
že dalj časa vpeljan, se odda. Poizve se: Tyrševa cesta 1. (n)

Hotel
oddamo v najem spretnemu hotelirju s kavcijo. - Ponudbe: Mestna hranilnica, Ptuj.

Lep lokal
za trgovino ali pisarno oddamo. Vprašati pri hišniku Pražakova 12.

Večji pension
15 sob, v letovišču na Gorenjskem, dam v najem za več let. Najavljeno vnaprej večji obisk gostov. Potrebna garancija 60—80.000 din v gotovini, varnostno vknjižbo na 1. mesto. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Pension 1940« št. 3624.

Podjetnemu trgovcu
oddam s 1. aprilom v najem dobro idočo trgovino z meš. blagom, obstoječo že nad 60 let, v sredini lepega trga v bližini Celja. Za mladega, agilnega samskega trgovca bodočnost zasigurana. Za prevzem zaloge je potrebno 40—50.000 din. - Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Sigurna bodočnost« štev. 3669.

Hotelsko restavracijo
staro, ugledno, v večjem mestu Slovenije, ugodno
oddam v najem.
Vprašati:
Hotel Osterberger, Ptuj.

Vabilo

na XXVIII. redno sejo upravnega odseka »Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani«

dne 3. aprila 1940 ob 3 popoldne
v dvorani Vzajemne zavarovalnice
Ljubljana, Miklošičeva cesta 19-I.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika XXVII. seje upravnega odbora.
2. Poročilo ravnateljstva o poslovanju od zadnje seje upravnega odbora.
4. Odobritev računskega zaključka za upravno l. 1939.
5. Sprememba pravil po novi uredbi.
6. Slučajnosti.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob nenadomestljivi izgubi našega ljubljenega soproga, očeta itd., gospoda

Riharda Debelaka

višjega davčnega upravitelja v pokoju

ga obsuli s cvetjem in poklonili krasne vence ter počastili na kateri koli način njegov spomin, in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, naša prisrčna zahvala.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 18. marca ob 7 zjutraj v farni cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, dne 16. marca 1940.

Debeljakovi

✚

V najglobljі žalosti obveščamo vse sorodnike in znance, da nas je danes ob pol 10 dopoldne za vedno zapustila naša draga, soproga, najboljša mama, stara mama, tašča itd., gospa

Marija Teršan

vdov. Vilfan, roj. Kralj

soproga profesorja v pokoju

v 64. letu starosti, izmučena od dolgotrajne, trpljenja polne bolezni.

Na zadnji poti jo bomo spremili v ponedeljek, 18. marca ob 15 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 16. marca 1940.

Globoko žalujoče rodbine Tršan-Vilfan.

✚

V težki bolі sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da so naš dobri oče

Anton Štrukelj

posestnik in gostilničar na Trati

v soboto, dne 16. marca ob 1, po mučni bolezni, v 69. letu starosti za vedno v Gospodu zatisnili svoje trudne oči.

Pogreb blagega pokojnika bo v ponedeljek, 18. marca ob 10 dopoldne iz hiše žalosti na Trati v rodbinsko grobnico v Št. Vidu nad Ljubljano.

Trata, dne 16. marca 1940.

Antonija Štrukelj, žena;
Antonija Magister roj. Štrukelj, Kristina Toplak roj. Štrukelj, hčeri;
Marica, Andrej, Jože, Metka, Tinka in Tonka, vnuki;
Jože Toplak, zet — in ostalo sorodstvo.

PIRELLI

Kvalitetni plašči za kolesa in motorna kolesa. PIRELLI lepilo (Gummilösung). WANDERER-kolesa in motocikli ter ostale kvalitetne znamke. TWN motorji. KÖHLER šivalni stroji, ves pribor. DAIMON dinami z reflektorji in žarnice v največji izbiri po najugodnejših cenah za vse trgovce in mehanike.

R. PRPIĆ

ZAGREB, VRHOVČEVA UL. 13 — TELEFON 92-44

Brezplačen in obširen katalog in cenik za trgovce in mehanike!

Zahvala

Ob bridki izgubi našega nepozabnega sina, brata in svaka, gospoda

Ivana Turka

se srčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrazili sožalje, poklonili toliko lepih vencev ter v tako obilnem številu pospremili dragega pokojnika na njegovi poslednji poti. Dalje se zahvaljujemo čč. duhovščini, pevskemu zboru in godbi za ganljive žalostinke ter prosvetnemu društvu za zastopstvo s praporom. Zahvaljujemo se tudi rojakom v Kragujevcu, ki so rajnega obiskovali v bolezni. Posebno pa se zahvaljujemo vojaškemu župniku č. g. Ronkotu za vso skrb in duhovno tolažbo.

V Ložu, dne 13. marca 1940.

Žalujoča rodbina Turkova.

✚

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam žalostno vest, da je moj dragi mož

Matevž Podbrežnik

posestnik v Logarski dolini

po daljši težki bolezni, okrepčan s tolažili svete vere in vdan v božjo voljo, mirno umrl. Pogreb bo 17. marca 1940 ob 9 zj. na farno pokopališče.

V Solčavi, dne 16. marca 1940.

Žalujoča žena Agata.

✚

V nemi žalosti naznanjamo, da je dne 12. marca 1940 moja ljubljena žena in najboljši življenski prijatelj, naša nad vse dobra, ljuba sestra, teta in svakinja

Frančiška Kurent

zatisnila svoje, po življenjskem trudu izmučene oči, da jih odpre v rajskem svitu večne Resnice, ki je v Njo vedno verovala in upala.

Tiho in skromno, kakor je bila vsa njena bitnost in kakor je izrecno želela, smo jo dne 15. t. m. ob 11. uri položili pri Sv. Križu k zadnjemu počitku poleg svojih pred nami odišlih dragih.

Spomnite se je, prosimo, v molitvi in z dobrimi deli!

Obenem se najtopleje zahvaljujemo za vsako tudi najmanjšo, predragi v življenju, bolezni in ob smrti izkazano naklonjenost, za častno spremstvo na zadnji poti, poklonjene vence in cvetje ter za darila v dobrodelne namene.

V Ljubljani, dne 16. marca 1940.

Žalujoči ostali

Veselo Velikonoč!

Izdelovalnica likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna

Jakob Perhavec →

Maribor - Gosposka ulica štev. 9

Telefon 25-80 Na drobno in na debelo

Rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka, klekovača

Specijaliteta: GRENČAK in VERMUT

Zahtevajte povsod naš list!

Tekstilna tovarna

sprejme

mehanikarje

izvežbane na strojih za nogavice. Ponudbe poslati na PUBLICITAS d. d., Zagreb, Ilica 9, pod številko 55617

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Prvovrstna kolesa
po najnižjih cenah, dobite pri »Tehnik« Banjai, Ljubljana, Miklošičeva 20

Trgovci!
Orehova jedrca in ajdov ter cvetlični med kupite najceneje v Medarni, Židovska ul. 6, Ljubljana.

Pritlične hruške
tukaj vodečih vrst, nekaj jablan in agrasa — odda Perko Ivan, naduč. v p., Ljubljana, Baragova 10, Bežigrad - po ugodni ceni.

Otroški vozički
najnovejši modeli prispeli. - Najugodneje dobite pri Banjai, Ljubljana - Miklošičeva cesta 20.

Lokal
z zalogo pletenin, primeren za vsako trgovino, naprodaj v Celju. Dopise upravi »Slovenca« Maribor pod »Pletenine 396«.

Cepljeno trsje
prvorazredno, dinar kom., divjaki, korenjaki, sadno drevje, nudi Žiher Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moškanjci. - Zahtevajte seznam.

Gg. frizerji, pozor!
Aparate za trajno onduacijo na 24 Volt, 30 grelcev ter motorne in brezmotorne haube, dobavlja najceneje Ludvik Ileršič, Ljubljana, Rimska 13. (1

Semenski oves, grahoro,
črno deteljo, banaško lucerno, peso, travna semena in čebulček, dobite v Javnih skladiščih pri tvrdki Fran Pogačnik, d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa cesta št. 33.

Dame, pozor!
Zakaj sive lase? ko si lahko za 26 din sami pobarvate lase z neškodljivo berlinsko Omoneli - Henna - Shampoo barvo, katero dobite v vseh nianšah z navodilom pri glav. zastopstvu: Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13 (Rimska cesta). (1

Katran Ia.
v sodih po 200 kg, kg po 1.90 din. Karbolinej avenarius kg po 6 din. »Lohsol« za sadna drevesa, avtomotorna, strojna, cilindrska olja, masti in vsa druga maziva stalno v zalogi. - A. HMELAK, mineralna olja, Ljubljana, Tyrševa cesta 35 a.

Za pomlad
lepe ročne torbice, kovčege za potovanje, nahrbtnike, denarnice, listnice, gamaše, nogometne žoge, nagobčnike, ovratnice in vrvice za pse itd. priporoča
Iv. Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta št. 13. Telefon 22-07.

ŽAGE
original Dominicus Remscheid
izberete najceneje pri
»Jeklo« - Stari trg

VINO
pristno in poceni dobite pri
Centralni vinarni v Ljubljani
TELEFON ŠTEV. 25-73

Dražba lesa
Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29. oktobra št. 24-I, — proda dne 17. aprila 1940 na javni pismeni dražbi ca.
365 plm iglaste hlodovine na panju
iz svojih gozdov Krvava peč, obč. Velike Lašče. Pogoji, tiskovine in pojasnila so na razpolago pri gornji upravi v Ljubljani in pri gozdarju v Krvavi peči.

Jedrca in fižol
nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana.

Suha, lepa
bukova drva
žagana, v vsaki množini
1 m³ din 125.—
R. VELEPIČ
Ljubljana, Jernejeva 25.
Telefon 27-08.

„VELEBIT"
otroški vozički
ZAGREB, Ilica št. 55
Najnovejši, do sedaj nevideni modeli za 1940 v specijalni in največji trgovini otroških vozičkov. Prodaja za gotovino. Prevoz in omot se ne računa. — Cenik s slikami brezplačno. — Izrežite oglas zaradi naslova.

Nizke vrtnice
skupina 25 sadik, očarljivo lepih številnih barv, 100 din. Ista skupina šibkejših sadik 60 din. Deset prekrasnih plezalk 60 din. Franko poštnina. Zahtevajte ponudbo. - Sadjarstvo Dolinšek, Kamnica, p. Maribor.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke!
Ivan Legat
Ljubljana Prešernova 44 — Maribor Vetrinjska 30

Za Veliko noč...

Razveselite svojo družino
s trajnim darilom, ki Vas bo vsak dan obveščalo o dogodkih v svetu.

PHILIPS

Vam prinaša v hišo opere, koncerte, narodno glasbo, šport, poročila, prireditve itd. Preprosto upravljanje z radio klavirjem. Izreden prejem podnevi in ponoči.

Obrnite se še danes na naše trgovce!

PHILIPS
svetovna znamka za kvalitetne prejemnike

„CALVENTON" elektro-impregniranje sodov za vino, špirit, žganje itd. Popolnoma nevtralno sredstvo po strokovnjakih preizkušeno in odobreno. Proti plesnivosti in raznim bakterijam. (100% sigurnost). Dolgoletna vzdržljivost. Nizka cena!
Izvršuje: **Franc Pirc, strojno sodarstvo**
Ljubljana-Dravlje

Zaradi družbene likvidacije tvrdke
Brcar & Co., d. z o. z.
se bo odslej vodilo podjetje pod protokolirano firmo
Fr. Brcar
mlinsko-tehnične potrebščine
Ljubljana, Kolodvorska 35
Priporočamo jo svojim cenj. odjemalcem za nadaljnjo naklonjenost in jamčimo za brezpogojno vestno in solidno postrežbo.

Kupujem pletilni stroj links-links

št. 8, 9 ali 10, samo v absolutno neoporečnem stanju. Nadalje kupim prekajevalni stroj (Rauchmaschine) na električni pogon.

Ponudbe pod »Pletilni stroj« na vratarja, Hotel Slon, Ljubljana.

Kako pridete najceneje do velikonočne šunke?

Čisto enostavno! Doma na podstrešju, dvorišču, vrtu, drvarnici, kleti in drugod leži polno starega železja, pločevine, cunj, steklovine in papirja, kar najugodneje prodate pri znani tvrdki JUSTIN GUSTINČIČ, Maribor, Kneza Koclja 14, Tezno, vogal Ptujske in Tržaške ceste.

Naj letos ne ostane nobena hiša v Mariboru brez velikonočne šunke!

Zelo lepo blago za damske pomladanske **plašče** se dobi poceni MARIBOR Vetrinjska 15 **pri Trpinu**

Renomirana žganjarna in tvornica likerjev

stara, dobro vpeljana, naprodaj kompletno z inventarjem. — Ponudbe poslati v upravo »Slovenca« pod »Naložba« št. 2897.

Za bistrenje vina porabljajte odlično sredstvo

COAGOL

Zahtevajte takoj brezplačni prospekt pri Stein Jakobu, Šupljak pošta Palić.

Razpis

Občinska hranilnica na Vrhniki razpisuje mesto

pisarniškega ravnatelja

Pogoj popolna juridična izobrazba. Prednost imajo prosilci z hranilnično ali bančno prakso. Nastop s 1. majem 1940. Prošnje je vložiti do 15. apr. 1940 pri predsedstvu Občinske hranilnice na Vrhniki z zahtevkom službenih prejemkov.

Parno lokomobilo

120—170 PS, rabljeno — kupimo. — Ponudbe z opisom stanja in zadnjo ceno poslati na: Odbor za gradnjo proge v Črnomlju.

Razglas o licitaciji

Krajevni šolski odbor v Javoru pod Ljubljano razpisuje za oddajo del pri gradnji nove šole

II. javno pismeno ponudbeno licitacijo

dne 26. marca 1940 ob 11, v prostorih občine Dobrunje. Načrti in proračuni so na razpolago istotam. — Ponudbe je predložiti za naslednja dela: kleparska, mizarska, ključavničarska, strelovod, steklarska, slikarska, pleskarska, pečarska, tapetniška, vodovodna in električna instalacija. — Vse podrobnosti so razvidne na razglasnih deskah okrajnih načelstev v Ljubljani, Litiji in Kamniku.

Javor, dne 16. marca 1940.

Razpis

Občina Dolsko, okraj Ljubljana - okolica, razpisuje pogodbeno mesto

občinskega tajnika

Šolska izobrazba: štiri razrede srednje ali njej enake strokovne šole.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbencih, je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Službenem listu«.

Občinska uprava v Dolskem, dne 12. marca 1940.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak**, lekarnar, Sisak

Varujte se potvorb!

Zaščitni znak

ZA VELIKO NOČ

49

8222-48801
Otroški polčevlji iz močnega boksa z neraztrgljivimi gumijastimi podplati. Za živahne otroke ni boljših in trdnejših čevljev.

69

2405-6553
Udobni in lahki čevlji iz diftina, s srednje visoko peto. Zelo pripravni za urad in sprehajanje.

149

2927-44650
Udobni čevlji iz boksa, široke oblike z usnjenimi podplati in petami. Pripravne za vsak napor.

59

4561-44800
Otroški čevlji iz mehkega rjavega usnja, široke oblike. Priporočamo jih zaradi njihove udobnosti.

99

2405-66115
Moderni ženski čevlji iz finega mehkega črnega ali rjavega boksa, z okrasno pentljo nad nartom.

169

3939-64622
Trpežni moški čevlji iz boksa, z močnimi, na okvir šivanimi podplati in petami.

69

6922-44809
Močni otroški nizki čevlji, izdelani iz boksa, z usnjenimi podplati in petami.

129

2625-46154
Zelo udobni čevlji iz finega boksa, nad nartom okrašeni z okusnim jezikom. Izdelujemo jih v črni in rjavi barvi.

12

Direktor
Moške nizke nogavice, z lepimi črtami v vseh barvah. Prsti in pete so posebno okrepljeni.

69

5842-64832
Priljubljeni otroški nizki čevlji iz laka, okrašeni na nartu in z usnjenimi podplati. Praktični in udobni.

29

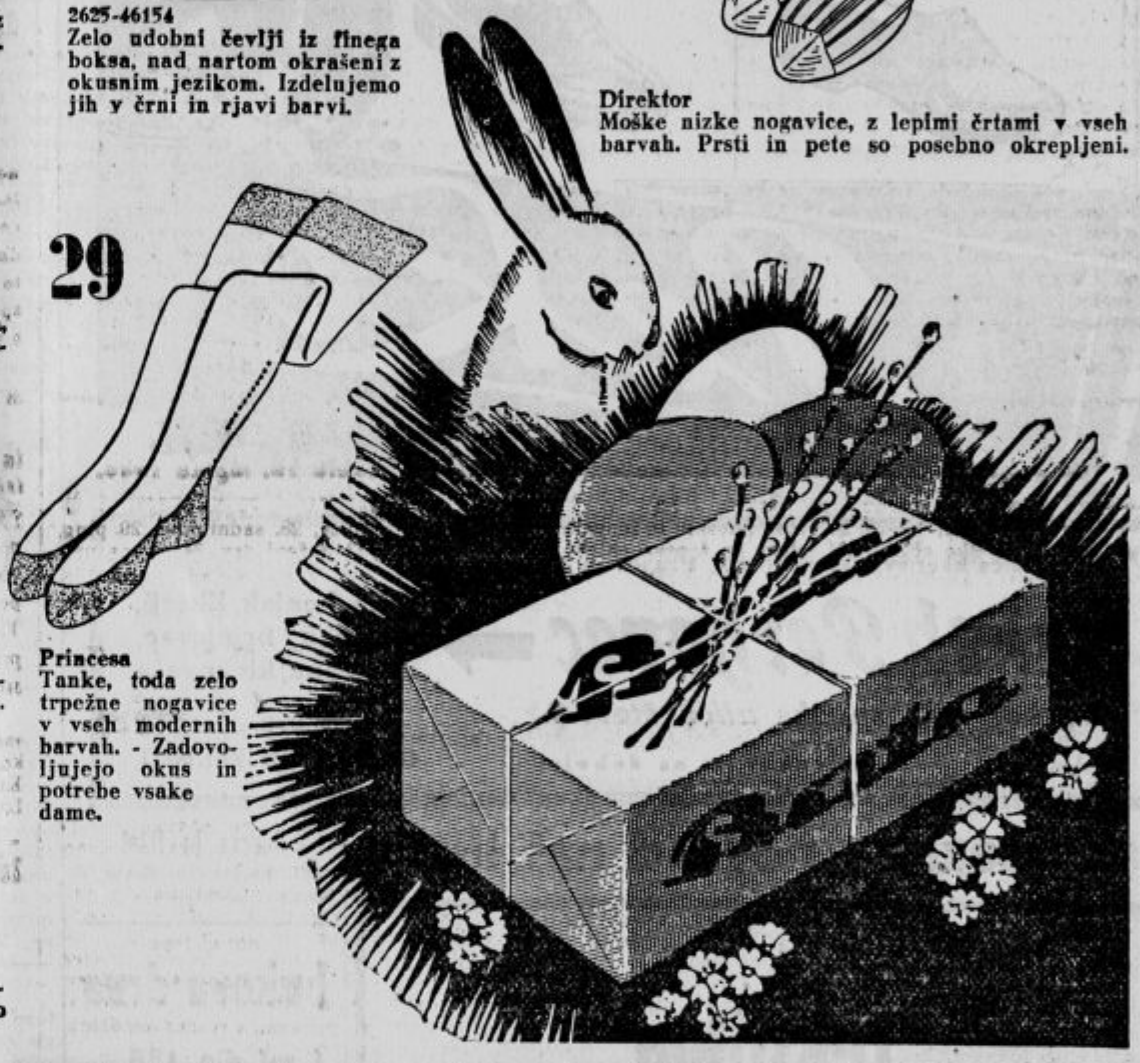

39

28425-6608
Ženski lakasti čevlji iz gumija, na zaponko. Zelo pripravni za blato in dež.

Princesa
Tanke, toda zelo trpežne nogavice v vseh modernih barvah. - Zadovoljujejo okus in potrebe vsake dame.

69

4944-44604
Dekliški čevlji iz močnega usnja, na zaponko in z usnjenimi podplati. Delamo jih v črni in rumeni barvi.

VODNE TURBINE

VENECIJANKE · MLINI · DVIGALA · STROJI

STROJNO PODJETJE ING. BORŠTNAR, LJUBLJANA JERNEJEVA C. 18

Kraljevo namizno grozdje!

Odlične trsne sadike slavnih Matijasovih pridelkov na najboljših ameriških podlogah. — Najsijajnejše jagode, šparglji, hmelj itd.

Najplemenitejše sadje!

Visokorasli, pritlikavi, špalirski in drugi tipi kulturnega sadjarstva. — Okrasne rastline, rože, zimzelen, vrstno drevje, robinije itd.

Razpečava garantirano čiste in autentične sadike.

„HORTUS“

trsna in sadjarska veledrevesnica — Telefon 66. — SUBOTICA — P. P. 26.

Zahtevajte naš ilustrirani, brezplačni katalog na 80 straneh.

„ALPEKO“ - PLOŠČE

„TERRAZZO“ „MOZAIK“ „KERAMIT“ „MAJOLIKA“

izdelane pod visokim pritiskom v raznih barvah, skrajno higienične, moderne kombinacije, primerne za tlakovanja ter notranjo in zunanjo oblogo cerkev, bolnic, mlekarn, mesnic, stopnišč, vež, kuhinj itd. kot nadomestilo za keramične in klinker plošče ter vse druge proizvode iz umetnega kamna in marmorja izdeluje:

„ALPEKO“ tovarna umetnega kamna Ljubljana, Tyrševa c. 48

PAZITE NA NAŠO TVORNIŠKO ZNAMKO: A. P.

Po vaši želji Vam izdela

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani

Kopitarjeva 6/II

v svoji črtalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi. Istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjenega galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fasonah.

Cene skrajno nizke. Poslužite se!

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič